RESİMLİ
MUHTASAR

İLMİHAL

Hanefî Mezhebi Üzere Zarûrî Dînî Bilgiler

FAZİLET NEŞRİYAT

RESİMLİ
MUHTASAR

İLMİHAL

Hanefî Mezhebi Üzere Zarûrî Dînî Bilgiler

Arab: الفقه المختصر بالصور علي مذهب الإمام أبي حنيفة باللغة التركية

Eng: Primary knowledge according to Hanafi Mezheb in Turkish language

İstanbul 2015

Baskı ve Cilt
Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.

ISBN: 978-975-9018-98-6

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 16384

© Bu eserin bütün yayın hakları Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

FAZİLET NEŞRİYAT VE TİCARET A.Ş.

Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 0212 657 88 00 Faks: 0212 657 95 88
www.fazilet.com.tr
bilgi@fazilet.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9
Mühim Hatırlatma 10
Din 11
Şerîat 11
ÎMÂN 13
Îmânın Şartları 15
Allâhü Teâlâ'ya Îmân 16
Sıfât-ı Zâtiyye 16
Sıfât-ı Sübûtiyye 17
Meleklere Îmân 19
Dört Büyük Melek 20
Kitaplara Îmân 21
Suhuf (Sayfalar) 21
Kitaplar 22
Peygamberlere Îmân 23
Peygamberlerin Sıfatları 24
Peygamberimiz (s.a.v.) 26
Peygamberimizi İyi Tanıyalım 30
Ashâb-ı Kirâm 33
Ashab İki Kısımdır: 34
Âhiret Gününe Îmân 35
Ecel 36
Kader ve Kazâya Îmân 37
İrâde-i Cüz'iyye 37
Kader 40
Kazâ 40
Rızık 40

Tevekkül 41
Îmânın Devamının Şartları 42
Îmânın Koruyucu Kaleleri 43
Her Müslümanın Dikkatle Kaçınması Gereken Hususlar .. 44
Edille-i Şer'iyye 45
Mezheb 47
İslâm'ın Şartları 50
Kelime-i Şehâdet 51
Ef'âl-i Mükellefîn 52
Namaz 54
Hadesten Tahâret 55
Abdest 55
Abdestin Farzları 55
Abdestin Sünnetleri 56
Abdestin Mekruhları 56
Abdesti Bozan Şeyler 57
Abdest Nasıl Alınır? 58
Abdest Resimleri 62
Gusül 74
Guslün Farzları 74
Guslün Sünnetleri 74
Gusül Abdesti Nasıl Alınır 74
Gusül Abdesti ve Kaplama Diş Mes'elesi 75
Diş Doldurtma Mes'elesi 76
Teyemmüm 77
Teyemmümün Farzları 77
Teyemmüm Şöyle Yapılır 77
Teyemmüm Resimleri 78

Mestler Üzerine Mesh 87
Meshin Caiz Olmasının Şartları 85
Meshin Miktarı 85
Meshi Bozan Şeyler 85
Mesh Müddeti 86
Sargı ve Yara Üzerine Mesh 86
Kadınlara Mahsus Hâller 87
Hayız ve Nifâs Hâllerinde Yapılması Haram Olan Şeyler .. 89
Necâsetten Tahâret (Pislikten Temizlenmek) 90
İstincâ, İstinkâ, İstibrâ 90
Setr-i Avret (Avret Mahallini Örtmek) 91
İstikbâl-i Kıble (Kıbleye Dönmek) 91
Vakit 91
Kerâhet Vakitleri 92
Ezân ve Kâmet 93
Niyet 95
Namazın Rükünleri 96
İftitâh Tekbîri (Allâhü Ekber Diyerek Başlamak) 96
Kıyâm (Ayakta Durmak) 96
Kırâat (Kur'an Okumak) 97
Namazda Okunan Bazı Sûre ve Âyetler 97
Namazda Okunan Bazı Duâlar 108
Rükû 113
Secde 114
Ka'de-i Ahîre 114
Namazın Vâcipleri 114
Namazın Sünnetleri 116

Namazın Âdâbı 118
Namazın Mekruhları 119
Namazı Bozan Şeyler 122
Namaz Nasıl Kılınır? 123
Namaz Resimleri 130
Beş Vakit Namaz 146
1- Sabah Namazı 146
2- Öğle Namazı 146
3- İkindi Namazı 147
4- Akşam Namazı 148
5- Yatsı Namazı 148
Vitir Namazı 149
Sehiv Secdesi 150
Sehiv Secdesinin İcabettiği Yerler 150
Sehiv Secdesi'nin Yapılışı 151
Cuma Namazı 151
Cuma Namazının Vücûbunun Şartı Yedidir 151
Cuma Namazının Sıhhatinin Şartı Altıdır 152
Cuma Namazına Niyet 152
Bayram Namazı 153
Kazâ Namazları 154
Bazı Nâfile Namazlar 156
Evvâbîn Namazı 156
Duhâ Namazı 157
Teheccüd Namazı 157
Tesbîh Namazı 158
Tesbîh Namazının Kılınışı 158
Cenâze Bahsi 160

Kefen 161
Cenâze Nasıl Kefenlenir? 161
Cenâze Namazı 162
Cenâze Namazının Kılınışı 162
Cenâze Duâsı 163
Kabir ve Defin 165
Kabir Suâli 167
Kabirde Suâl ve Cevaplar 167
Kabirleri Ziyâret 168
Sefer Bahsi 168
Mübârek Gecelerde Yapılacak İbadetler 173
Oruç 179
Orucun Farzları 179
Orucun Kısımları 180
Orucu Bozup da Sadece Kazâ İcabettiren Şeyler 181
Orucu Bozup Kazâ ve Keffâret İcabettiren Şeyler 182
Oruçluya Mekruh Olan Şeyler 183
Orucu Bozmayan Şeyler 183
Terâvih Namazı 184
İtikâf 184
Sadaka-i Fıtır: Fitre 185
Zekât 186
Öşür 187
Zekâtın Verileceği Yerler 187
Hac 189
Haccın Farz Olmasının Şartları 189
Haccın Edâsının Farz Olma Şartları 190
Haccın Sıhhatinin Şartları 190

Kurban 191
Kurbanın Kesilme Vakti 191
Kurbanı Kesme Şekli ve Niyet 191
Akîka Kurbanı 192
Günah Nedir ve Başlıca Günahlar 193
Tevbe ve İstiğfar 194
Ümitsizlik Doğru Değildir 194
Tevbenin Kabul Olmasının Şartları 195
Büyük İstiğfar 196
Nefs-i Emmâre 197
Cihâd 199
Müslümanların Cemiyet İçindeki Vazifeleri 200
1- Komşu Hakkına Riayet 200
2- Müsafire Karşı Vazifelerimiz 200
3- Diğer Vazifelerimiz 201
Bazı Duâlar 202
Ahzâb Duâsı 213
Hatim Duâsı 215
Yemek Duâsı 217
Otuziki Farz 219
Ellidört Farz 221
Müslüman Çocuğuna Bazı Dini Sualler 224

ÖNSÖZ

İnsanlığı ve bütün âlemleri büyük bir hikmet ve gâye ile yaratan Allâhü Teâlâ'ya sonsuz hamd ü senâlar olsun.

Kâinâta en büyük rahmet, en büyük şefâatçi ve en büyük peygamber olarak gönderilen Muhammed Mustafâ sallallâhü aleyhi ve selleme, onun âline, ashâbına ve bütün ona tâbi olanlara salât ve selâm olsun.

İlmihal, Müslümanların inanç ve ibadetle ilgili öğrenmeleri icabeden hususları bildiren ilimdir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) **"İlim öğrenmek her Müslüman erkek ve kadın üzerine farzdır."** buyurmuşlar. Kâinâtın Efendisinin bu mübarek sözleriyle Müslümanlara farz olduğunu açıkladığı ilim, muhakkak ki, onların dünya ve âhiret saadetini kazanmalarına yarayacak olan "İlmihal"dir. İşte bunun içindir ki, her Müslüman erkek ve kadının inanç ve ibadet bakımından kendisine lazım olan meseleleri öğrenmesi farzdır. "Zarûrât-ı Dîniyye" denilen bu mühim mevzuları öğrenip inanmadıkça insan, tam ve kâmil bir Müslüman olamaz.

Bir Müslümanın temel meseleleri kolayca belleyip, hatırında tutabilmesine yardımcı olmak gayesiyle Hanefî Mezhebi üzere bu İlmihal hazırlandı.

Cenâb-ı Hak rızâsına muvâfık buyursun. Âmin.

MÜHİM HATIRLATMA

Muhterem okuyucu,

Elinizdeki eserde bazı sûre, âyet ve duâlar Kur'an harfleri ile yazılmış ve bunların latin harfleri ile de okunuşları konulmuştur. Bu, Kur'an harflerini bilmeyenlerin ezberlemelerine yardımcı olmak içindir. Yoksa latin harfleri ile doğru olarak ezberlemek mümkün değildir. Bu harflerle ezberleyenler, mutlaka bir hocadan düzgün okunuşunu öğrenmelidirler.

Sûre ve duâların latin harfleri ile okunmasında dikkat edilecek hususlar:

â : İnce ve uzun okunur. Bismillâhi gibi.

â : Kalın ve uzun okunur. Ta**â**mi, yüsr**â** gibi.

û : İnce ve uzun okunur. İnnehû, lehû gibi.

û : Kalın ve uzun okunur. R**û**hu gibi.

î : İnce ve uzun okunur. Hamîdün, 'ılmihî gibi.

î : Kalın ve uzun (ıy) gibi okunur. Rah**î**mü, müstek**î**mü gibi.

Med (uzatma) **işareti**: **â-û-î** bir elif miktarı, **a̅-u̅-i̅** dört elif miktarı uzatılır.

' : (ء) Hemze. Lâ te'huzühû, bi şey'in gibi.

‘ : (ع) Ayın. İyyâke na‘büdü ve iyyâke neste‘în gibi.

ġ : (غ) Ġayın. Ġayri, feraġte gibi.

ḍ-ż : (ض) Ḍad. Enkaḍa, taḍlîl, fażîlete gibi.

ḫ : (خ) Ḫı. Boğazdan hırıltılı olarak çıkartılır. Ḫalfehüm, ḫafv gibi.

ṣ : (ث) Ṣe. Peltek okunur. Kevṣer, ṣenâük gibi.

ẕ : (ذ) Ẕel. Peltek okunur. Elleẕî gibi.

ẓ : (ظ) Ẓı. Peltek okunur. Aẓîm, ẓahrak gibi.

Kısaltmalar:

(c.c.) : Celle Celâluhû

(a.s.) : Aleyhisselâm

(s.a.v.) : Sallallâhu Aleyhi Vesellem

(r.a.) : Radıyallâhu Anh

(rah.) : Rahmetüllâhi aleyh

DİKKAT: Elinizdeki bu kitapta âyet-i kerime, hadis-i şerif ve dua gibi mübarek metinler olması dolayısıyla yere atılmamasını ve hürmette kusur edilmemesini ehemmiyetle hatırlatırız.

DİNİMİZ İSLÂM

DİN

Din, akıl sâhiplerini kendi irâde ve istekleriyle dünya ve âhirette saâdet ve selâmete kavuşturan ilâhî kânundur.

Allâhü Teâlâ hazretleri, ilk insan ve ilk peygamber Âdem aleyhisselâm'dan itibaren insanlara peygamberleri vasıtası ile dini bildirmiştir. Allâhü Teâlâ dinimizi Peygamberimiz Muhammed Mustafâ (s.a.v.) ile tamamlamıştır. Bu dine İslâm denir. İslâm dinine inanan kimseye müslüman denir. Biz de Elhamdülillah Müslümanız.

ŞERÎAT

Şerîat, din manasına geldiği gibi dînin, ibadet ve muamelelere ait hükümlerine de şerîat denir. Yani, şerîat dindir, din de şerîatdır.

ÎMÂN

Îmân, Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Allâhü Teâlâ tarafından getirip tebliğ buyurduğu; bildirdiği şeylerin tamamını kabul ve kalbi ile tasdik etmektir. Îmân, kalbin bu tasdikinden ibarettir. Fakat kişinin, hayatında ve ölümünde kendisine müslüman muamelesi yapılması için kelime-i şehâdeti[1] kalbi ile tasdik edip dili ile söylemesi şarttır.

Îmânın şartları altıdır. Bu altı şart, aşağıda Arapça aslı ve tercümesi yazılı **Âmentü**'de açıklanmıştır.

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ
وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثُ بَعْدَ
الْمَوْتِ حَقٌّ اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُولُهٗ

Âmentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusülihî ve'l-yevmi'l-âḫıri ve bi'l-kaderi ḫayrihî ve şerrihî minellâhi teâlâ ve'l-ba'ṣü ba'de'l-mevti hakkun. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden 'abdühû ve rasûlüh.

---

[1] **Kelime-i Şehâdet:** Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlüh.

Mânâsı: Ben Allâhü Teâlâ'ya ve onun meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kadere; hayır ve şerrin Allâhü Teâlâ'nın bilip dilemesi ve yaratmasıyla olduğuna inandım. Öldükten sonra dirilmek de haktır. Ben şehâdet ederim ki, Allâhü Teâlâ'dan başka ilâh yoktur ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed (s.a.v.) onun kulu ve resûlüdür.

ÎMÂNIN ŞARTLARI

1- Allâhü Teâlâ'ya inanmak,

2- Meleklerine inanmak,

3- Kitaplarına inanmak,

4- Peygamberlerine inanmak,

5- Âhiret gününe; öldükten sonra dirilmenin hak olduğuna inanmak,

6- Kadere; hayır ve şerrin Allâh'ın bilip dilemesi ve yaratması ile olduğuna inanmaktır.

Îmânın bu altı şartından birini kabul etmeyen, hepsini inkâr etmiş sayılır. Meselâ, îmânın beş şartını kabul edip, âhirete inanmayan kimse mü'min olamaz.

ALLÂHÜ TEÂLÂ'YA ÎMÂN

Îmânın altı şartından birincisi, Allâhü Teâlâ'ya îmân etmektir. Şöyle ki; Allâhü Teâlâ vardır. Onun zâtı, bütün kemâl sıfatları ile vasıflanmıştır. Bütün noksan sıfatlardan münezzehtir; uzaktır.

Allâhü Teâlâ'nın sıfatları, **sıfât-ı zâtiyye** ve **sıfât-ı sübûtiyye** olmak üzere iki kısımdır.

SIFÂT-I ZÂTİYYE

Allâhü Teâlâ'nın Sıfât-ı Zâtiyyesi altıdır:

1- Vücûd: Var olmak. Allâhü Teâlâ vardır.

2- Kıdem: Evveli olmamak; ezelî olmak. Allâhü Teâlâ'nın varlığının evveli yoktur.

3- Bekâ: Sonu olmamak; ebedî olmak. Allâhü Teâlâ'nın varlığının sonu yoktur.

4- Vahdâniyet: Birlik. Allâhü Teâlâ zâtında ve sıfatlarında tek olup, ortağı yoktur

5- Muhâlefetün lilhavâdis: Yaratılanlara hiç benzememek. Allâhü Teâlâ sonradan olan hiç bir şeye benzemez. Akla ne gelirse Allâhü Teâlâ onun gayrıdır.

6- Kıyam binefsihî: Vücudunda gayre muhtaç olmamak. Allâhü Teâlâ varlığında hiç bir şeye muhtaç değildir.

SIFÂT-I SÜBÛTİYYE

Allâhü Teâlâ'nın Sıfât-ı Sübûtiyyesi sekizdir:

1- Hayât: Hayât; Allâhü Teâlâ diridir ve dirilticidir.

2- İlim: Bilgi; Allâhü Teâlâ her şeyi bilir. Allâhü Teâlâ kalblerde gizlenen niyetleri dahi bilir.

3- Semi': İşitmek; Allâhü Teâlâ her şeyi işitir.

4- Basar: Görmek; Allâhü Teâlâ her şeyi görür. Allâhü Teâlâ karanlık gecede, kara taşın üzerinde, kara karıncanın yürüdüğünü görür ve ayağının sesini işitir.

5- İrâdet: Dilemek. Allâhü Teâlâ ne dilerse onu dilediği gibi işler.

6- Kudret: Gücü yetmek; Allâhü Teâlâ her şeye kâdirdir.

7- Kelâm: Konuşmak; Allâhü Teâlâ'nın harf ve sese muhtaç olmadan konuşması demektir. Kur'ân-ı Kerim, Allâh'ın kelâmıdır.

8- Tekvîn: Yoktan var etmek, meydana getirmek, yaratmak. Allâhü Teâlâ bütün mahlûkların yaratıcısıdır.

MELEKLERE ÎMÂN

Îmânın ikinci şartı meleklere inanmaktır.

Melekler nurdan yaratılmış, istedikleri sûret ve şekillere girebilen rûhânî ve latif varlıklardır.

Meleklerde erkeklik ve dişilik yoktur. Onlar, emrolundukları şeylerde Allâh'a isyan etmezler. Yorulup usanmazlar. Yemek, içmek gibi ihtiyaçları yoktur. Kimi gökte, kimi yerde, kimisi de Arş'ta vazifelidirler. Sayılarını ancak Allâhü Teâlâ bilir. İçlerinden dört büyük melek, meleklerin peygamberleridir.

DÖRT BÜYÜK MELEK

1- Cebrâîl (a.s.): Cenâb-ı Hakk'ın kitaplarını peygamberlere getirmeye, yani vahye memur, Allâh ile peygamberleri arasında bir vâsıta ve elçidir.

2- Mîkâîl (a.s.): Bir kısım hâdiselerin; meselâ rüzgârların, yağışların ve bitkilerin meydana getirilmesine memurdur.

3- İsrâfîl (a.s.): Sûrun üflenmesi, kıyamet gününün meydana gelmesi, insanların ve cinlerin kıyamette tekrar dirilmeleri hususlarına memurdur.

4- Azrâîl (a.s.): İnsan ve cinlerden eceli gelenlerin ruhlarını almaya memurdur. Yani, Allâhü Teâlâ'nın emriyle onların canlarını alır.

Ayrıca her insanda, 384 vazîfeli melek vardır. Bunlardan, **Kirâmen Kâtibîn** melekleri insan ne yaparsa onu yazmakla vazifelidirler.

KİTAPLARA ÎMÂN

Îmânın üçüncü şartı kitaplara inanmaktır.

Cenâb-ı Hak, kendi iradelerini, emirlerini, nehiylerini, hikmetlerini kullarına bildirmek için zaman zaman peygamberlerine kitaplar indirmiştir.

Cebrâil (a.s.) vasıtası ile peygamberlere vahiy olarak gönderilen kitap ve suhufun (sayfaların) adedi 104'tür.

SUHUF (SAYFALAR):

10 Suhuf ÂDEM Aleyhisselâm'a,
50 Suhuf ŞÎT Aleyhisselâm'a,
30 Suhuf İDRÎS Aleyhisselâm'a,
10 Suhuf İBRÂHÎM Aleyhisselâm'a gönderilmiştir ki, tamamı 100 suhufdur.

KİTAPLAR

1- **Tevrat**, Mûsâ Aleyhisselâm'a,

2- **Zebûr**, Dâvûd Aleyhisselâm'a,

3- **İncil**, Îsâ Aleyhisselâm'a,

4- **Kur'ân-ı Kerîm**, Peygamberimiz MUHAMMED MUSTAFA'ya (s.a.v.) gelmiştir. Kur'ânın gelmesiyle ilk üçünün hükmü kaldırılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm 114 sûre, 6666 âyettir. İki durak arasına bir âyet denir. Kur'ân'ın bir harfi bile değişmemiştir. Dünyadaki bütün Kur'ân'lar aynıdır. Kur'ân-ı Kerim ebediyen Allah'ın himayesinde olup değişmeyecektir.

PEYGAMBERLERE ÎMÂN

Îmânın dördüncü şartı peygamberlere inanmaktır.

Peygamberler, Cenâb-ı Hakk'ın, dinini; emirlerini, yasaklarını, haberlerini kullarına bildirmek için gönderdiği seçilmiş zâtlardır. Peygamberler insanları, Allâh'a şirk koşmak ve puta tapmak gibi dalâletlerden kurtarmaya, inananları hem dünyada hem de âhirette saâdete erdirmeye vesiledirler. İnsanların akılları gerçek kurtuluş yolunu bulmakta yetersiz olduğundan Hazreti Allâh, kullarının ebedî saadeti ve doğru yolu bulmaları için rehber olarak peygamberler göndermiştir. Peygamberler, Allâh tarafından **mûcizelerle** kuvvetlendirilmişler; Allâh'ın izni ile onların elinde birçok hârikulâde şeyler meydana gelmiştir.

İlk insan ve ilk peygamber Âdem aleyhisselâm'dır. Yaratılışı itibariyle üstün bir varlık olan insanın, aslı, bazı kimselerin iddia ettiği gibi maymun değil; yine insandır. Esâsen "İnsanın aslı maymundur" diyenlerin bu bâtıl iddiasını, asrımızın inkişâf eden ilmi ve fenni kökünden çürütmüştür. Hiç şüphesiz bilinmelidir ki, bizim aslımız maymun değil; Cennetten gelme ve tertemiz Hazret-i Âdem ile Hazret-i Havvâ'dır.

PEYGAMBERLERİN SIFATLARI

Peygamberler hakkında bilinmesi vâcip ve zarûrî olan sıfatlar beştir.

1- Sıdk: Peygamberler doğrudurlar. Aslâ yalan söylemezler.

2- Emânet: Emîndirler. Her hususta kendilerine güvenilir.

3- Tebliğ: Allâhü Teâlâ'nın emir ve yasaklarını hiç noksansız ve çekinmeden tebliğ ederler.

4- Fetânet: Son derece akıllı ve zekidirler.

5- Ismet: Masumdurlar; günah işlemekten uzaktırlar.

Peygamberimiz Muhammed Mustafâ'nın (s.a.v.) diğer peygamberlerden ayrı beş vasfı daha vardır:

1- Bütün peygamberlerden efdaldir (üstündür).

2- Bütün insanlara ve cinlere gönderilmiştir.

3- Hâtemü'l-Enbiyâ; peygamberler silsilesinin son halkası, yani son peygamberdir. Ondan sonra peygamber gelmeyecektir.

4- Bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir.

5- Şerîatı, kıyâmete kadar devam edecektir.

Kur'ân-ı Kerîm'de isimleri geçen peygamberler:

Hazret-i Âdem aleyhisselâmdan Peygamber Efendimize (s.a.v.) kadar peygamberler gönderilmiştir. Gönderilen peygamberlerin yalnız 28 tanesinin isimleri Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiştir. Kur'ân-ı Kerim'de adları geçen ve bilinmeleri vâcip olan peygamberlerin mübârek isimleri şunlardır:

1- Âdem	10- Yâkûb	19- İlyâs
2- İdrîs	11- Yûsuf	20- Elyesa'
3- Nûh	12- Eyyûb	21- Zülkifl
4- Hûd	13- Şuayb	22- Zekeriyyâ
5- Sâlih	14- Mûsâ	23- Yahyâ
6- İbrâhîm	15- Hârûn	24- Îsâ
7- Lût	16- Dâvûd	25- Uzeyr*
8- İsmâîl	17- Süleyman	26- Lokmân*
9- İshâk	18- Yûnus	27- Zülkarneyn*

28- **Hazret-i Muhammed Mustafâ** (Aleyhimüsselâm)

* Bazı âlimler bu üç mübârek zâta, evliyâdır, demişlerdir.

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)

Peygamberimizin Mübârek Ecdâdı:

Peygamberimiz'in (sallallâhü aleyhi ve sellem) Hz. İsmâil'in sülâlesinden olan Adnân'a kadar babası Abdullah tarafından dedeleri şöyledir:

Hz. Muhammed (s.a.v.), Abdullah, **Abdülmuttalib**, Hâşim, **Abdimenâf**, Kusay, **Kilâb**, Mürre, **Ka'b**, Lüey, **Gâlib**, Fihr, **Mâlik**, Nadr, **Kinâne**, Huzeyme, **Müdrike**, İlyas, **Mudar**, Nizâr, **Me'ad** ve Adnân hazretleridir.

Peygamberimizin annesi Amine tarafından dedeleri:

Hz. Muhammed (s.a.v.), Âmine, **Vehb**, Abdimenâf, **Zühre**, Kilâb hazretleridir.

Peygamberlerin her hususta en üstün, en büyük olanı, şüphesiz bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafâ (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Peygamberimizden evvel gönderilen peygamberlerden çoğu, belli bir topluluğa, bir şehir veya köy halkına gönderilmiştir. Peygamber Efendimiz ise bütün insanlığa, bütün mahlukâta yani, onsekiz bin âlemin tamamına rahmet olarak gönderilmiştir. Onun insanlığa nasıl ve ne büyük bir rahmet olduğunu anlamak için, dünyaya gelmezden evvelki insanlığın haline bir bakmak lazımdır:

Bilindiği gibi, Peygamberimiz Fahr-i Âlem Efendimiz'in teşrifinden önce bütün dünyada her bakımdan kötülüklerin ve karışıklıkların hüküm sürdüğü bir fetret devri mevcuttu. O günün insanları her türlü bid'at ve sapıklık içindeydi.

İnsanlık, hak, adâlet ve medeniyetten uzak, korkunç bir vahşetin girdabına gömülmüştü. Fuhuş ve eşkiyalık, her türlü zulüm ve zorbalık almış yürümüştü. Öyle ki, kimin kime gücü yetiyorsa o, diğerinin malına, canına, ırzına tecavüz ediyor, elinde nesi varsa alıyordu. Hatta bir kısım insanlar hurafe ve bâtıl inançlarla kendi kız çocuklarını çukurlara gömüyor, öldürüyorlardı. Vahşet ve ahlâksızlığa dalmışlardı. Kadının cemiyette hiç değeri yoktu. Para ile alınıp satılabilen basit bir eşya muâmelesi görüyordu. İnsanlar, birbirlerine diş bileyen düşman gruplar halinde kabilelere ayrılmış, kabileler arasında kan davaları almış yürümüştü.

İşte böyle bir devirde Resûl-i Ekrem Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), Mekke-i Mükerreme'de, Mîlâdın 571'inci senesinde Rebîulevvel ayının 12'inci gecesi sabaha karşı dünyayı şereflendirdiler.

Peygamberlik silsilesinin son halkası olan Peygamberimiz'in, kırk yaşına girip daha kendisine peygamberlik verilmezden evvel bile, elinde birçok harikalar zuhur etmişti. "**Emrolunduğun gibi dosdoğru ol**"

ilâhî emrine tam manasıyla uyduğu için, hayatının her kademesinde sadâkat ve doğruluğun en güzel bir örneği olmuştur.

O her türlü riya ve yalandan uzaktı. Devrinde kimse kimseye itimat edemez ve güvenemezken, herkes ona inanıyor, ona itimat ediyor, ihtilafa düştükleri meselelerde onun hakemliğine ve hükmüne razı oluyorlardı.

Onu inkâr eden düşmanları bile, onun sadâkat ve doğruluğunu, yalan ve riyadan uzak olduğunu itiraf ederlerdi. Onda gördükleri eşsiz ahlâk ve yüksek seciyeyi takdir eder, ona "Muhammedü'l-Emîn" (Emniyetli Muhammed) derlerdi.

İşte, âlemlere rahmet Efendimiz, cihânın böylesine zulmetle dolu olduğu bir devirde gelmiş, bâtıl inançları kaldırmış, imân ve İslâm nûru ile âlemi karanlıktan kurtarmış, insanlığa dünya ve âhiret saâdetinin anahtarlarını vererek, hakîkî medeniyet yolunu göstermiştir.

Bugün, İslâm târihini tarafsız şekilde tetkik eden birçok müsteşrik (gayr-i müslim doğubilimcisi) bile, Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) yüksek mertebesini, güzel ahlâkını ve insanlık için gerçekten rahmet ve en büyük kurtarıcı olduğunu kabul etmeye mecbur kalmış, ona hayranlık duymaktan kendilerini alamamışlardır.

Mahmud Es'ad tarafından tercüme edilen bir eserde meşhur İngiliz filozofu T. Karlayl şöyle diyor:

“Hazret-i Muhammed (s.a.v.) riyâdan tamamen uzak olduğundan onu severim... Beşerde Hazret-i Muhammed’i (s.a.v.) tartacak bir terazi de yoktur. O, tartılamayacak kadar ağır ve büyüktür.”

İnsaf sahibi gayr-i müslimler, Peygamberimize bu derece hayranlık duyar, alaka ve muhabbet gösterirse, onun ümmeti olan bizlerin, ona nasıl bir sevgi ve hürmetle bağlanmamız gerektiğini düşünmek lazımdır.

Burada şunu da ilave edelim ki, Peygamberimiz dünyayı şereflendirdikten sonra, daha önce gelmiş Peygamberlerin getirdikleri şeriatların hükmü kalmamıştır. Hakkâniyet ve hükümranlık sadece Kurân-ı Kerîm’e ve bizim Peygamberimize aittir. Onun içindir ki, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir ara Hazret-i Ömer’in elinde mensuh Tevrat sahifelerinden bir parça görünce ona adeta çıkışarak: “Siz de Yahûdi ve Hıristiyanlar gibi bana verilen nübüvvetten, bana indirilen Kur’ân’dan şüphe ve tereddüt mü ediyorsunuz? Vallâhi, Tevrat kendisine indirilen Mûsa Peygamber (şu anda) hayatta olsa idi, bana tâbi olmaktan başka hiçbir kudreti olamazdı.” buyurmuşlardır.

Binaenaleyh, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) ve Kur’ân-ı Kerîm’in gelmesiyle İncil ve Tevrat’ın hükmü kaldırılmıştır. Kıyamete kadar hükmü geçerli tek kitap Kur’ân-ı Kerîm’dir. Tasarruf ve hükümranlık da, ancak bizim Peygamberimiz Muhammed Mustafâ (s.a.v.)’ya âittir.

PEYGAMBERİMİZİ İYİ TANIYALIM

Dünya ve âhirette şerefli, faziletli ve iyi insan olabilmek, âlemlere rahmet olan Peygamberimiz Muhammed Mustafa'yı (s.a.v.) iyi bilmek, iyi anlamak ve ona hakîki ümmet olmakla mümkündür. Bir insan, Peygamberimizi bilmedikten, tanımadıktan, sevmedikten sonra hiçbir şeyle şerefli ve faziletli olamaz.

Peygamberimizin adı **Muhammed**, babasının adı Abdullah, annesinin adı Âmine'dir. Ana rahminde yedi aylık iken babası vefât etmiştir. Mîlâdî 571 senesi Nisan ayının yirminci; Rebîulevvel ayının onikinci (Pazartesi) gecesi sabaha karşı Mekke'de doğmuştur. Doğduğu zaman hiçbir çocuğa benzemiyordu. Ondaki peygamberlik nûru, bakan gözleri kamaştırıyordu.

Dört yaşına kadar sütannesi Halîme'nin yanında kaldı. Sonra ailesine teslim edildi. Altı yaşında iken annesi Âmine vefât etti. Dedesi Abdülmuttalib onu yanına aldı. Annesinden iki sene sonra, sekiz yaşında iken dedesi de vefat etti. Bu defa da amcası Ebû Tâlib'in yanında kaldı.

Peygamberimizin çocukluk ve gençlik çağları, bekârlık- evlilik devirleri, hâsılı bütün hayâtı hiç bir insana nasîp olmayan fazîlet ve kemâlât ile geçmiştir.

Yirmi beş yaşında Hadîcetü'l-Kübrâ vâlidemiz ile evlendi. Hiçbir zaman putlara tapmadı. Çocukluğun-

dan beri onları hiç sevmezdi. Hazret-i İbrâhim Aleyhisselâm'ın dîni üzere Allâh'a ibâdet ederdi. Zaman zaman Mekke civarında bulunan Hirâ dağına gider, Allâh'ın kudret ve büyüklüğünü düşünürdü. Allâh'ın kendisine tâ ezelde ihsân ettiği aşk ile muhabbet denizine açılır, kalbinde yanan tevhid nûrunun pırıltıları içinde Allâh'ı zikrederdi.

Peygamberimiz yine bir gün, Hirâ mağarasında iken Cebrâîl aleyhisselâm Allâh'ın emri ile ona peygamberlik vazîfesini bildirmeye geldi. İnsanlığın kurtarıcısı ve Allâh'ın sevgilisi Hazret-i Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'e:

"Oku!" dedi. Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.) "Neyi okuyayım" dedi. Cebrâîl (a.s.) Peygamber Efendimiz'i tutup sıktı, sonra bıraktı. Cebrâîl (a.s.) tekrar:

"Oku!" dedi. Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.) "Neyi okuyayım" dedi. Cebrâîl (a.s.) tekrar Peygamber Efendimiz'i tutup sıktı, sonra bıraktı ve üçüncü defa:

"Oku!" dedi. Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.) "Neyi okuyayım" dedi. Cebrâîl (a.s.) tekrar Peygamber Efendimiz'i üçüncü defa tutup sıktı, sonra bıraktı.

Böylece Cebrâîl (a.s.) tarafından kendisine mânevî bir ameliyat tatbik edilmiş oldu. Sonra Cebrâîl (a.s.),

"Seni yoktan var eden, tedrîcen terbiye edip büyüten, kemâle ulaştıran Rabbinin ism-i şerîfi ile oku.

O, insanı pıhtılaşmış kandan yarattı. Oku! O çok kerîm olan Rabbinin hakkı için ki, o, kalemle tâ'lîm etti; insana bilmediğini öğretti." meâlindeki Alak Sûresinin ilk beş âyetini okudu.

Böylece Hazret-i Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e Peygamberlik vazifesi verildi. Kur'ân-ı Kerîm, yirmi üç senede tamam oldu. On üç sene insanları Mekke'de hak yola davet etti. Büyük meşakkatlar ve ızdıraplar çekti. Her şeye sabredip Allâh'ın varlığını, birliğini yaymaya çalıştı. Sonra Medîne-i Münevvere'ye hicret etti. On sene de Medîne'de peygamberlik vazifesini bütün gücü ile yerine getirdi. İnsanlara insanlığı öğretti, medeniyeti belletti. Karanlık gönülleri İslâm'ın nûru ile aydınlattı. Böylece vazifesini tamamladı. Altmış üç yaşında vefât etti.[2] İnsanlık âlemine hidâyet rehberi olan Kur'ân-ı Kerîm'i ve sünnet-i seniyyesini tavsiye ve emânet etti.

Salât sana, selâm sana ey Allâh'ın Resûlü. Seni hakkı ile bilen ve öven âlemlerin Rabbi Allâhü Teâlâ'dır. Sen Muhammed Mustafâ'sın (sallallâhü aleyhi ve sellem). Sen âlemlere rahmetsin. Bütün insanlar ve cinlerin peygamberisin. Sen Hâtemü'l-Enbiyâ'sın; peygam-

---

[2] Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) hayatı hicrî takvime göre 63 yıldır. Çünkü hicretten 53 yıl önce doğmuş ve hicretten 10 yıl sonra vefat etmişlerdir. Mîlâdî takvime göre ise hayatı 632-571= 61 yıldır. Aradaki 2 yıl fark, hicrî takvimde bir yıl 354 veya 355 gün, mîlâdî takvimde ise 365 gün olmasındandır.

berlerin sonuncususun. Senin hakkında "Levlâke levlâk, lemâ halaktü'l-eflâk"[3] buyuruldu.

ASHÂB-I KİRÂM

Ashâb, Peygamber Efendimiz'i bir kere bile olsa îmân gözüyle görüp, sohbetinde bulunan müslümanlardır.

Ashâb'ın hepsi çok büyük derece sahibidirler. Çünkü onlar, Peygamberimizi gözleriyle görmüş, en zor zamanlarda onun etrafında kenetlenip mallarıyla, canlarıyla Îmân ve İslâm'ın yayılması için cihâd etmişler, büyük gayretler göstermişlerdir. Böylece Peygamberimizin en büyük teveccühünü kazanmışlardır. Hepsi de tepeden tırnağa âdeta nûr haline gelmişlerdir.

Ulvî dînimizin yayılmasında en büyük hizmeti onlar yapmışlardır. Bu devirde bir insan tek başına bütün dünyâyı fethetse, dünya dolusu altın tasadduk etse, yine de ashâbın en küçüğünün mertebesine erişmesi mümkün değildir.

Biz müslümanlar, Ashâb-ı Kirâm'ın hepsini sevmek, saymak ve hepsine hürmet etmekle mükellefiz. Onların aralarında meydana gelen bâzı ihtilaflardan dolayı, hiçbirinin aleyhinde tek kelime söyleyemeyiz. Zîrâ onlar müctehiddir ve ictihadla hareket etmişlerdir. Onlardan

---

[3] Hadîs-i Kudsî'de "Sen olmasaydın (Habîbim) sen olmasaydın, kâinâtı yaratmazdım." buyrulmuştur.

birinin aleyhinde konuşan insanın îmânı zayıflar, dîni çok büyük zarar görür. O insan inancını düzeltmedikçe asla kâmil bir mü'min olamaz.

Ashab iki kısımdır:

1- Muhâcir,

2- Ensâr.

Muhâcir, mallarını, mülklerini bırakarak Allâh rızâsı için Mekke'den Medîne'ye hicret eden Mekkeli müslümanlardır.

Ensâr ise, Medîne'nin yerlisi olan müslümanlardır. Medîne'ye hicret eden müslüman kardeşlerine, Allâh rızâsı için bütün varlıklarıyla yardımda bulunmuşlardır. Her iki zümre de Allâh rızâsı için yaptıkları bu hareketlerinden dolayı çok büyük sevap ve derece kazanmışlardır.

Peygamberlerden sonra insanların en büyüğü Ashâb-ı Kirâm'dır. Ashâbın da en büyüğü sırasıyla Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali'dir. (Radıyallâhü anhüm)

ÂHİRET GÜNÜNE ÎMÂN

Îmânın beşinci şartı âhiret gününe inanmaktır.

Sûr'un üflenmesi, bütün ölülerin dirilip kabirlerinden kalkması, amel defterlerinin verilmesi ve mahşer meydanında toplanıp suâl ve hesaba çekilmesi ile mîzân, şefâat, sırat, kevser, cennet ve cehennem gibi âhiret hayâtına âit hususlara inanmaktır.

Âhiret, bu dünyâdan sonraki sonsuz hayâttır. Allâhü Teâlâ, bu dünyayı ve bütün varlıkları geçici bir zaman için yaratmıştır. İsrâfîl Aleyhisselâmın birinci sûru üfürmesiyle kıyamet kopup bütün canlılar ölecek, dünya ve dünya dışındaki her şey yok olacaktır. İkinci sûrun üflenmesi ile de mahlukât yeniden dirilerek hesap vermek için mahşer yerine toplanacaklardır. Mahşerde

Allâh'ın huzurunda bütün insanlar ve cinler yaptıklarından hesâba çekilecek, en ince teferruâtına kadar hesap verecekler, haklı, haksızdan hakkını alacaktır. Hesap işi bittikten sonra, iyiler Cennet'e, kötüler Cehennem'e girecektir. Mü'minler Cennet'te Cenâb-ı Hakk'ın cemâlini göreceklerdir.

Âhirete inanmayan, Allâh'a ve peygambere de inanmamış olur.

ECEL

Ecel, insanın mukadder (Allâh tarafından yazılıp kararlaşmış) olan ömrünün nihâyetine denir. Ecel geldiği zaman, ne bir dakika ileri gider ne de bir dakika geri kalır. İnsan her ne sebeple ölürse ölsün, eceli ile ölmüş olur.

KADER VE KAZÂYA ÎMÂN

Îmânın altıncı şartı kadere inanmaktır.

Kader ve kazâ meselesi bazan zor anlaşıldığından, kolay kavrayabilmek için, önce insandaki irâde-i cüz'iyye'yi îzâh edelim.

İRÂDE-İ CÜZ'İYYE

İrâde-i cüz'iyye, Cenâb-ı Hakk'ın kuluna verdiği sınırlı bir salâhiyet ve tercih hakkıdır. Fakat ehemmiyeti pek büyüktür. Zîrâ insan, irâdesini hayra sarf ederse Mevlâ hayrı, şerre sarf ederse şerri yaratır. Bu itibarla insan, cenneti de, cehennemi de bu irâde ile kazanır. Evet, Hâlık (Yaratıcı) yalnız Allâhü Teâlâ'dır. O dile-

mezse, o yaratmazsa hiç bir şey olmaz. Şu kadar ki, kul kâsib yani isteyip çalışan, Mevlâ ise Hâlik yani yaratan'dır.

İnsana verilen irâde-i cüz'iyye otomobilin direksiyonu gibidir. İnsan direksiyonu ne tarafa çevirirse otomobil o tarafa gider. Bu sebeple, Allâh'a isyan eden bir kimse, "Ben ne yapayım, Allâh böyle dilemiş, böyle yaratmış" deyip mes'uliyeti üzerinden atıp sıyrılamaz. Evet, Allâh dilemiştir ama kulun irâdesi ve çalışması bu yolda olduğu için dilemiştir. Zâten kulda, böyle bir irâde-i cüz'iyye yani tercih hakkı olmasaydı, Cenâb-ı Hak kuluna imtihan fırsatı vermemiş, onu hayra veya şerre zorlamış olurdu. Hâlbuki Cenâb-ı Hak kuluna zorla bir günahı yaptırıp, sonra da cezâlandırmaktan münezzehtir.

Bazı kimseler, "Ezelde bazılarının rûhu secde etmiş, bazılarının etmemiş. Ezelde rûhu secde etmeyenler kâfir gider." derler. Asla böyle bir şey yoktur. Bu iddiâ insanın îtikâdını kökünden sarsar. Ezel îtirâz yeri değildir. Orada isteyerek veya istemeyerek herkes secde etti. Cenâb-ı Hak bütün ruhlara "Elestü bi rabbiküm (Ben sizin Rabbiniz değil miyim?)" diye sorduğunda bütün ruhlar istisnâsız olarak, "Belâ (Evet, Rabbimizsin)" diye ahid verdiler.

Bazı kimseler "Sen ne yaparsan yap, Allâh dilediğine hidâyeti dilediğine dalâleti halkeder" diyorlar. Bu

da asla doğru değildir. Bu hususstaki Âyet-i Kerîme'yi çokları yanlış tefsir ve izah ediyor.

Süleyman Hilmi Tunahan Efendi Hazretleri bu hususstaki Âyet-i Kerîmeyi: "Allâh, hidâyeti isteyip, hidâyeti dileyenlere hidâyeti; dalâleti isteyip, dalâleti dileyenlere de dalâleti halkeder" diye tefsir ve îzâh etmişler ve şöyle buyurmuşlardır:

"Ezelde Ahmed cennetlik, Mehmed cehennemlik diye zât ve şahıs üzerine bir hüküm yoktur. Ancak elbiseler biçilmiş; (İman, itaat, nur elbiseleri biçilmiş) bu elbiseleri giyenler cennetliktir, denilmiş. Ayrıca küfür, isyan, zulmet elbiseleri biçilmiş, bunları giyenler de cehennemliktir, denilmiştir. Kul, irâde-i cüz'iyyesiyle bu elbiseleri seçmekte tamamen serbest bırakılmıştır. Binaenaleyh, insan irâde-i cüz'iyyesi ile bunlardan hangisini seçer ve giyerse oraya gider."

Kul, bütün fiillerinden kendisi mes'ul olduğuna göre artık kulun yapması gereken isyan etmek değil, mukadderâta boyun eğmek ve başa gelene râzı olmaktır. Bununla beraber görünür görünmez belâlardan bizi koruması, sıhhat ve âfiyet içinde bir ömür vermesi için Cenâb-ı Hakk'a yalvarmak da üzerimize düşen mühim bir vazifedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîflerinde, "**Sadaka vermek belâyı defeder, ömrü uzatır**" buyurmuşlardır.

KADER

Kader, ilâhî programdır; ezelden ebede kadar hayır ve şer –iyi kötü– meydana gelecek bütün hâdiseler hakkında Cenâb-ı Hakk'ın kendi ilmi îcâbı bilip irâde ve takdir buyurmasıdır.

KAZÂ

Kazâ, Cenâb-ı Hakk'ın ezelde takdir buyurduğu hâdiselerin, zamanı gelince ilim ve irâdesine uygun olarak meydana gelmesidir.

Meselâ; herhangi bir insanın falan günde dünyaya gelmesini Allâhü Teâlâ'nın ezelde dilemiş ve takdir etmiş olması bir kaderdir. O insanın takdir edilmiş günde yaratılması bir kazâdır.

RIZIK

Rızık, Allâhü Teâlâ'nın, hayat sahiplerine gıdalanmaları için verdiği ve onların da yediği şeylerdir. Lâkin insan öz irâdesi ile rızkını helâl veya haram yollardan kendisi seçer ve Allâhü Teâlâ da o yoldan verir. İşte bunun için, rızkını helâlden talep etmeyip haram yiyenler irâde ve ihtiyarlarını kötüye kullandıklarından mes'uldürler.

Rızka değil, Rezzâk'a, yani rızkı verene bağlanmak lazımdır. Her canlının rızkını veren Rezzâk-ı Âlem olan

Hz. Allâh'dır. Ona inanmak, ondan istemek gerekir. Zîrâ onun hazinesi büyüktür, sonsuzdur. Ona hakîki bir imanla bağlananlar sıkıntı çekmezler. Fakat Rezzâk olan Allâhü Teâlâ'yı unutup da rızka bağlı kalanlar çok sıkıntı çekerler ve hüsrandan kurtulamazlar.

TEVEKKÜL

Tevekkül, maksada erişmek için, maddî ve mânevî sebeplerin hepsini yerine getirdikten sonra, neticesini Allâhü Teâlâ'dan beklemektir. Kişi şayet beklediğine ulaşamazsa, üzülmemeli; "Hakkımda belki bu daha hayırlıdır" diyerek, kaderine râzı olmalıdır. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hak, "Siz bir şeyi seversiniz, onun için çalışır ve onu elde etmek istersiniz, fakat bilmezsiniz ki, onun sonunda sizin için şer vardır. Yine siz bir şeyi sevmezsiniz, hoşunuza gitmez ve istemezsiniz, fakat bilmezsiniz ki, sizin için onun sonunda hayır vardır." buyuruyor.

Açılır bahtımız bir gün hemen battıkça batmaz ya,
Sebepler halk eder Hâlık, kerem bâbın kapatmaz ya.
Benim Hakk'a münâcâtım değildir rızk için hâşâ,
Hudâ Rezzâk-ı âlemdir, rızıksız kul yaratmaz ya.

Erzurumlu İbrâhim Hakkı (k.s.)

ÎMÂNIN DEVAMININ ŞARTLARI

Îmânı muhafaza hususunda bütün müminlerin aşağıdaki hususlara dikkat etmesi lazımdır:

1- Gaybe inanmak. Gayb, beş duygu ile anlaşılamayan şeylerdir. Allâh, melek, cennet, cehennem ve cin gibi.

2- Helâlin helâl olduğuna inanmak. Yani helâl şeylere haram dememek.

3- Haramın haram olduğuna inanmak. Yani haram olan şeylere helâl dememek. Meselâ: Bira dâhil alkollü içkilere, faize ve diğer haram olan şeylere helâl dememek.

4- Dâimâ Allâh'dan korkmak.

5- Mukaddesâta (İslam'ın mukaddes saydığı şeylere) **hürmetkâr olup hafife almaktan kaçınmak.**

6- Allâh'ın rahmetinden ümidini kesmemek.

7- Kâfiri kâfir bilmek, mü'mini mü'min bilmek. Bir kimse, sözle, yazıyla veya fiilen din düşmanlığı yapan birine Müslüman dese dinden çıkar.

Ayrıca, dine hizmet eden ve dîni yaymaya çalışan îmân sahiplerine de kâfir diyen, yine dinden çıkmış olur.

8- Allâh'a mekân izâfe etmemek. Meselâ, Allâh göktedir, demek insanı dinden çıkarır.

9- Kur'ân'a şüphesiz inanmak. Meselâ, Kur'ân'ın eksik veya fazla olduğunu söylemek, Cebrâil hata etti demek, insanı dinden çıkarır.

ÎMÂNIN KORUYUCU KALELERİ

Îmân, mü'minin kalbinde Allâh'ın yaktığı bir meşale, bir nurdur. Bunun koruyucu kaleleri, surları ise, aşağıdaki şekilde görüleceği gibi farzlar, vâcipler, sünnetler, müstehaplar, menduplar ve nâfilelerdir.

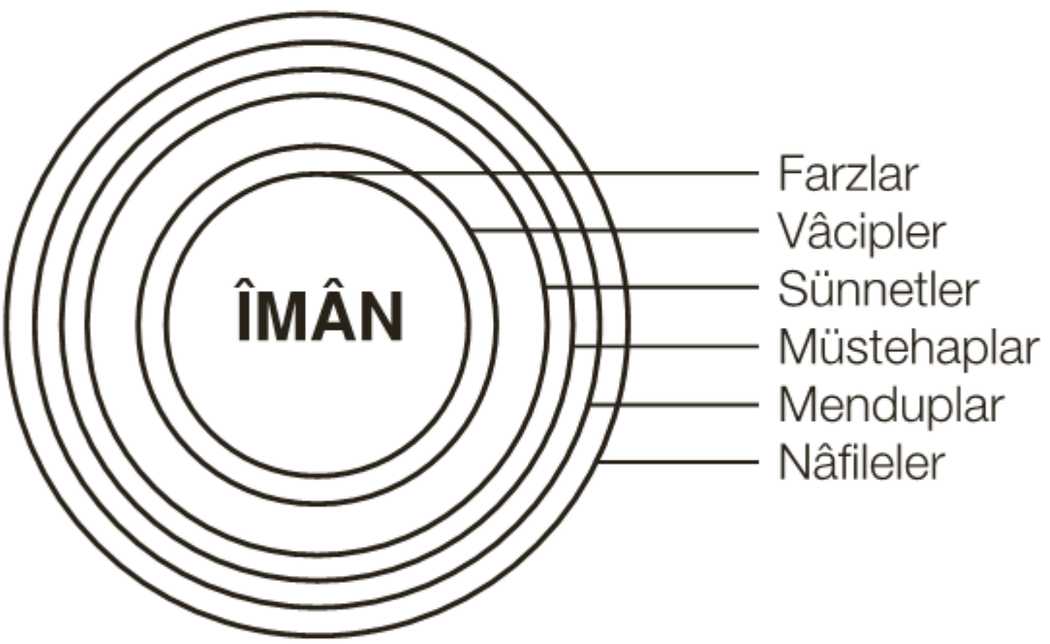

Îmân, bu ibâdetlerle çerçevelenip kale içine alınarak korunur. Îmânı koruyan bu kaleleri yıkanlar yani, farzları, vâcibleri, sünnetleri terk edenler, îmânlarını kolay kolay muhafaza edemezler.

Farz, vâcip, sünnet, müstehâb, mendûb ve nâfilelerin tarifleri ilerideki sayfalarda gelecektir.

HER MÜSLÜMANIN DİKKATLE KAÇINMASI GEREKEN HUSUSLAR

1- Ehl-i Sünnete uymayan (bozuk) i'tikatlar,

2- Sâlih amelleri terk etmek,

3- Niyette ve işlerinde doğruluktan ayrılmak,

4- Günahta ısrar etmek (Günah işlemeye devam etmek),

5- İslâm nimetine şükrü terk etmek,

6- Îmânsız ölmekten korkmamak,

7- Başkalarına zulmetmek,

8- Sünnet üzere okunan ezana icâbet etmemek,

9- Dîne aykırı olmayan hususlarda, anne ve babasına âsî olmak,

10- Boş yere ve çok yemin etmek.

11- Namazı hafife almak, tadîl-i erkânı terk etmek,

12- Haram olan (sarhoşluk veren) içecekleri içmek,

13- Müslümanlara eziyet vermek,

14- Velî olmadığı hâlde velîlik iddiasında bulunmak,

15- Günahını unutmak ve küçük görmek,

16- Kendini beğenmek, kendisini çok âlim görmek,

17- Koğuculuk ve gıybet etmek,

18- Mümin kardeşine hased etmek, çekememek,

19- Ülü'l-emre itâat etmeyip isyan etmek,

20- Bir adam için, tahkik etmeden; bilmeden iyi veya kötüdür diye hüküm vermek,

21- Yalan söylemek,

22- Dînî öğrenmekten kaçınmak (öğrenme imkânı varken öğrenmemek),

23- Erkeklerin kadınlara, kadınların erkeklere benzemeye çalışması,

24- İslâm dininin düşmanlarına sevgi beslemek,

25- Hakîkî din âlimlerine düşman olmak.

EDİLLE-İ ŞER'İYYE

Edille-i şer'iyye, dînî ve şer'î hükümlerin çıkarıldığı ve dayandıkları kaynaklardır ki, bunlar da dörttür:

1-**Kitap**: Kur'ân-ı Kerîm.

2-**Sünnet**: Peygamberimizin (s.a.v.) mübârek sözleri, işledikleri ve başkaları tarafından yapılan işlerde o işi tasvip mâhiyetindeki sükûtlarıdır.

3-**İcmâ-ı Ümmet**: Bir asırda, Ümmet-i Muhammed'in müctehidlerinin bir mesele hakkında ittifak etmeleridir.

4-**Kıyâs-ı Fukahâ**: Bir hadisenin kitap, sünnet ve icmâ-ı ümmetle sabit olan hükmünü; aynı illete dayandırarak o hadisenin tam benzerinde de ictihad yolu ile isbât etmekten ibârettir.

İctihâd: Şer'î hükmü, şer'î delîlinden çıkarma husûsunda olanca ilmî kuvvetini sarfetmektir.

Müctehid: Herhangi bir şer'î hükmü âyet-i kerîme ve hadîs-i şeriflerden çıkaran, kıyas yapabilen büyük âlimdir. Müctehid olabilmek için, bütün İslâmî ilimlere vakıf olduktan sonra mevhibe-i ilâhî (Allâh vergisi) olan ledünnî ilme de sahip olmak lâzımdır.

İlmin Yolları ve Bilgi Vasıtalarımız

İlmin yolları üçtür.

1- Havâss-i selîme: Görme, işitme, tatma, dokunma ve koklama isimlerini verdiğimiz beş duygu.

2- Haber-i sâdık: Doğru haberdir ki, iki kısımdır:

a- Peygamberlerin verdiği haber,

b- Yalanda birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun verdiği haber.

3- Akıl.

MEZHEB

Mezheb, büyük din müctehidlerinin edille-i şer'iyyeden çıkardıkları mes'eleler ve hükümler topluluğudur.

Peygamberimiz (s.a.v.) hayâtta iken Müslümanlar her türlü meselelerini Efendimizden, ondan sonra ise Sahâbe-i Kirâm'ın büyüklerinden sorup öğreniyorlardı. Mezheb İmamları dinî meseleleri Sahâbe-i Kirâm'dan ve tâbiînden öğrenmişler ve bunları bir araya toplamışlardır. Âyet, hadîs ve icmâ'da bulunmayan hususlarda da kendi görüşlerini yani ictihadlarını bildirmişler, böylece mezhepler meydana gelmiştir.

İtikatta ve amelde hak mezheb; **Ehl-i sünnet ve Cemâat** mezhebi'dir. Bu da Peygamber Efendimizin ve Ashâbının itikad (inanç) ve ameli üzere olanların mezhebidir.

Ehl-i sünnet ve cemâat mezhebinin i'tikatta imamları ikidir:

1- İmam Ebû Mansûr Mâtürîdî

2- İmam Ebü'l-Hasen Eş'arî.

İmam Ebû Mansûr Muhammed Mâtürîdî Hazretleri, Hicrî 280 (M. 894) târihinde Türkistan'da, Semerkand şehrinin Mâtürid köyünde doğmuş ve H. 333 (M. 945) târihinde Semerkand'da vefât etmiştir.

İmam Eş'arî Hazretleri H. 260 (M. 873) târihinde Basra'da doğmuş, H. 324 (M. 936) da Bağdat'ta vefat etmiştir.

Amelde Hak Mezhebler

Ehl-i Sünnet ve Cemâat'in amelde mezhebi dörttür:

1- Hanefî Mezhebi: İmamı, İmâm-ı Â'zam Ebû Hanîfe'dir. Adı Nu'mân, babasının adı Sâbit'tir. H.80 (M. 699) târihinde Kûfe'de doğmuş, H.150 (M. 767) târihinde Bağdat'ta vefat etmiştir.

2- Mâlikî Mezhebi: İmamı, İmam Mâlik bin Enes'dir. H. 93 (M. 711) târihinde Medîne-i Münevvere'de doğmuş ve H. 179 (M. 795) târihinde yine Medîne-i Münevvere'de vefat etmiştir.

3- Şâfiî Mezhebi: İmamı, İmam Muhammed bin İdrîs-i Şâfiî'dir. H. 150 (M. 767) târihinde Gazze'de doğmuş, H. 204 (M. 820) târihinde Mısır'da vefat etmiştir.

4- Hanbelî Mezhebi: İmamı, İmam Ahmed bin Hanbel'dir. H. 164 (M. 780) târihinde Bağdat'ta doğmuş, H. 240 (M. 855) tarihinde yine Bağdat'ta vefat etmiştir.

Amelde birer hak mezhep olan yukarıda zikrettiğimiz bu mübârek imamların mezhepleri, Kitap, Sünnet, İcmâ-i ümmet ve Kıyâs-ı Fukahâ üzerine kurulmuştur.

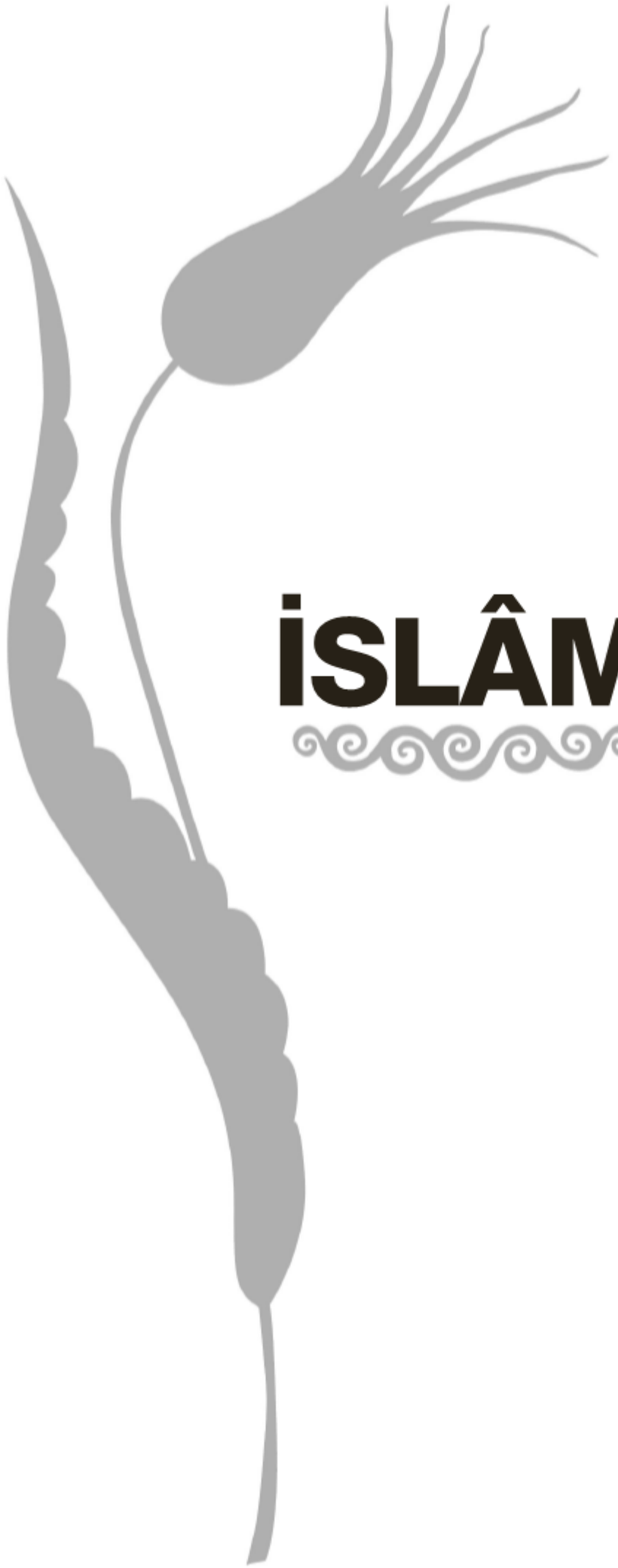

İSLÂM

İSLÂM'IN ŞARTLARI

İslâm: Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) tebliğ buyurduğu şeyleri dil ile ikrâr, kalb ile tasdik ederek Cenâb-ı Hakk'a itâat etmektir.

İslâm'ın şartı beştir. Yani İslâm dîni beş esas üzerine kurulmuştur.

1- Kelime-i şehâdet getirmek,

2- Namaz kılmak,

3- Zekât vermek,

4- Ramazan orucunu tutmak,

5- Haccetmek.

İslâm'ın şartlarını yerine getiren kimseye mümin ve müslüman denir.

Bu şartlardan herhangi birini inkâr eden ise dinden çıkmış olur.

KELİME-İ ŞEHÂDET

İslâm'ın birinci şartı olan kelime-i şehâdet şudur:

اَشْهَدُ اَنْ لٰا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden 'abdühû ve resûlüh.

Mânâsı: Ben şehâdet ederim ki, Allâh'dan başka ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm onun kulu ve resûlüdür.

EF'ÂL-İ MÜKELLEFÎN

İslâm dîni akıllı ve bâliğ (ergen) olan müslüman erkek ve kadınlara bazı şeyleri emretmiş, bazı şeyleri de yasaklamıştır. Bu emir ve yasaklar tekliftir, müslümanlar da mükelleftir. Mükelleflerin işlemeleri veya işlememeleri gereken şeylere **ef'âl-i mükellefîn** denir.

Ef'âl-i Mükellefîn Sekizdir

1- Farz: Kat'î delil ile sâbit olan hükümlerdir ve iki kısımdır:

a- Farz-ı ayın: Mükellef her müslümanın ancak kendisinin yapması ile yerine gelen amellerdir. Beş vakit namaz ve oruç gibi.

b- Farz-ı kifâye: Bazı müslümanların yapmaları ile diğer müslümanlardan mesûliyeti kalkan farzlardır. Cenâze namazı ve selâm almak gibi.

Eğer böyle bir farzı müslümanlardan hiçbirisi yapmazsa hepsi mesul olurlar.

2- Vâcip: Farz derecesinde kat'î olmayan delille sâbit hükümlerdir. Vitir ve bayram namazları gibi.

3- Sünnet: Peygamberimizin (s.a.v.) mübarek sözü, işi ve başkası yaptığında hoş gördüğü şeylerdir. Sünnet ikiye ayrılır:

a-Sünnet-i müekkede: Peygamberimizin (s.a.v.) devamlı olarak yapıp, pek az terk ettiği sünnetlerdir. Sabah ve öğle namazının sünnetleri gibi.

b-Sünnet-i gayr-i müekkede: Peygamberimizin (s.a.v.) arasıra yaptığı sünnetlerdir. İkindi ve yatsı namazlarının ilk sünneti gibi.

4- Müstehab: Peygamberimizin bazan işledikleri şeylerdir. Sadaka vermek ve nâfile oruç tutmak gibi.

5- Mübâh: İşlenmesinde sevap, terk edilmesinde günah olmayan şeylerdir. Oturmak, kalkmak, yemek, içmek gibi.

6- Mekrûh: İşlenmesi hoş görülmeyen ve amelin sevâbını eksilten şeylerdir. Namaz içinde etrafa bakmak gibi.

7- Müfsid: Başlanmış bulunan bir ibadeti bozan şeylerdir. Abdestli iken bir yerinden kan veya irin çıkması, namazda gülmek ve oruçlu iken bir şey yemek gibi.

8- Haram: İşlenmesi kat'î delille yasak edilen şeylerdir. Alkollü içki içmek, anaya-babaya asi olmak gibi.

NAMAZ

Allâhü Teâlâ'ya ve Peygamber Efendimiz'e (s.a.v.) îmândan sonra İslâm'ın şartlarının en büyüğü ve en mühimi namazdır. Namaz îmânın alâmetidir. Bütün peygamberler ümmetlerine namazı en faziletli ibâdet olarak bildirmişlerdir.

Namazın farzları on ikidir. Namazın dışındaki farzlarına **şart**, içindeki farzlarına ise **rükün** denir.

NAMAZIN ŞARTLARI	NAMAZIN RÜKÜNLERİ
1- Hadesten tahâret,	1- İftitah tekbîri,
2- Necâsetten tahâret,	2- Kıyam,
3- Setr-i avret,	3- Kırâat,
4- İstikbâl-i Kıble,	4- Rükû,
5- Vakit,	5- Secde,
6- Niyet.	6- Ka'de-i Ahîre.

HADESTEN TAHÂRET

Namazın şartlarından birincisi hadesten tahârettir.

Hades iki kısımdır:

Küçük hades: Abdesti olmamaktır.

Büyük hades: Cünüp olmak, kadınların lohusa veya hayızlı (aybaşı hali) olmasıdır.

Kadın olsun erkek olsun; namaz kılacak kimselerin abdestsiz ise abdest alması, cünüp ise gusletmesi yani bütün vücudunu yıkaması şarttır. Kadınların lohusalık ve aybaşı hallerinden sonra da gusletmeleri farzdır.

Abdest

Abdest, belli âzâları usulüne göre yıkamaktan ve meshetmekten ibaret dinî bir temizliktir. Abdestsiz bir kimse namaz kılamaz, Kâbe'yi tavaf edemez, Kur'ân-ı Kerîm'e dokunamaz.

Abdestin Farzları

Abdestin farzları dörttür:

1- Yüzünü yıkamak,

2- Ellerini dirsekleriyle beraber yıkamak,

3- Başının dörtte birini meshetmek, yani elini su ile ıslatarak başına sürmek,

4- Ayaklarını (topuklarıyla beraber) yıkamak.

Abdestin Sünnetleri

1- Niyet etmek,

2- Eûzü ve Besmele ile başlamak,

3- Evvelâ ellerini bileklerine kadar yıkamak,

4- Misvak kullanmak,

5- Bir âzâ kurumadan diğerini yıkamak,

6- Ağzına ve burnuna üç kere su vermek,

7- Kulağını meshetmek,

8- Parmaklarını hilâllemek; yani bir elin parmaklarını diğer elin parmakları arasına geçirip çekmek,

9- Âzâları üçer kere yıkamak,

10- Başını kaplama meshetmek,

11- Abdesti tertip üzere almak; yani abdest âzâlarını sırasıyla yıkamak,

12- El ve ayaklarını yıkamaya parmak uçlarından başlamak.

Abdest alırken okunacak birçok duâ olmakla beraber evlâ olan bütün âzâlarını yıkarken **besmele** çekip **kelime-i şehâdet** getirmektir.

Abdestin Mekruhları

1- Sağ el ile sümkürmek,

2- Abdest âzâlarından birini üç defadan fazla veya eksik yıkamak,

3- Suyu yüzüne çarpmak,

4- Güneşte ısınmış su ile abdest almak.

5- Suyu çok az kullanmak veya israf etmek,

6- Abdest alırken konuşmak,

7- Abdestin sünnetlerini terk etmek.

Abdesti Bozan Şeyler

1- Önden ve arkadan idrar, kan, gâita gibi necâset ve meni çıkmak,

2- Vücuttan kan, irin ve sarı su akmak,

3- Ağız dolusu kusmak,

4- Delirmek,

5- Sarhoş olmak,

6- Bayılmak,

7- Arkadan yel çıkmak,

8- Yan yatarak veya iki ayağını yana çıkarıp oturağı boşta kalacak şekilde veya bağdaş kurarak oturup uyumak. (Oturağı yere tamamen yerleştirmek sûretiyle uyumak abdesti bozmaz.)

9- Namaz içinde başkası işitecek kadar gülmek,

10- Dişlerin arasından çıkan kan, tükürüğe denk veya tükürükten fazla olmak.

Kan tükürükten az olduğu zaman, abdesti bozmadığı gibi, tıraş olmak, tırnak kesmek de abdesti bozmaz.

Abdest Nasıl Alınır?

1- Mümkünse kıbleye dönülür, yüksek bir yere oturulur, **Eûzü** ve **Besmele** çekilir.

2- Eller bileklere kadar üç kere yıkanır, parmaklar birbiri arasına geçirilerek hilâllenir, parmaktaki yüzük oynatılarak altına su ulaştırılır. ***(Resim: 1)***

3- Varsa **misvak** kullanılır, yoksa başparmak ve şehâdet parmağıyla dişler ovulur. ***(Resim: 2)***

4- Besmele çekilerek ağıza üç kere su alınır. ***(Resim: 3)***

5- Besmele çekilir, üç kere burna su verilir. ***(Resim: 4)*** Oruçlu değilse su burnun yumuşağına kadar çekilip, sol elle burun temizlenir.

6- Abdeste kalb ile niyet edilip, **Besmele** çekerek avuca su alınıp saç bitiminden çene altına, yan taraflardan da kulak yumuşaklarına kadar yüz, üç kere yıkanır. Kaşların altı ıslatılır. Bu iş iki kere daha yapılır. Her yıkamada yüz ovalanır. ***(Resim: 5)***

7- Besmele çekerek önce sağ, sonra sol kol dirsekle beraber üç kere ovalanarak yıkanır. ***(Resim: 6-7)***

8- Besmele çekerek sağ elle başın dörtte biri mesh edilir. ***(Resim: 8)*** Sonra şehâdet parmaklarıyla kulaklar, başparmakla da kulakların arkası meshedilir. ***(Resim: 9)*** Elin baş ve işâret parmakları hariç, diğer üç parmaklar ile de boyun meshedilir. ***(Resim: 10)***

Kaplama mesh yapmak sünnettir.

Kaplama mesh şöyle yapılır:

Evvelâ, iki el ıslatılır, başparmak ve işaret parmakları ayrı tutulup diğer parmaklar birbirine yapıştırılır. İç tarafları başın önünde saçların başlangıcına konulur. Başparmak ile şehâdet parmakları ve avuç içi başa dokundurulmaz. İki el geriye doğru çekilerek meshedilir. Avuçların içi ile başın yan tarafı, arkadan öne doğru çekerek meshedilir. Sonra işaret parmakları ile kulakların içi meshedilir. Başparmaklar da kulak arkasına konulup, kulak arkaları yukarıdan aşağıya meshedilir. Diğer üç parmakların dış yüzleri ile de ense meshedilir. Boğaz meshedilmez.

9- Ayaklar sol el ile yıkanır. Besmele ile sağ ayağın ucundan yıkamaya başlanır ***(Resim: 11)*** ve ayak parmakları sol elin küçük parmağı ile hilâllenir. Hilâllemeye sağdan sola doğru yani, sağ ayakta küçük parmaktan, sol ayakta ise başparmaktan başlanır ve alttan üste doğru yapılır. Sağ ayak gibi sol ayak da besmele ile yıkanır. ***(Resim: 12)***

Abdestte her âzâ yıkanırken kelime-i şehâdet okunur.

Abdesten sonra artan sudan ayakta ve kıbleye karşı birkaç yudum içilir.

Abdesten sonra şu üç şey menduptur:

* Kelime-i şehâdet getirmek,

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ
اَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوبُ اِلَيْكَ

* "Sübhânekellâhümme ve bihamdik. Eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbü ileyk" duasını okumak ve

* 1, 2 veya 3 defa "Kadr sûresini" okumak.

KADR SÛRESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ ۞ وَمَآ اَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۞
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۞
تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۛ ۞
سَلَامٌ ۛ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Ra**hî**m

İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr ۞ Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr ۞ Leyletü'l-kadri ẖayrun min elfi şehr ۞ Tenezzelü'l-melâiketü verrûhu fîhâ bi iẕni rabbihim min külli emr ۞ Selâmün hiye hattâ ma**t**la'ı'l-fecr ۞[4]

[4] Meâli: Hakîkat, biz onu (Kur'ânı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin (o büyük fazilet ve şerefini) sana bildiren nedir? Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır. Onda melekler ve Ruh, Rablerinin izniyle, her bir iş için iner de iner. O gece tan yeri ağarıncaya kadar bir selâmdır.

Gusül

Gusül, cünüplükten, hayız ve nifastan çıkmak için bütün vücudu ağzın ve burnun içi ile birlikte yıkamaktır.

Gusül, cinsî münâsebet ve ihtilâm sebebiyle, bir de hayız ve nifasın bitmesiyle îcâp eder.

İhtilâm, uykuda meninin tenâsül uzvundan şehvetle dışarı çıkmasıdır.

Guslün Farzları

Guslün farzları üçtür:

1- Ağıza su vermek,

2- Burna su vermek,

3- Bütün bedeni yıkamak.

Guslün Sünnetleri

1- Niyet etmek,

2- Besmele çekmek,

3- Önce avret mahallini yıkamak,

4- Önce başına, sonra sağ, daha sonra sol omuzuna üçer defa su dökmek ve her defasında vücudu ovmak.

Gusül Abdesti Nasıl Alınır

Sünnet üzere gusül abdesti şöyle alınır:

1- Gusle niyet edilir. Eller yıkanır. Temiz olsalar dahi ön ve arka avret yerleri yıkanır.

2- Besmele çekilip tam bir namaz abdesti alınır. Ayaklar altında su toplanıyorsa ayaklar en sonunda yıkanır.

3- Bu abdesti alırken ağız ve burna su bolca çekilir. Çünkü bu yıkama ile gusüldeki farz olan ağız ve burna su vermek de yerine gelmiş olur.

4- Başa üç defa su dökülür ve her döküşte ovulur. Bu esnâda, sakal, bıyık ve saç altına suyu ulaştırmak lazımdır.

5- Sağ omuza üç defa su dökülür ve her döküşte vücut ovulur.

6- Sol omuza üç defa su dökülür ve her döküşte vücut ovulur. Vücut, göbek çukuru dâhil hiç kuru yer kalmayacak şekilde ovularak yıkanır.

Gusül Abdesti ve Kaplama Diş Mes'elesi

Hanefî mezhebine göre, gusülde ağız ve burun, bedenin dışı sayıldığından yıkanması farzdır. Şâfiî mezhebine göre ise sünnettir.

Gusledecek kimsenin ağzındaki dişler kaplatılmış veya doldurtulmuşsa kaplanan ve doldurulan dişin, kaplamasının ve dolgunun dışının yıkanmasıyla gusül tamam olur. Ancak dişler sâbit değil de çıkarılabilir ise çıkarılması icap eder.

Bu husus; yara ve sargı üzerine meshin câiz olduğu gibidir. Yaranın üzerindeki sargının altını yıkamak mecburiyeti olmadığı gibi, diş için de hüküm aynıdır.

Diş Doldurtma Mes'elesi

Dişinin birazı çürümüş veya kırılmış olan kimsenin dişini doldurtması veya kaplatması câizdir. Ancak, zarûretsiz, süs için câiz değildir.

Hanefî mezhebi müctehidlerinden İmam Muhammed'e (rah.) göre sallanan dişleri altın tel ile bağlatmak, düşen ve çıkarılan diş yerine altın diş takmak câizdir. İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe'ye (rah.) göre ise altın ile kaplatmak câiz değil, gümüş ile câizdir. İmam Ebû Yusuf (rah.) da (bir rivâyette) İmam Muhammed (rah.) gibi buyurmuştur. Altın ile kaplamada İmam Muhammed'in ictihadiyle amel edilebilir. Âlimler İmam Ebû Yusuf ile İmam Muhammed'in ictihadı üzerine fetvâ vermişlerdir.

Ayrıca Osmanlı ulemasından, Şeyhulislam Uryânîzâde, diş doldurmak için fetvâ vermiştir.

İslâm dininde, kolaylık yapacağız diye, şerîatin cevâz vermediği bir şeye câizdir denilemez. Fakat câiz olan bir mesele için de, câiz değildir deyip zorluk çıkarılamaz.

Teyemmüm

Teyemmüm, abdest almak veya gusletmek için suyun bulunmaması veya kullanılamaması halinde niyet edip ellerini toprak cinsinden bir şeye iki defa vurarak, birincide yüzünü, ikincide dirseklerine kadar ellerini meshetmektir.

Teyemmümün Farzları

Teyemmümün farzı ikidir:

1- Niyet, 2- İki darp (vurmak) ve mesh.

Teyemmüm Şöyle Yapılır

Bir müslüman gusletmek yahut abdest almak için su bulamazsa veya bulduğu suyu kullanmasına hastalığının şiddetlenmesi, düşman tehlikesi vesaire gibi ciddi bir mâni mevcutsa, niyet ederek toprak veya toprak cinsinden bir şeyle teyemmüm eder.

Şöyle ki; Niyet edip Eûzü-Besmele çekerek bir defa ellerini toprak veya toprak cinsinden bir şeye vurup ileri geri sürter ***(Resim: 1)***. Eller birbirine vurularak fazla tozlar silkelenir ***(Resim: 2)***. Onunla yüzünü (abdestte yıkadığı yerleri) mesheder. ***(Resim: 3)***. İkinci defa ellerini aynı şekilde vurup, ileri geri sürter, fazlası silkelenir. Evvelâ sağ kolunu mesheder ***(Resim: 4-5)*** sonra sol kolunu mesheder ***(Resim: 6-7)***. Kolun içinde ve dışında meshedilmedik yer bırakmaz.

Tertîbe riayet edip evvela yüzü, sonra kolları mesheder. Ve meshler arasında fasıla vermez.

Teyemmüm ederken koldaki saat, bilezik ve parmaktaki yüzüğün çıkartılması veya yerlerinden oynatılması lazımdır.

MESTLER ÜZERİNE MESH

Müslüman erkek ve kadın için, abdest alırken mestler üzerine meshetmek câizdir.

Meshin Caiz Olmasının Şartları

1- Mestler, abdestli iken giyilmiş olmalıdır.

2- Mestler topuklarla birlikte ayakları örtmeli ve en az 12 bin adım (takriben 5 km.) yürünebilmelidir.

3- Mestlerin hiç birinde, (ayak parmağının en küçüğü ile) üç parmak miktarı delik ve yırtık bulunmamalıdır.

4- İçine kolayca su almamalı ve bağlamaksızın ayakta durabilmelidir.

5- Mest giyilecek ayağın baş tarafında, en az üç el parmağı genişliğinde bir kısmı bulunmalıdır. (Bir ayağı kesilmiş ve sadece topuğu kalmış bir kimse, diğer ayağına da meshedemez.)

Meshin Miktarı

Mestin ön kısmından üç serçe parmağı kadar bir yeri ıslatarak meshetmek farzdır.

Islatılan el parmaklarını açarak, ayağın ucundan itibaren mestin koncuna doğru çekmek sünnettir.

Meshi Bozan Şeyler

Abdesti bozan her şey meshi de bozar. Ancak meshin müddeti henüz bitmemişse alacağı abdestde mestlere mesh yapılır.

1- Mestin ayaktan çıkması,

2- Mestler ayakta iken, ayaklardan birinin çoğunun ıslanması,

3- Meshin müddetinin dolması.

Mesh Müddeti

Mest giyen kimse mestini giymeden önce aldığı abdestinin bozulmasından îtibâren 24 saat, yolcu ise 72 saat mesheder.

Sargı ve Yara Üzerine Mesh

Kırık, çıkık ve yara üzerine sargı yahut alçı sarılsa, o uzvu yıkamak mahzurlu ise sargının çoğu üzerine meshedilir.

Eğer mesh etmek de zarar verecek olursa, mesh edilmez.

Sargının mest gibi bir zamanı yoktur. Özür devam ettikçe meshedilir. Abdestli olarak sarılması şart değildir.

Meshedildikten sonra sargı açılsa veya düşse yahut mevcut sargı üzerine ikinci bir sargı bağlansa, meshi yenilemek icap etmez.

KADINLARA MAHSUS HÂLLER

Kadınlara mahsus üç hâl vardır:

1- Hayız,

2- Nifâs,

3- İstihâza.

1- Hayız: Kadınlık (ergenlik) çağına ulaşmış birinin rahminden, muayyen müddetler içinde gelen kandır. En erken 9 yaşında başlar, en geç 55 yaşında biter. Bu sûrette gelen kana "hayız kanı", bu hâle "hayız hâli" veya "aybaşı hâli" denir.

2- Nifâs: Doğumdan hemen sonra kadının rahminden akan kandır. Lohusalık kanı da denir.

3- İstihâza: Hayız görmekte olan bir kadından üç günden az yahut on günden sonra gelen kana istihâza kanı denir. Lohusa kadından, 40 günden sonra gelen kan da istihâza kanıdır. Bu kan, kadının namazına, orucuna ve diğer ibâdetlerine mâni olmadığı gibi, cinsî yakınlığa da engel teşkil etmez. İstihâza kanı gelen kadın, her vakit başında abdest alır, namazını kılar. Bu, kesilmeyen burun kanı gibidir.

• Hayız; en az üç gün üç gece, en çok on gün on gece devam eder.

• İki âdet arasındaki temizlik hâline tuhur, denir. Tuhur en az 15 gün, en çoğu için ise hudut yoktur.

• Nifâsın en az müddeti için konulmuş bir hudut yoktur. Nifâsın en çok müddeti doğumdan başlayarak

kırk gündür. İkiz doğuran bir kadının nifâs günleri evvelki çocuğun doğduğu vakitten hesaplanır.

• Kadının âdet günleri arasındaki kan gelmeyen günler de hayızdan sayılır. Meselâ; en az hayız müddeti olan üç günün birinci ve üçüncü günlerinde kan gelip, arada geçen ikinci gününde kan gelmemiş olsa, bu ikinci gün de hayızdan sayılır.

• Hayızın bittiğinin anlaşılması için akıntının renginin tamamen beyaza dönmesi lazımdır. Kan kırmızı renkte olmakla beraber, toprak rengi, bulanık, yeşil, sarı ve siyah olarak da gelebilir.

• Bazı kadınlarda âdet günleri sâbit değildir. Meselâ; bir ay altı, diğer bir ay beş gün âdet görebilir. Bu durumda kesildiği gün olan beşinci gün yıkanır, namazını kılar, orucunu tutar fakat ihtiyâten kocası ile berâber olamaz, mûtadı olan günü sayar.

• Bazı kadınların âdet günleri bellidir. Meselâ, her ay altı veya yedi veya dokuz gün âdet görürler. Bir âdet bir defa ile kararlaşmış sayılır. Şöyle ki; ilk defa âdet görmeye başlayan bir kız 7 gün kan, bundan sonra temizlik görse, âdeti 7 gün olarak kararlaşmış olur.

• Kadınların muayyen âdet günleri bazan değişir. Bir âdetin değişmiş olması için ona zıt iki âdet hâli görülmelidir. Her ay altı gün âdet gören bir kadın, üst üste iki ay meselâ sekiz gün âdet görecek olsa artık âdeti altı gün değil, sekiz gün olur.

HAYIZ VE NİFÂS HÂLLERİNDE YAPILMASI HARAM OLAN ŞEYLER

1- Namaz kılmak. Hayız ve nifâs hâlinde olan hanımlar namaz kılamaz. Bu hâlde kılınmayan namazlar sonradan kazâ da edilmez. Tilâvet ve şükür secdesi de yapılmaz. Ancak, arzu edilirse namaz vakitleri girdiğinde seccâdeye oturulup; "Estağfirullâh, Sübhânallâh, Elhamdülillâh" gibi tesbîhleri okuyabilir.

2- Oruç tutmak. Hayız ve nifâs hâlinde oruç tutulamaz. Ancak; ramazan orucu sonradan kazâ edilir.

3- Kur'ân-ı Kerîm okumak. Sadece zikir, senâ yâhut duâ âyetleri zikir ve dua niyetiyle okunabilir. Fakat hüküm ve haber bildiren âyetler duâ, senâ ve zikir maksadı ile de olsa okunamaz.

4- Kur'ân'a el sürmek (Bir âyet bile olsa...). Kâğıt, bez ve duvar üzerinde bile olsa, âyete dokunamaz. Ancak, yapışık olmayan bir kılıf ile dokunabilir. Elbisenin yeni ile tutmak da tahrîmen mekruhtur.

5- Mescide girmek.

6- Kâbe'yi tavaf etmek.

7- Kocası ile zevciyyet muâmelesinde bulunmak.

8-Kocasının, onun göbeği ile diz kapakları arasından çıplak olarak faydalanması da caiz değildir.

NECÂSETTEN TAHÂRET

(Pislikten Temizlenmek)

Namazın şartlarından ikincisi necâsetten tahârettir. Yani namaz kılacağı yerde, bedeninde veya elbisesinde namazın kılınmasına mâni olacak pislik varsa temizlemektir.

Necâset iki kısımdır.

1- Ağır (galîz) **necâset**: İnsanın ön ve arkadan çıkan pisliği, eti yenmeyen hayvanların sidiği, dışkısı ve salyası, tavuk, kaz ve ördeğin dışkısı, kan, irin, meni, mezi, vedi, ağız dolusu gelen kusuntu, şarap ve diğer haram içkiler. Bu necasetlerden sidik, kan, irin gibi sıvı olanlar el ayasından geniş; dışkı gibi katı olanlar da bir dirhemden (3,2 gr.) ağır olursa namaza mânîdir. Bu necasetlerin hepsi bir yerde veya ayrı ayrı yerlerde olsa temizlemek farzdır.

2- Hafif necâset: Atın sidiği, eti yenen ehlî ve yabanî hayvanların pisliği, eti yenmeyen kuşların dışkısıdır. Bu necâset, bir organın veya elbisenin dörtte birinden fazlasına bulaşmış ise namaza mânîdir.

İstincâ, İstinkâ, İstibrâ

İstincâ, bir kimsenin büyük veya küçük abdestten sonra pisliğin çıktığı yeri temizlemesidir.

İstinkâ, istincâda mübâlağa yapmaktır. Yani önce pisliği kuru bir şeyle silmek, sonra su ile yıkamak sonra da kurulamaktır.

İstibrâ, erkeklerin idrar yaptıktan sonra erkeklik uzvundaki akıntıyı tamamen kesmeleridir. Bu, sıvazlamadan sonra, öksürmek, bir miktar yürümek, bir yana eğilmek sûretiyle olur.

SETR-İ AVRET

(Avret Mahallini Örtmek)

Namazın şartlarından üçüncüsü setr-i avret, yani avret mahallini örtmektir. Avret mahalli, insan vücûdunda başkaları tarafından görülmesi ve gösterilmesi haram olan yerlerdir. Erkeklerin avret mahalli, göbeğinden diz kapağının altına kadardır. Kadınların ise, bileklerine kadar elleri, topuklarına kadar ayakları ve yüzleri hariç bütün vücutları avret mahallidir.

İSTİKBÂL-İ KIBLE

(Kıbleye Dönmek)

Namazın şartlarından dördüncüsü istikbâl-i kıbledir. İstikbâl-i kıble, Mekke'de Kâbe'yi görenler için tam Kâbe'ye doğru dönmektir. Uzakta olmaları sebebiyle Kâbe'yi göremeyenlerin ise Kâbe tarafına dönmeleri kâfîdir.

VAKİT

Namazın şartlarından beşincisi vakit, yani her namazı vakti girince kılmaktır. Vakti girmeden kılınan namaz edâ edilmiş olmaz.

Namaz vakitleri her beldeye göre hazırlanan takvimlerle tesbit edilmiştir.

Kerâhet Vakitleri

Üç vakit vardır ki bu vakitlerde namaz kılınmaz.

1- Güneş doğduktan sonra, (Türkiyede yaklaşık 40-50 dakika)

2- Güneş tam zevâl vaktinde iken, yani öğle namazından evvelki vakit, (Türkiyede yaklaşık 20 dakika)

3- Güneş batarken, yani akşam namazından evvelki 45 dakîka içinde. Bu vakitte ancak o günün ikindi namazının farzı kılınabilir.

Bu üç vakitte; kazâya kalmış farz namazlar, vâcip namazlar, kerâhet vaktinden önce hazırlanmış cenâzenin namazı kılınmaz. Yine önceden okunmuş bir secde âyetinden dolayı tilâvet secdesi de yapılmaz. Aksi takdirde tekrar yapılması lazımdır. Bu üç vakitte nâfile namaz da kılınmaz, fakat kılındığı takdirde tekrar kılınması gerekmez.

Kerâhet vakitlerinde Kur'ân okuyup, zikir yapmak câizdir.

Sabah namazı vakti girdikten sonra, (sabah namazının sünneti hariç) güneş doğuncaya kadar, ikindi namazı kılındıktan sonra da güneş batıncaya kadar nâfile namaz kılmak mekruhtur.

Ezân ve Kâmet

Namaz için ezan okumak vâcip kuvvetinde bir sünnet-i müekkededir. Bir namaz vaktinin girdiği ezanla îlân edilir. Bir günde beş vakit namaz için beş defa ezân okunur. Ezan şudur:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ. اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ.
اَشْهَدُ اَنْ لٰا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ. اَشْهَدُ اَنْ لٰا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ.
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ. اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ.
حَيَّ عَلَى الصَّلٰاةِ. حَيَّ عَلَى الصَّلٰاةِ.
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ. حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ.
اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ. لٰا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ.

Allâhü ekber Allâhü ekber.
Allâhü ekber Allâhü ekber.
Eşhedü en lâ ilâhe illallâh.
Eşhedü en lâ ilâhe illallâh.
Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllâh.
Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllâh.
Hayye ale’s-salâh, Hayye ale’s-salâh.
Hayye ale’l-felâh, Hayye ale’l-felâh.
Allâhü ekber, Allâhü ekber. Lâ ilâhe illallâh.

Sabah ezanlarında “Hayye ale’l-felâh”dan sonra iki defa “Essalâtü hayrun minen-nevm” denilir.

Kâmet de ezan gibidir. Ancak kâmette “Hayye ale’l-felâh”dan sonra iki defa “Kad kâmeti’s-salâh” denilir.

Evde veya kırda kılınacak namazlar için hem ezan, hem de kâmet okumak efdaldir. Vakit girmeden ezan okunmaz. Ezan, vakitlerin sünneti değil, namazların sünnetidir. Onun için kazâ namazlarına da ezan ve kâmet okumak sünnettir.

Câhillerin ve fâsıkların ezan okuması mekruhtur. İyiyi kötüyü, yanlışı doğruyu ayırabilen (mümeyyiz) sabînin ezan okuması câizdir.

Kadınlar ezan ve kâmet okumazlar.

Ezan ve kâmette cümlelerin son kelimeleri cezm ile okunur.

Ezân okunurken tekbîrler ve şehâdetler tekrar edilerek ve hürmetle dinlenir, sonunda şu duâ okunur:

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلٰاةِ الْقَائِمَةِ
اٰتِ مُحَمَّدًا نِ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا نِ الَّذِى وَعَدْتَهُ
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۞

Allâhümme Rabbe hâẕihi'd-da'veti't-tāmmeti ve's-salâti'l-kāimeti âti Muhammedeni'l-vesîlete ve'l- faẓîlete veb'aṣhü mekâmen mahmûdenilleẕî ve'adtehû, inneke lâ tuḫlifü'l-mî'âd.[5]

NİYET

Namazın şartlarından altıncısı niyet, yani Allâh rızâsı için namaz kılmayı dilemek ve hangi namazı kılacağını bilmektir.

Niyet kalb ile yapılır. Kalbin niyeti ile beraber dil ile de söylenebilir. Ama sadece dil ile söylendiği halde kalbden niyet edilmezse, namaza niyet edilmiş olmaz. İmâm-ı Rabbânî Hazretleri şöyle buyurmuşlardır: "Sadece dil ile niyet olmaz. Çünkü, çok kimse yalnız dil ile niyet ederek, kalb ile niyeti terk ediyor. Böylece namazın farzlarından biri olan kalb ile niyet yok oluyor. Namaz kabul olmuyor. O halde, niyeti dil ile değil, kalb ile yapmalıdır. Farz namazlarda, bayram ve vitir namazlarında niyeti belirtmek lazımdır."[6] Mesela "Bugünkü sabah namazına veya cuma namazına veya vitir namazına veya bayram namazına" diye niyet edilir.

Nâfile namazlarda sadece "Namaz kılmaya" diye niyet etmek kâfî gelir.

---

[5] Manası: Allâh'ım! Ey bu dâvetin ve kılınmak üzere bulunan namazın Rabbi. Peygamberimiz Hazreti Muhammed'e (s.a.v.) vesîleyi ve fazîleti ver. Onu kendisine va'd buyurmuş olduğun "Makâm-ı Mahmûd"a eriştir. Şüphe yok ki Sen va'dinden dönmezsin.

[6] Mektubât-ı İmâm-ı Rabbânî, 1/ m. 186.

NAMAZIN RÜKÜNLERİ

Namazın rükünleri altıdır:

1- İftitâh tekbîri,
2- Kıyâm,
3- Kırâat,
4- Rükû,
5- Secde,
6- Ka'de-i ahîre.

İFTİTÂH TEKBÎRİ

('Allâhü Ekber' Diyerek Başlamak)

Namazın rükünlerinden birincisi iftitâh tekbîri yani namaza "Allâhü Ekber" diyerek başlamaktır. Tekbîr alırken ilk heceyi (Aaallâhü) şeklinde uzatmak câiz değildir. Bunu yapan, namaza girmemiş olur. Namaz içinde yaparsa namazı bozulur.

KIYÂM (Ayakta Durmak)

Namazın rükünlerinden ikincisi kıyâm yani ayakta durmaktır. Kıyâm, farz ve vâcip namazlarda şarttır. Ayakta durmaya imkânı olanın oturarak kılması câiz değildir.

KIRÂAT (Kur'an Okumak)

Namazın rükünlerinden üçüncüsü kırâattır. Bu da namaz kılanın kendisi işitecek derecede Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinden bir miktar okumasıdır.

Kırâat, vitir ile nâfilelerin ve iki rek'atli farzların her rek'atinde, dört rek'atli farzların ise iki rek'atinde farzdır.

Farz olan kırâat, üç kısa âyet veya bu miktarda uzun bir âyet okumaktır.

NAMAZDA OKUNAN BAZI SÛRE VE ÂYETLER

Sûre ve duâların latin harfleri ile okunmasında dikkat edilecek hususlar:

â : İnce ve uzun okunur. Bismillâhi gibi.

â : Kalın ve uzun okunur. Ta**â**mi, yüsr**â** gibi.

û : İnce ve uzun okunur. İnnehû, lehû gibi.

û : Kalın ve uzun okunur. R**û**hu gibi.

î : İnce ve uzun okunur. Hamîdün, 'ılmihî gibi.

î : Kalın ve uzun (ıy) gibi okunur. Rah**î**mü, müstek**î**mü gibi.

Med (uzatma) **işareti**: **â-û-î** bir elif miktarı, **ā-ū-ī** dört elif miktarı uzatılır.

' : (ء) Hemze. Lâ te'huzühû, bi şey'in gibi.

‘ : (ع) Ayın. İyyâke na‘büdü ve iyyâke neste‘în gibi.

ġ : (غ) Ġayın. Ġayri, feraġte gibi.

ḍ-ż : (ض) Ḍad. Enkaḍa, taḍlil, fażîlete gibi.

ẖ : (خ) H̱ı. Boğazdan hırıltılı olarak çıkartılır. H̱alfehüm, ẖafv gibi.

ṣ : (ث) Ṣe. Peltek okunur. Kevṣer, ṣenâük gibi.

ẕ : (ذ) Ẕel. Peltek okunur. Ellezî gibi.

ẓ : (ظ) Ẓı. Peltek okunur. Aẓîm, ẓahrak gibi.

FÂTİHA-İ ŞERÎFE

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۙ۝ اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۙ۝

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ؕ۝ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ؕ۝

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۙ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ ۙ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّينَ ۝

اٰمِينَ

E‘ûẕü billâhi mine’ş-şeytâni’r-racîm.

Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.

Elhamdü lillâhi rabbi’l-‘âlemîn ۞ Errahmâni’r-Rahîm ۞ Mâliki yevmi’d-dîn ۞ İyyâke na‘büdü ve iyyâke neste‘în ۞ İhdine’s-sırâta’l-müstekîm ۞ Sırâtalleẕîne en‘amte ‘aleyhim, ġayri’l-maġḍûbi ‘aleyhim vele’ḍ-ḍāllîn۞[7] Âmîn

---

[7] Meâli: “Rahmân ve Rahîm olan Allâh’ın adıyla. Hamd, âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm ve din gününün sahibi olan Allâh’a mahsustur. Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet, gadaba uğrayanlarınkine, sapıklarınkine değil.”

ÂYETÜ'L-KÜRSÎ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْحَىُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۟
لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ۟ مَنْ ذَا الَّذِى
يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِهِ ۟ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِنْ عِلْمِهِٓ اِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ ۚ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا ۚ
وَهُوَ الْعَلِىُّ الْعَظِيمُ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Allâhü lâ ilâhe illâ hüve'l-Hayyü'l-Kayyûm ۞ Lâ te'ḫuẕühû sinetün ve lâ nevm ۞ Lehû mâ fi's-semâvâti ve mâ fi'l-erḍ ۞ Men ẕelleẕî yeşfe'u 'ındehū illâ bi iẕnih ۞ Ya'lemü mâ beyne eydîhim vemâ ḫalfehüm ۞ Ve lâ yuhîtûne bi şey'in min 'ılmihī illâ bi mâ şāe ۞ Vesi'a kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-erḍ ۞ Ve lâ yeûdühû hıfẓuhümâ ve hüve'l-'aliyyü'l-'aẓîm ۞ [8]

[8] Meâli: "Allâh odur ki, kendinden başka ilah yoktur. O Hay ve Kayyûmdur. Kendisini ne uyku yakalar ne de uyuklama... Semâvât ve

İNŞİRÂH SÛRESİ (Elem neşrah leke...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۙ ۞ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۞

اَلَّذِىٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۙ ۞ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ؕ ۞

فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۙ ۞ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ؕ ۞

فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۙ ۞ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Elem neşrah leke sadrak ۞ Ve veḍa'nâ 'anke vizrak ۞ Elleẕī enkaḍa ẓahrak ۞ Ve rafa'nâ leke ẕikrak ۞ Fe inne me'a'l-'usri yüsrâ ۞ İnne me'a'l-'usri yüsrâ ۞ Fe iẕâ feraġte fensab ۞ Ve ilâ Rabbike ferġab ۞[9]

---

arzda bulunanların hepsi onundur. Onun izni olmadan katında hiçbir kimse şefaat edemez. O, kullarının yapmakta olduklarını ve önceden yaptıklarını bilir. Onun ilminden ancak dilediğini kavrayabilirler. Onun Kürsîsî gökleri ve yeri kucaklayacak kadar vâsi' (geniş)dir. Bunları muhâfaza ona ağır da gelmez. O, çok yüce, çok büyüktür."

[9] Meâli: Şerh etmedik mi? (Açıp genişletmedik mi senin saâdetin için) göğsünü. Ve sırtına ağır basan (seni üzüp zayıf düşüren) ağır yükü senden indirmedik mi? Ve yükseltmedik mi senin şanını. Demek ki zorlukla beraber bir kolaylık var. Evet o (bir) zorlukla beraber (iki) kolaylık var. O halde boş kaldığın zaman, yine kalk yorul. Ve ancak Rabbine rağbet et (hep ona yönel).

FÎL SÛRESİ (Elem tera...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ اَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِى تَضْلِيلٍ ۝ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ۝

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Elem tera keyfe fe'ale Rabbüke bi ashâbi'l-fîl ۝ Elem yec'al keydehüm fî taḍlîl ۝ Ve ersele 'aleyhim tayran ebâbîl ۝ Termîhim bi hıcâratin min siccîl ۝ Fece'alehüm ke'asfin me'kûl ۝[10]

KUREYŞ SÛRESİ (Li îlâfi..)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لِاِيلَافِ قُرَيْشٍ ۝ اِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۝

[10] Meâli: "(Habîbim) Rabbinin fil sahiplerine nasıl (muamele) ettiğini görmedin mi? O, bunların hilelerini iptal edip boşa çıkarmadı mı? O, bunların üzerine sürü sürü kuş(lar) gönderdi ki, bunlar onlara pişkin tuğladan (yapılmış) taş(lar) atıyor(lar)dı. Derken (Allâh) onları yenmiş ekin yaprağı gibi yapıverdi."

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ ۞ اَلَّذِىْٓ اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ
وَّاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Li îlâfi Kurayş ۞ Îlâfihim rıhlete'ş-şitâi ve'**s-s**ayf ۞ Felya'büdû Rabbe hâẕe'l-beyt ۞ Elleẕî e**t**'amehüm min cû'ın ve âmenehüm min ẖavf ۞[11]

MÂÛN SÛRESİ (Eraeytellezî...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَرَاَيْتَ الَّذِى يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ۞ فَذٰلِكَ الَّذِى يَدُعُّ الْيَتِيمَ ۙ ۞
وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۞
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۙ ۞ اَلَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۙ ۞
اَلَّذِينَ هُمْ يُرَاۤؤُنَ ۞ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۞

---

[11] Meâli: (Allâhü Teâlâ'nın sayısız nimetlerini düşünmeseler bile Kureyşliler sırf bu) îlâf (nimeti; etraflarındaki halk vurulup çırpılırken onlar) yaz kış seferlerinde (emniyette bulunduruldukları için bundan böyle) bu Beytullâh'ın Rabbine ibâdet ve kulluk etsinler. O Beytullâh'ın Rabbi ki onları büyük bir açlıktan doyurdu ve müthiş bir korkudan emîn kıldı.

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Eraeytelleẕî yükeẕẕibü biddîn ۞ Feẕâlikelleẕî yedü'u'l-yetîm ۞ Ve lâ yehuḍḍu alâ ta'âmi'l-miskîn ۞ Feveylün li'l-müsallîn ۞ Elleẕîne hüm 'an salâtihim sâhûn ۞ Elleẕîne hüm yürâûn ۞ Ve yemne'ûne'l-mâ'ûn ۞[12]

KEVSER SÛRESİ (İnnâ a'taynâ...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۞ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۞

اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

İnnâ a'taynâ ke'l-kevṣer ۞ Fesalli li Rabbike venhar ۞ İnne şânieke hüve'l-ebter ۞[13]

---

[12] Meâli: "Dini yalan sayanı gördün mü? İşte yetimi hakaretle iten, yoksulu doyurmadığı gibi teşvik de etmeyen odur. Cehennemin veyl deresine düşecek olanlara yazıklar olsun ki onlar namazın ehemmiyetinden gaflet etmişler; kılıp kılmadığına ve vaktine aldırmamışlar, terkinden müteessir olmamışlar. Onlar ki riyakârlık ederler; gösteriş yaparlar ve zekâtı vermezler."

[13] Meâli: "(Habîbim) hakîkat, biz sana, Kevseri (çok hayır veya çok ümmet yahut kevser nehrini) verdik. O hâlde Rabbin için namaz kıl, kurban kes. Sana buğz eden (yok mu? İşte asıl) zürriyetsiz olan şüphesiz ki odur."

KÂFİRÛN SÛRESİ (Kul yâ...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَآ اَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۙ ۞ لَآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۙ ۞

وَلَآ اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ اَعْبُدُ ۚ ۞ وَلَآ اَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ۙ ۞

وَلَآ اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ اَعْبُدُ ۞ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn ۞ Lâ a'büdü mâ ta'büdûn ۞ Ve lâ entüm 'âbidûne mâ a'büd ۞ Ve lâ ene 'âbidün mâ 'abettüm ۞ Ve lâ entüm 'âbidûne mâ a'büd ۞ Leküm dînüküm veliye dîn۞[14]

NASR SÛRESİ (İẕâ câe...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۙ ۞ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ

---

[14] Meâli: "(Habîbim şöyle) de: Ey kâfirler, ben, sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Benim (kendisine) ibadet (de devam) edeceğime de siz kulluk ediciler değilsiniz. Ben (zaten) sizin taptıklarınıza (hiçbir zaman) tapmış değilim. Siz de benim kulluk etmekte olduğuma (hiçbir vakit) kulluk ediciler değilsiniz. Sizin dîniniz size, benim dinim bana."

فِى دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۙ ۞ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ؕ
اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

İẕâ câe nasrullâhi ve'l-feth ۞ Ve raeyte'n-nâse yed - ḫulûne fî dînillâhi efvâcâ ۞ Fesebbih bi hamdi Rab-bike vestaġfirhü innehû kâne tevvâbâ۞[15]

TEBBET SÛRESİ (Tebbet yedâ...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ؕ ۞ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ؕ ۞
سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۚ ۞ وَامْرَاَتُهُ ؕ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۚ ۞
فِى جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Tebbet yedâ ebî lehebin ve tebb ۞ Mâ aġnâ 'anhü mâlühû ve mâ keseb ۞ Seyaslâ nâran ẕâte leheb ۞

---

[15] Meâli: "Allâh'ın nusreti ve fetih gelince, insanların cemâat cemâat Allâh'ın dînine girdiklerini görürsün. Artık Rabbini hamd ile tesbih (ve tenzîh) et. Ondan mağfiret iste. Şüphesiz ki o, tevbeleri çok kabul edendir."

Vemraetühû hammâlete'l-hatab ۞ Fî cîdihâ hablün min mesed۞[16]

İHLÂS SÛRESİ (Kul hüvallâhü...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۞ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۞ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۞

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Kul hüvallâhü ehad ۞ Allâhü's-samed ۞ Lem yelid ve lem yûled ۞ Velem yekün lehû küfüven ehad ۞[17]

FELAK SÛRESİ (Kul eûzü bi Rabbi'l-felak...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۞ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۞

---

[16] Meâli: "Ebû Leheb'in iki eli kurusun. Kendisi de kurudu (helâk oldu ya). Ona ne malı, ne kazandığı fayda verdi. Alevli bir ateşe girecek o. (Hem) karısı da odun hammalı olarak. (Karısının) boynunda bükülmüş bir ip olduğu halde."

[17] Meâli: (Habibim) De ki: O Allâh, birdir. Allâh Samed'dir. Onun oğlu yoktur, olmadı ve olmaz. Onun için ana baba yoktur. Hiç bir şey ona denk değildir.

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۞ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۞
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۞

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Kul e'ûẕü bi rabbi'l-felak ۞ Min şerri mâ ḫalak ۞ Ve min şerri ġâsikın iẕâ vekab ۞ Ve min şerri'n-neffâṯâti fi'l-'ukad ۞ Ve min şerri hâsidin iẕâ hased۞[18]

NÂS SÛRESİ

(Kul eûzü bi Rabbi'n-nâs...)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ ۞
اِلٰهِ النَّاسِ ۞ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۞
اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ النَّاسِ ۞
مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ ۞

[18] Meali: (Habibim) De ki: Sabahın Rabbine sığınırım, yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöküp bastığı zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürenlerin şerrinden. Ve haset ettiği zaman haset edenin şerrinden.

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

Kul e'ûẕü bi Rabbi'n-nâs ۞ Meliki'n-nâs ۞ İlâhi'n-nâs ۞ Min şerri'l-vesvâsi'l-ḫannâs ۞ Elleẕî yüvesvisü fî sudûri'n-nâs ۞ Mine'l-cinneti ve'n-nâs۞[19]

NAMAZDA OKUNAN BAZI DUÂLAR

TEKBİR VE SÜBHÂNEKE

اَللّٰهُ اَكْبَرُ

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ

وَتَعَالٰى جَدُّكَ (وَجَلَّ ثَنَآؤُكَ) وَلَا اِلٰهَ غَيْرُكَ۞

Allâhü Ekber.

Sübhânekellâhümme ve bihamdik ۞ Ve tebârake'smük ۞ Ve te'âlâ ceddük ۞ (Ve celle ṣenāük)[20] ۞ Ve lâ ilâhe ġayruk.[21]

---

[19] Meâli: (Habibim) De ki: Sığınırım insanların Rabbine, insanların (yegâne) mâlikine, insanların ma'bûduna, o sinsi şeytanın şerrinden ki o, insanların göğüslerine dâimâ vesvese verendir. (O şeytan) gerek cinden, gerek insandan (olsun).

[20] "Ve celle ṣenāük" cenâze namazında okunur.

[21] Manası: Allâh en büyüktür. "Allâh'ım, seni tenzîh ve hamdinle tesbih ederim. Senin mukaddes ismin mübârektir. Senin azamet ve celâlin pek yüksektir. (Ve senin medhin pek yücedir) ve senden gayrı hiçbir ilâh yoktur."

TAHIYYÂT

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ

اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۞

Ettehıyyâtü lillâhi ve**ss**alevâtü vet**ta**yyibât ۞ Esselâmü ‘aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetüllâhi ve berakâtüh ۞ Esselâmü ‘aleynâ ve ‘alâ ‘ıbâdillâhi’s-**sâ**lihîn ۞ Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden ‘abdühû ve rasûlüh.[22]

[22] Manası: “Her türlü kavlî, bedenî ve mâlî ibâdetler Allâh’a mahsustur. Ey şânı yüce Peygamber, selâm ve Allâh’ın rahmetiyle bereketleri senin üzerine olsun ve selâm bizlere ve Allâh’ın sâlih kullarına olsun. Ben şehâdet ederim (yakînen bilirim) ki, Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Ve şehâdet ederim ki Hazret-i Muhammed Allâh’ın kulu ve Resûlüdür.”

TAHIYYÂTTAN SONRA OKUNACAK SALEVÂT-I ŞERÎFELER

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Allâhümme salli ‘alâ Muhammedin ve ‘alâ âli Muhammed ۞ Kemâ salleyte ‘alâ İbrâhîme ve ‘alâ âli İbrâhîm ۞ İnneke Hamîdün Mecîd.[23]

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Allâhümme bârik ‘alâ Muhammedin ve ‘alâ âli Muhammed ۞ Kemâ bârakte ‘alâ İbrâhîme ve ‘alâ âli İbrâhîm ۞ İnneke Hamîdün Mecîd.[24]

---

[23] Manası: “Allâh’ım, (Peygamber Efendimiz) Hz. Muhammed’e ve âline, Hz. İbrâhim’e ve âline rahmet ettiğin gibi rahmet eyle. Muhakkak sen Hamîdsin, Mecîdsin.”

[24] Manası: “Allâh’ım, (Peygamber Efendimiz) Hz. Muhammed ve âlini, Hz. İbrâhim ve âlini mübârek kıldığın gibi mübârek kıl. Muhakkak sen Hamîdsin, Mecîdsin.”

SALEVÂT-I ŞERÎFEDEN SONRA OKUNACAK DUÂLAR

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ۞

Rabbenā âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âḫırati haseneten ve kınâ aẕâbe'n-nâr.[25]

رَبَّنَا اغْفِرْ لِى وَلِوَالِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ۞

Rabbenaġfirlî ve livâlideyye ve li'l-mü'minîne yevme yeḳûmü'l-hısâb.[26]

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ۞

---

[25] Manası: "Ey Rabbimiz, bize dünyada ve âhirette iyi hâl ver ve bizi o cehennem azâbından koru."

[26] Manası: Ey rabbimiz, hesab günü geldiği zaman bizi mağfiret et. Ana ve babamı ve müminleri de mağfiret et.

Allâhümme innî e‘ûẕü bike min ‘aẕâbi cehennem ❁ Ve e‘ûẕü bike min ‘aẕâbi’l-kabr ❁ Ve e‘ûẕü bike min fitneti’l-mesîhı’d-deccâl ❁ Ve e‘ûẕü bike min fitneti’l-mahyâ ve’l-memât.[27]

Abdullah ibn-i Abbâs (r.anhümâ), Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu duâyı Kur’ân-ı Kerîm’den bir sûreyi öğrettiği gibi öğretirdi, buyurmuşlardır.

KUNUT DUÂLARI

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ
وَنَتُوبُ اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِى عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ
نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ❁

Allâhümme innâ neste‘înüke ve nestaġfiruke ve nestehdîk ❁ Ve nü’minü bike ve netûbü ileyk ❁ Ve netevekkelü ‘aleyk ❁ Ve nüṣnî ‘aleyke’l-ẖayra küllehû neşküruke ve lâ nekfüruk ❁ Ve naẖle‘u ve netrukü men yefcüruk ❁[28]

---

[27] Mânâsı: “Allâh’ım, Cehennem azâbından, kabir azâbından, deccâlin fitnesinden, hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım.”

[28] Manası: “Allâh’ım, senden yardım, hidâyet ve mağfiret dileriz. Sana iman eder, sana tevbe eder, sana güvenip dayanırız. Her hayırla zâtını senâ eder (nîmetlerine) şükrederiz. Asla seni inkâr etmeyiz. Sana isyan edenleri hal’ederiz, terk ederiz.”

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّى وَنَسْجُدُ وَاِلَيْكَ نَسْعٰى
وَنَحْفِدُ نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ
اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ۞

Allâhümme iyyâke na‘büdü ve leke nüsallî ve nescüd ۞ Ve ileyke nes‘â ve nahfid ۞ Nercû rahmeteke ve naẖşâ ‘aẕâbek ۞ İnne ‘aẕâbeke bi’l-küffâri mülhık۞[29]

RÜKÛ

Namazın rükünlerinden dördüncüsü rükûdur.

Rükû, kıyâmda kırâatı; Fâtiha ve bir kısa sûreyi okuduktan sonra, baş ile sırt düz olacak şekilde eğilmektir. Bu esnada eller dizlere kadar uzatılır. Erkekler, dizlerini elleriyle kavrar ve parmaklarını açarlar. Kadınlar ise, parmaklar kapalı olarak ellerini dizlerinin üzerine koyarlar. Rükû’da gözler ayak parmaklarına bakar.

Oturarak namaz kılan, rükû için başını dizleri hizasına kadar eğer.

---

[29] Manası: “Allâh’ım, ancak sana ibadet eder, sadece senin için namaz kılar ve secde ederiz. Ancak sana kulluk için çalışır ve koşarız. Rahmetini umar, azâbından da korkarız. Muhakkak senin azâbın kâfirlere ulaşıcıdır.”

SECDE

Namazın rükünlerinden beşincisi secdedir.

Secde, rükû'dan doğrulduktan sonra alnını, burnunu, iki ayağının parmak uçlarını, iki eli ile iki dizini yani yedi âzâsını yere koymaktır. Secdede gözler burnun iki yanına bakar, eller yüzün hemen iki yanında, parmaklar kapalı ve kıbleye doğru tutulur.

KA'DE-İ AHÎRE

Namazın rükünlerinden altıncısı ka'de-i ahîredir ki, son oturuş demektir.

Ka'de-i ahîre, namazın sonundaki oturuşta "Ettehıyyâtü"yü okuyacak kadar oturmaktır.

Ka'dede erkekler, sağ ayaklarını parmakları kıbleye gelecek şekilde çevirir ve sol ayağını yatırarak üzerine oturur. Kadınlar ise uylukları üzerine oturup iki ayaklarını sağa çıkarırlar. Kadınların bu oturma şekline teverrük denir. Ka'dede eller dizlerin üzerine kıbleye doğru serbest olarak konur. Ka'dede gözler kucağa bakar.

NAMAZIN VÂCİPLERİ

1- Namaza "Allâhü ekber" diyerek başlamak,

2- Farz namazların ilk iki rek'atinde, nafilelerin her rek'atinde Fâtiha okumak,

3- Fâtiha'dan sonra bir sûre veya kısa bir sûreye denk âyet okumak,

4- Kırâatı; Fâtihayı ve sûreyi ilk iki rek'atta okumak,

5- İki secdeyi birbiri ardınca yapmak,

6- Tâdil-i erkâna riâyet etmek. Yani kıyâm, rükû ve secde gibi namazın her rüknünü sükûnetle yerine getirmek. Mesela rükûdan kalkarken vücut dimdik olmalı, en az bir kere sübhânallâhi'l-azîm diyecek kadar durduktan sonra secdeye varmalıdır. Her iki secde arasında da böyle bir tesbih okunacak kadar durmalıdır.

7- Ka'delerde Ettehıyyâtü okumak,

8- Namazın sonunda selâm vermek,

9- Öğle ve ikindi namazlarının farzlarında Fâtiha ve sûreleri gizli (kendi işiteceği kadar) okumak,

10- Sabah, akşam ve yatsının farzlarıyla cuma ve bayram namazlarında imamın Fâtiha ve sûreleri açıktan okuması,

11- Üç veya dört rek'atli namazlarda ikinci rek'atten sonra oturmak,

12- Fâtiha'yı, sûre veya âyetten evvel okumak,

13- Namazda sehven terk edilen vâciplerden dolayı sehiv secdesi etmek,

14- Vitir namazında kunut okumak,

15- Secdede alın ile birlikte burnunu da yere koymak.

NAMAZIN SÜNNETLERİ

1- Ezan okumak,

2- Namaza başlarken, ilk tekbîrde erkeklerin ellerini kulakları hizasına, kadınların da omuzları hizasına kadar kaldırması,

3- Tekbîrden hemen sonra el bağlamak. (Kadınlar; göğsü üzerinde sağ eli sol eli üzerine koyar. Erkekler ise, sağ elinin baş ve serçe parmakları ile sol bileğine halka yaparak göbek altına bağlar.)

4- Sübhâneke okumak,

5- Eûzü ve besmele okumak,

6- Her rek'atta Fâtiha'dan önce besmele okumak,

7- Fâtiha'dan sonra "Âmîn" demek,

8- Rükû'a ve secdeye iner ve kalkarken tekbîr almak,

9- Rükû'da üç kere "Sübhâne rabbiye'l-'aẓîm" demek,

10- Erkekler, rükû'da ellerinin parmaklarını açık olarak dizleri üstüne koyup başları ile sırtlarını bir hizada tutmak. (Kadınlar başları ile sırtlarını düz yapmazlar) Kadınlar, parmaklarını birbirinden ayırmaksızın ellerini dizlerinin üzerine koymak,

11- İmam, rükû'dan kalkarken "Semi'allâhü limen hamideh" demek,

12- Cemâat, rükû'dan kalkarken "Rabbenâ leke'l-hamd" demek,

13- Yalnız kılanın her ikisini de (Semi'allâhü... ve Rabbenâ...) söylemesi,

14- Secdede üç kere "Sübhâne rabbiye'l-âla" demek,

15- Secdede elin parmaklarını kapalı tutmak,

16- Erkek, secdede karnını oyluklarından uzak tutup kollarını yerden kaldırmak,

17- Kadın ise, secdede, kollarını yanına, karnını oyluklarına yapıştırmak.

18- Ka'dede ellerini oyluklarının üzerine koyup, parmaklarını kendi haline bırakmak.

19- Tahiyyâtta erkek sol ayağı üzerine oturup sağ ayağını dikmek,

20- Kadın ise iki ayağını sağ yana yatırarak sol oyluğu üzerine oturmak,

21- Selâma sağdan başlamak,

22- Son ka'dede Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e salavât okumak.

NAMAZIN ÂDÂBI

1- Müezzin kâmet getirirken: “Hayye ale’l-felâh” dediğinde beklemeden ayağa kalkmak.

2- İftitâh tekbîrinde baş parmaklarını kulak yumuşağına değdirmek,

3- Kıyâmda secde yerine bakmak,

4- Rükû’da ayağının uçlarına bakmak,

5- Rükû ve secde tesbihlerini beş veya yedi defa okumak,

6- Alnından evvel burnunu yere koymak,

7- Secdede burnunun iki tarafına bakmak,

8- Selâmda omuzlarına bakmak,

9- Esneme geldiği zaman ağzını tutamazsa, sağ elin içi veya dışı yahut sol elin dışı ile kapamak,

10- İmkân nisbetinde iyi ve temiz elbise ile namaz kılmak,

11- Sağına selâm verirken, sağındaki cemâat ve meleklere selâm vermeye niyet etmek,

12- Soluna selâm verirken solundaki cemâat ve meleklere selâm vermeye niyet etmek,

13- Yalnız ise selâmda kirâmen kâtibîn ve hafaza meleklerine selâm vermeye niyet etmek,

14- Mümkün olduğu kadar öksürmemeye çalışmak.

NAMAZIN MEKRUHLARI

1- Namazın içinde sağa sola bakmak,

2- Elbise veya vücut ile oynamak, (Vücûda yapışan elbiseyi küçük bir hareketle silkelemek câizdir.)

3- Parmak çıtlatmak,

4- Secde yerindeki taşları temizlemek,

5- Elini böğrüne koymak,

6- Bir yerini bir veya iki defa kaşımak, (Namazda burun akıntısını silmek yere akıtmaktan evlâdır.)

7- Özürsüz bağdaş kurmak,

8- İnsan yüzüne karşı kılmak,

9- Kor halindeki ateşe karşı namaza durmak,

10- Bir kimsenin önünde, başı üzerinde, sağında, solunda arkasında veya elbisesinde, bakan kimsenin kolayca görebileceği kadar belirgin resim varken namaz kılmak,

11- Gerinmek,

12- Esnemek,

13- Tahiyyâtta ayak parmaklarını dikip, ökçelerin üzerine oturmak,

14- Kaynaklarını yere koyup dizlerini göğse çekerek veya elleri yere koyarak oturmak,

15- Yenisi ve güzeli varken eski ve kötü elbise ile kılmak. (Müstehap olan her zaman âdet olanı giymektir. Gecelikler, giyilmesi âdet olan elbiselerden olduğu için onunla namaz kılmakta kerâhet yoktur.)

16- Başı açık kılmak,

17- Secdede veya secde dışında elinin veya ayağının parmaklarını kıbleden çevirmek,

18- Cemâatle namaza duracağında önünde yer varken safa girmeyip arkada durmak,

19- Kabre karşı namaz kılmak,

20- Necâsete karşı perdesiz namaz kılmak,

21- Kadınla, perdesiz bir hizâda durup ayrı ayrı namaz kılmak,

22- Tuvalete gitme ihtiyacı varken sıkışık olarak namaz kılmak,

23- Secdeden kalkarken dizlerini ellerinden evvel kaldırmak,

24- Secdede bir ayağını kaldırmak,

25- İmamdan evvel rükû'a gitmek,

26- İmamdan evvel rükû'dan kalkmak,

27- İmamdan evvel secdeye gitmek,

28- İmamdan evvel secdeden kalkmak,

29- Secdeye giderken özürsüz olarak ellerini dizlerinden evvel yere koymak,

30- Özürsüz, yere veya duvara dayanarak kalkmak,

31- Namazda alnından toprak silmek,

32- Bir rek'atte okuduğu sûre veya âyet ile bir sonraki rek'atte okuduğu sûre veya âyet arasında sadece bir sûre veya âyet bırakmak,

33- Bir sonraki rek'atta, evvelki rek'atte okudu-

ğunun yukarısından (öncesinden) sûre veya âyet okumak,

34- Farz namazlarda bir sûreyi bir rek'atta iki defa okumak veya bir sûreyi her iki rek'atte okumak,

35- Farzın ikinci rek'atinde, birinci rek'atte okuduğundan üç âyet fazla okumak,

36- İmama uyanın imamla birlikte Kur'ân okuması,

37- Özürsüz, alnındaki sarığın üzerine secde etmek,

38- Kıyâmda iken özürsüz olarak duvara dayanmak,

39- Kıyâmda sağa veya sola eğik vaziyette durmak,

40- Özürsüz, tek ayak üstünde durmak,

41- Namaz içinde âyet ve tesbihleri parmakla saymak,

42- Cemâatle namaz kılınırken yalnız namaz kılmak,

43- İmamın mihraptan başka yere durması,

44- İmamın bir zirâ (50 cm.) alçak yerde durup, cemâatin imamdan yüksekte durması,

45- İmamın bir zirâ (50 cm.)den yüksek yere durması, (Eğer imamın yanında bir kişi bulunursa mekruh olmaz.)

46- "Besmele" ve "âmîn"i açıktan okumak,

47- Kırâatı rükû'a inerken tamamlamak,

48- Tekbîrleri yerlerinde almamak, her zikir ve kırâati (okumayı) yerinde yapmamak,

49- Rükû ve secde tesbihlerini başını kaldırdıktan sonra söylemek,

50- Omuzu açık ve kolları sıvalı olarak namaz kılmak,

51- Önünde bir canlının geçmesi ihtimâli olan yerde önüne sütre (herhangi bir cisim) dikmeyi terk etmek,

52- Bir şeyi koklamak,

53- İşitilmeyecek derecede üflemek, (İşitilecek derecede üflenirse namaz bozulur.)

54- Başa mendil ve benzeri bir şeyi sarıp tepesini açık bırakmak,

55- Ağzını ve burnunu örterek namaz kılmak,

56- İkinci defa toplanan cemâate imam olacak şahsın mihrâbda durması. Bunlar namazın mekruhlarıdır.

NAMAZI BOZAN ŞEYLER

1- Konuşmak ve kendi işiteceği kadar gülmek. (Eğer yanındaki işitecek kadar gülerse hem namazı ve hem de abdesti bozulur.)

2- “Ah!” diye inlemek,

3- Ağlamak, (Eğer ağlamak Allâh korkusundan olursa namaza zarar vermez.)

4- İsteği ile ve özürsüz öksürüp boğazını ayıklamak,

5- Sakız çiğnemek,

6- Bir rükünde üç kere kıl koparmak,

7- Bir rükünde, herhangi bir yerini elini kaldırmak sûretiyle üç kere kaşımak,

8- Bir rek’atta iki saf miktarı yürümek,

9- Saç veya sakalını taramak,

10- Aralarında bir adam sığacak kadar açık yer bulunmaksızın bir kadınla yanyana durarak, aynı imamla, aynı namazı kılmak,

11- Özürsüz, yüzünü ve göğsünü kıbleden çevirmek,

12- Namaz içinde imamından başkasının yanlışını söylemek,

13- Kur'ân'ı mânâ bozulacak kadar yanlış okumak,

14- Kasten selâm verip selâm almak, (Namazın sonu zannederek selâm verse namaz bozulmaz. Sehiv secdesi lazım gelir.)

15- Avret mahallinin dörtte birinin üç tesbih okuyacak kadar açık bulunması, (Avret mahallini isteği ile açarsa o anda namazı bozulur.)

16- Secdede iken iki ayağını birden yerden kaldırmak.

NAMAZ NASIL KILINIR?

Namaz kılacak kimse, önce üzerinde ve namaz kılacağı yerde, namazın sahih olmasına engel olacak pislik cinsinden bir şeyin bulunmamasına dikkat eder. Abdest alır, kıbleye döner. Kendini dünya düşüncelerinden mümkün mertebe çeker. Allâh'ın mânevî huzûrunda olduğunu hatırından çıkarmaz. Kılacağı namaza kalbi ile niyet eder.

Meselâ, kılacağı sabah namazının sünneti ise: "Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü sabah namazının sünne-

tini kılmaya" diye kalben niyet eder. Şayet farzını kılacaksa: "Niyet ettim Allâh rızâsı için bu günün sabah namazının farzını kılmaya" diye kalben niyet eder. Eğer nâfile namaz kılacaksa, "Niyet ettim Allâh rızâsı için namaz kılmaya" diye kalben niyet eder. Sonra iki elini, parmaklarını açık tutarak ve kıble tarafına döndürerek başparmakları kulaklarının yumuşağına değecek kadar kaldırıp iftitah tekbîrini alır. Yani "Allâhü Ekber" der ***(Resim: 1)***. Kadınlar tekbîr alırken ellerini, parmak uçları omuzları hizâsına gelecek şekilde kaldırırlar ***(Resim: 2)***.

Sonra erkekler sağ elinin içini sol elinin üzerine, (serçe parmak ile başparmak sol elin bileğinde halka yapacak şekilde) koyarak ellerini göbek altına bağlar ***(Resim: 3)***. Kadınlar, sağ eli sol elinin üzerine ve ellerini de göğüslerinin üzerine koyarlar. Gözler secde yerine bakar ***(Resim: 4)***.

Eller bağlandıktan sonra "Sübhâneke" okunur, Eûzü ve Besmele ile Fâtiha-i Şerîfe okunur. Sonunda "Âmîn" denir. Sonra bir sûre veya kısa bir sûre uzunluğunda en az bir âyet okunur. Eller yanlara salınıp "Allâhü Ekber" diyerek rükû'a gidilir.

Rükû'da erkekler parmakları açık olarak elleri ile dizlerini kavrar, baş ve arkayı aynı hizâda tutarlar ***(Resim: 5)***. Kadınlar erkekler kadar eğilmezler ***(Resim: 6)***. Rükû'da en az üç defa "Sübhâne rabbiye'l-azîm" denir. Rükû'da ayak parmaklarına bakılır. Fakat baş eğilmez, düz tutulur.

Rükûdan sonra “Semi’allâhü limen hamideh” ve “Rabbenâ leke’l-hamd” diyerek kalkılır. Tam doğrulduktan sonra “Allâhü Ekber” diyerek secdeye gidilir. Secdeye inerken evvela dizler, sonra eller, daha sonra baş yere konulur. (Secdede alın ve burnun yerin sertliğini hissetmesi şarttır.) El ve ayak parmakları kıbleye doğru çevrilir.

Secdede erkekler dirseklerini yanlara açıp karınlarını oyluklarından uzaklaştırırlar ve ayak parmaklarının uçları kıbleye doğru olur ***(Resim: 7)***. Kadınlar ise bunun aksine dirseklerini yanlarına, karınlarını da oylukları üzerine getirirler ve ayak parmaklarını erkekler gibi kıbleye getirmezler. Ayaklarını yatırarak (resimde görüldüğü gibi) üstünü yere getirirler ***(Resim: 8)***. Secdede üç defa “Sübhâne rabbiye’l-âlâ” denilir. Sonra “Allâhü Ekber” diyerek secdeden kalkılır, dizler üzerinde oturuş vaziyetine gelinir. Bir kere “Sübhânallâh” diyecek kadar bekledikten sonra “Allâhü Ekber” deyip ikinci secdeye varılır. Bu secdede yine üç kere “Sübhâne rabbiye’l-âlâ” denilir. “Allâhü Ekber” deyip ikinci rek’ata kalkılır. Eller evvelki gibi bağlanır. Yalnız Besmele-i Şerîfe ile Fâtiha-i Şerîfe ve bir sûre veya bir uzun âyet okunur. Sonra aynen birinci rek’atte yapıldığı gibi rükû’ ve secde yapılır. İkinci rek’atin ikinci secdesinden sonra sol ayağı yere döşeyip sağ ayağı dikerek ve parmakları kıbleye getirmek sûretiyle oturulur ***(Resim 9)***. Kadınlar

iki ayağını sağ taraftan çıkartarak uylukları üzerine otururlar ***(Resim: 10)***. "Ettehıyyâtü, Allâhümme salli ve Allâhümme bârik..." okunur. Sonra "Rabbenâ âtinâ" gibi duâlar okunur.

Yüzü önce sağ omuz tarafına döndürerek "**Es-selâmü aleyküm ve rahmetüllâh**" denir ***(Resim: 11-12)***. Sonra sol tarafa döndürerek yine "**Esselâmü aleyküm ve rahmetüllâh**" denilir. Böylece namazdan çıkılmış olur ***(Resim: 13-14)***.

Sabah namazının farzı da aynen (sünneti gibi) böyle kılınır. Erkekler farzdan önce kâmet okurlar.

Kılınan herhangi bir namazdan, selâm verip çıktıktan sonra

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ
يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ۞

"**Allâhümme ente's-selâmü ve minke's-selâm ۞ Tebârakte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm**" okunur ve salevât getirilir. Sonra da şu tesbih okunur:

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ۞

Sübhânellâhi ve'l-hamdülillâhi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber ❁ Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'alliyyi'l-'aẓîm.[30]

Bundan sonra 1 Âyetü'l-Kürsî[31] (Allâhü lâ ilâhe illâ hû...) okunarak 33 kere "**Sübhânallâh**", 33 kere "**Elhamdülillâh**", 33 kere de "**Allâhü Ekber**" denilir. Arkasından şu tekbîr, tehlîl ve tahmîd okunur:

اَللّٰهُ اَكْبَرْ ❁ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ❁
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِى وَيُمِيتُ وَهُوَ حَىٌّ
لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ ❁ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ❁

Allâhü Ekber. Lâ ilâhe İllallâhü vahdehû lâ şerîke leh. Lehü'l-mülkü velehü'l-hamdü yuhyî ve yümît. Vehüve hayyün lâ yemûtü biyedihi'l-ẖayr. Ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.[32]

---

[30] Manası: Allâh'ı tesbih ve tenzih ederim. Hamd ona mahsustur. Allâh'tan başka ilâh (Hak ma'bûd) yoktur. Allah en büyüktür. (İsyandan) dönmek ve (itâate yönelmek de) güçlü bulunmak ancak pek yüce ve büyük (olan) Allâh'ın yardımıyla olur.

[31] Bakara sûresi, âyet 255.

[32] Manası: Hz. Allâh (her şeyden) büyüktür; ondan başka ilâh (Hak ma'bûd) yoktur, o birdir. Onun ortağı yoktur, Mülk onundur, hamd ona mahsusdur. Diriltir ve öldürür, O diridir, ölmez. Hayır onun elindedir. Ve o her şeye kâdirdir.

Bu tekbîr, tehlîl ve tahmîdden sonra eller kaldırılır ve duâ edilir ***(Resim: 15- 16)***.

Bütün namazların kılınış şekli böyledir. Ancak, 3 ve 4 rek'atli farzlar ile 4 rek'atli sünnet-i müekkedelerin ve vitir namazının birinci oturuşunda sadece "**Ettehıyyâtü**" okunur. "**Allâhümme salli ve Allâhümme bârik**" okunmaz. Fakat ikindi namazının sünneti ile yatsı namazının ilk dört rek'at sünneti gibi, sünnet-i gayr-i müekkedelerin birinci oturuşlarında "**Ettehıyyâtü**"den sonra, "**Allâhümme salli**" ve "**Allâhümme bârik**" de okunur. Üçüncü rek'atin başında diğer dört rek'atli namazların aksine "**Sübhâneke**" okunur. Sonra "**Eûzü ve Besmele**" çekilerek "**Fâtiha**"ya başlanır.

Öğle namazının sünnetinde, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü öğle namazının sünnetine**" diye kalben niyet edilir. Farzında ise, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü öğle namazının farzına**" diye kalben niyet edilir. Son sünnetine, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü öğle namazının son sünnetine**" diye kalben niyet edilir.

İkindi namazının sünnetinde: "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü ikindi namazının sünnetine**"; farzında, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü ikindi namazının farzına**" diye kalben niyet edilir.

Akşam namazının farzında: "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü akşam namazının farzına**", sünnetinde de, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü akşam namazının sünnetine**" diye kalben niyet edilir.

Yatsı namazının ilk sünnetinde, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü yatsı namazının ilk sünnetine**", farzında da, "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü yatsı namazının farzına**", diye kalben niyet edilir. Son sünnetinde "**Niyet ettim Allâh rızâsı için bugünkü yatsı namazının son sünnetine**" diye kalben niyet edilir. Daha sonra kılınan üç rek'at vitir namazında ise: "**Niyet ettim Allâh rızâsı için vitir namazını kılmaya**" diye kalben niyet edilir.

Bütün niyetler kalben yapılır. Kalbin niyeti olmadan yalnız dil ile niyet olmaz. Kalbin niyeti ile dilin de söylemesi câizdir.

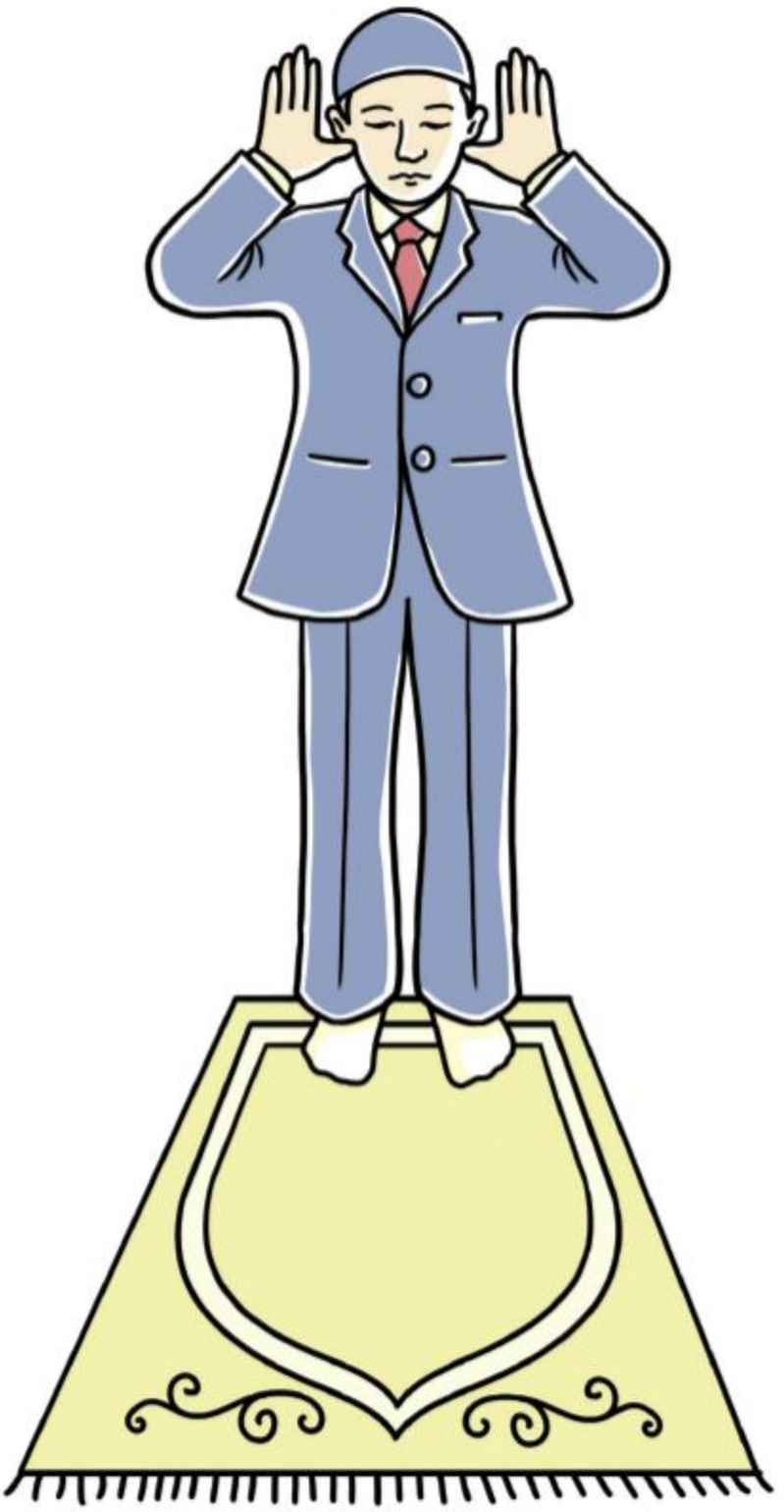

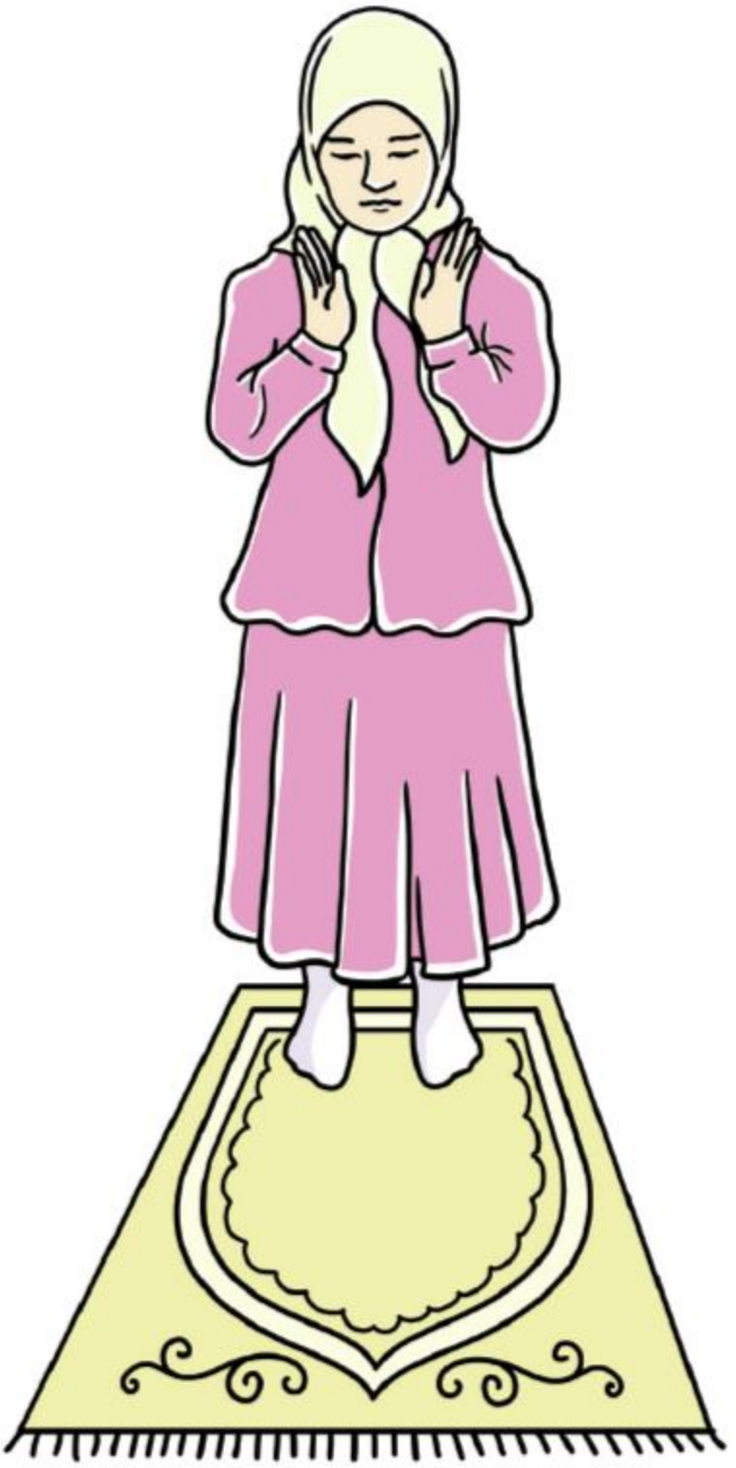

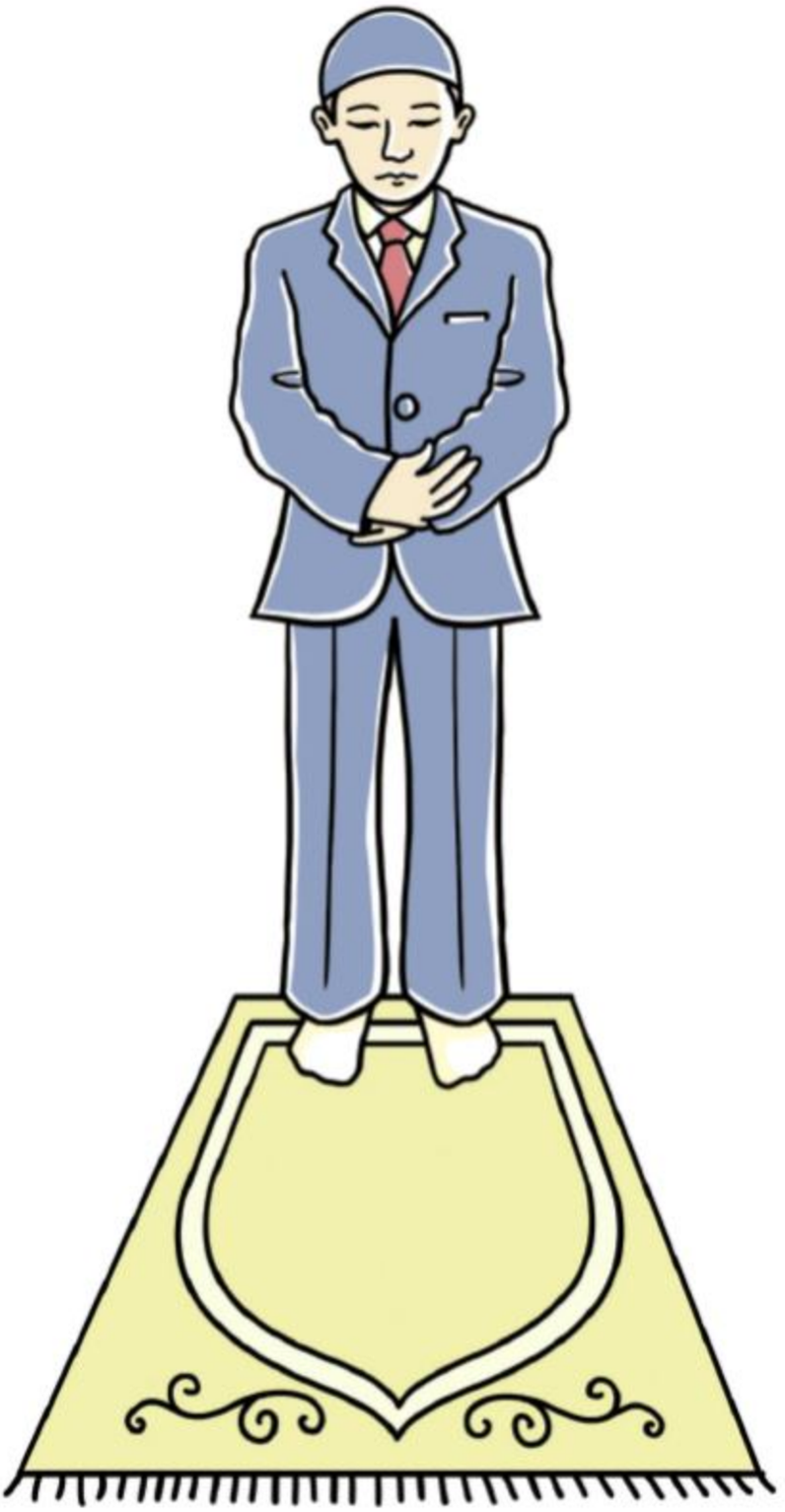

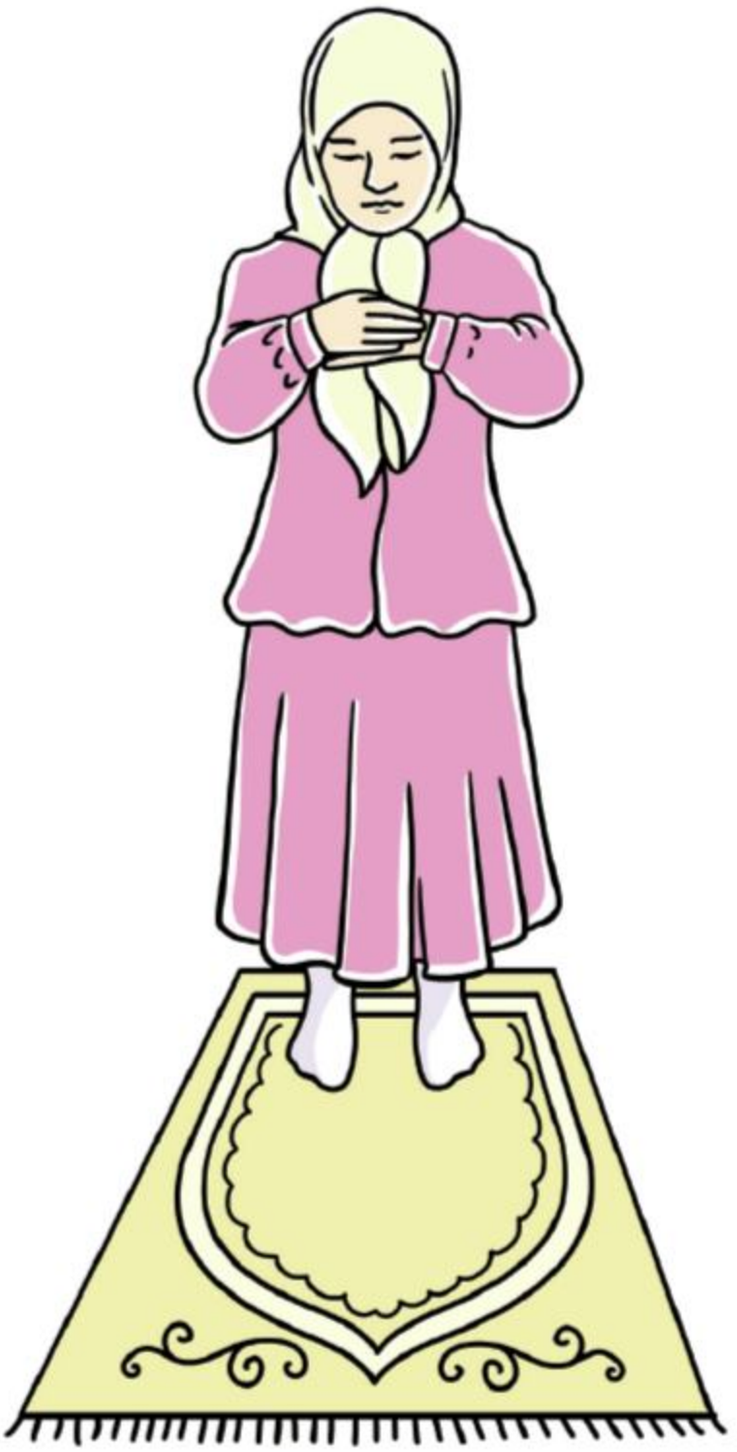

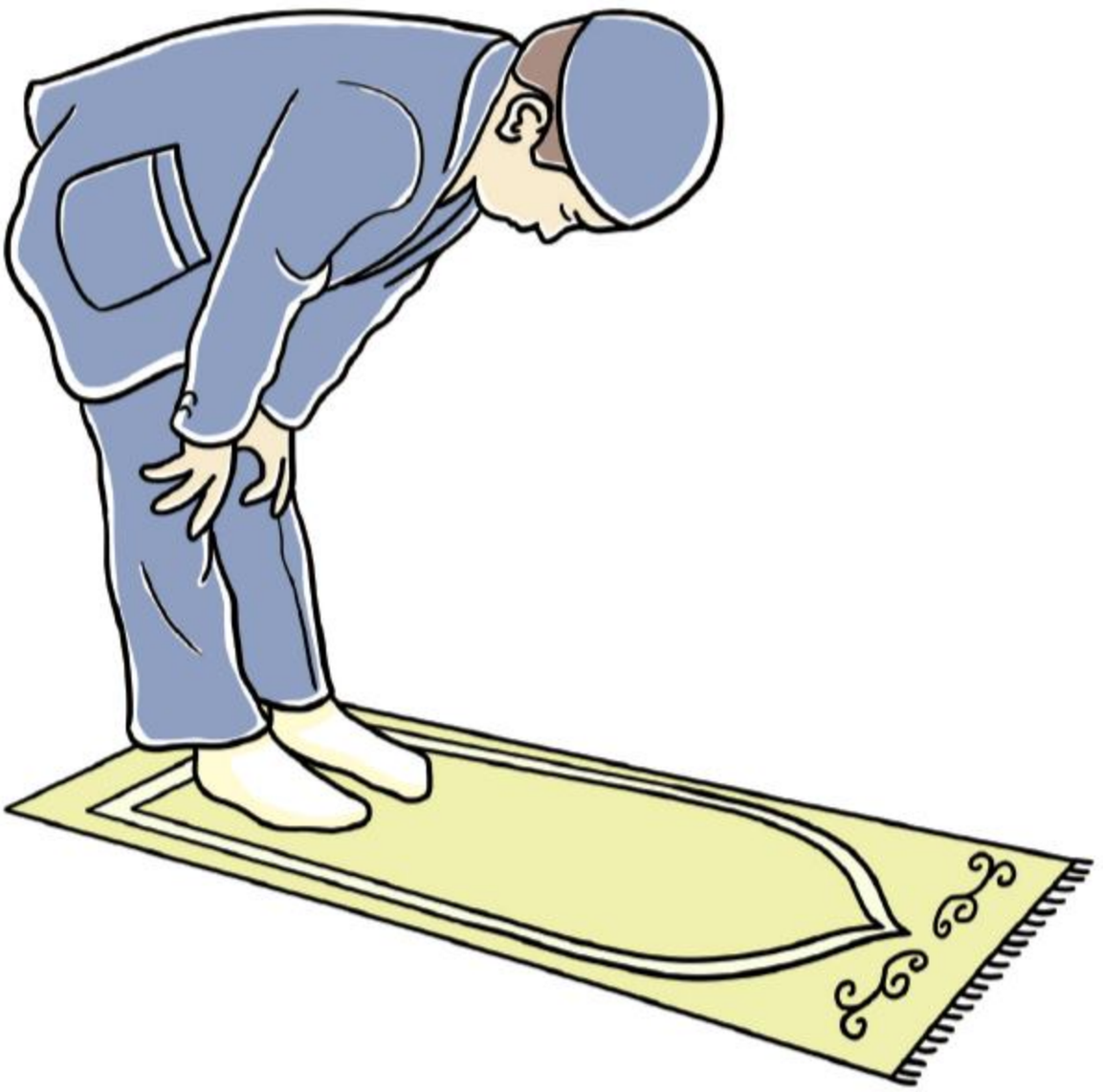

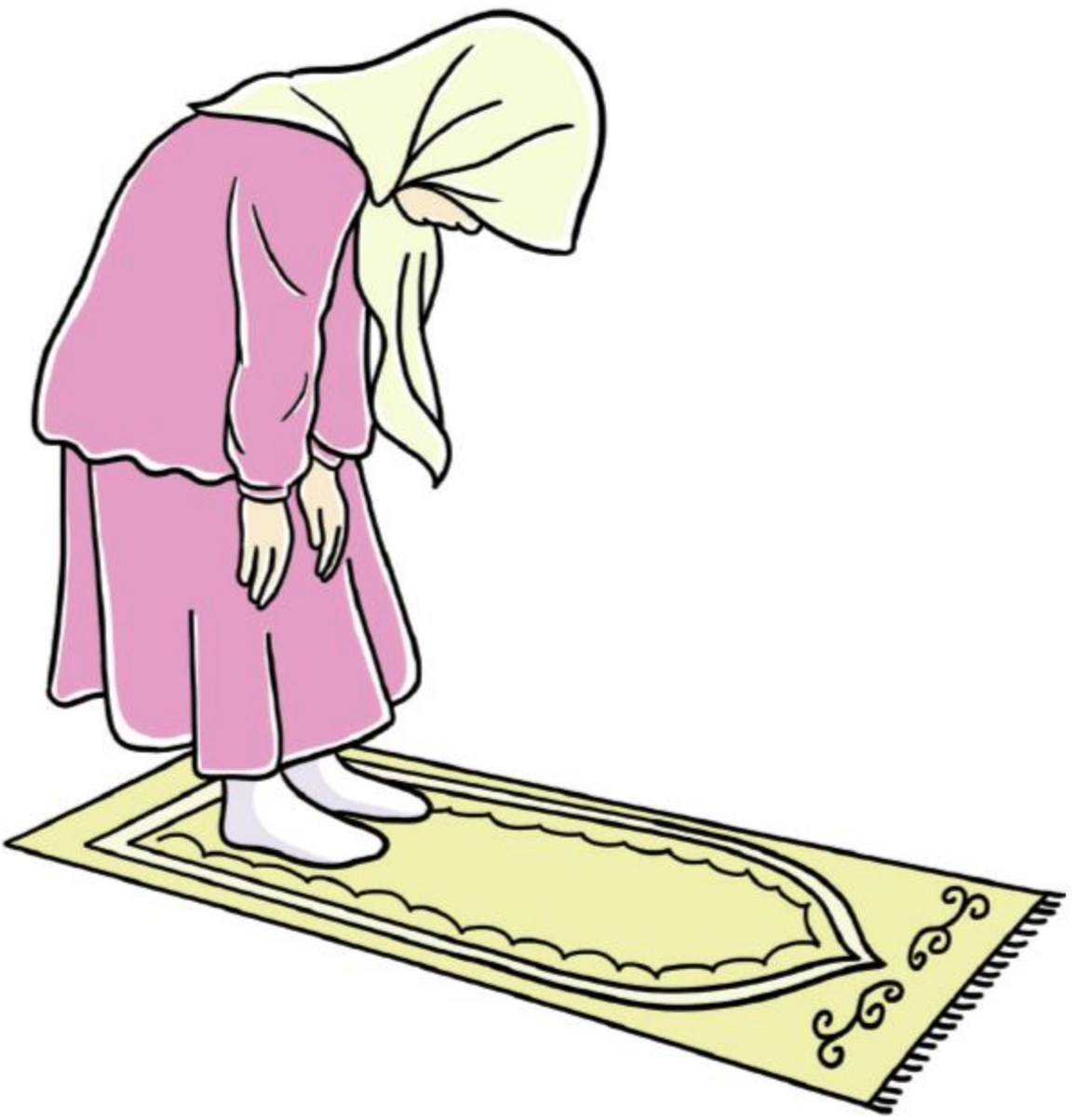

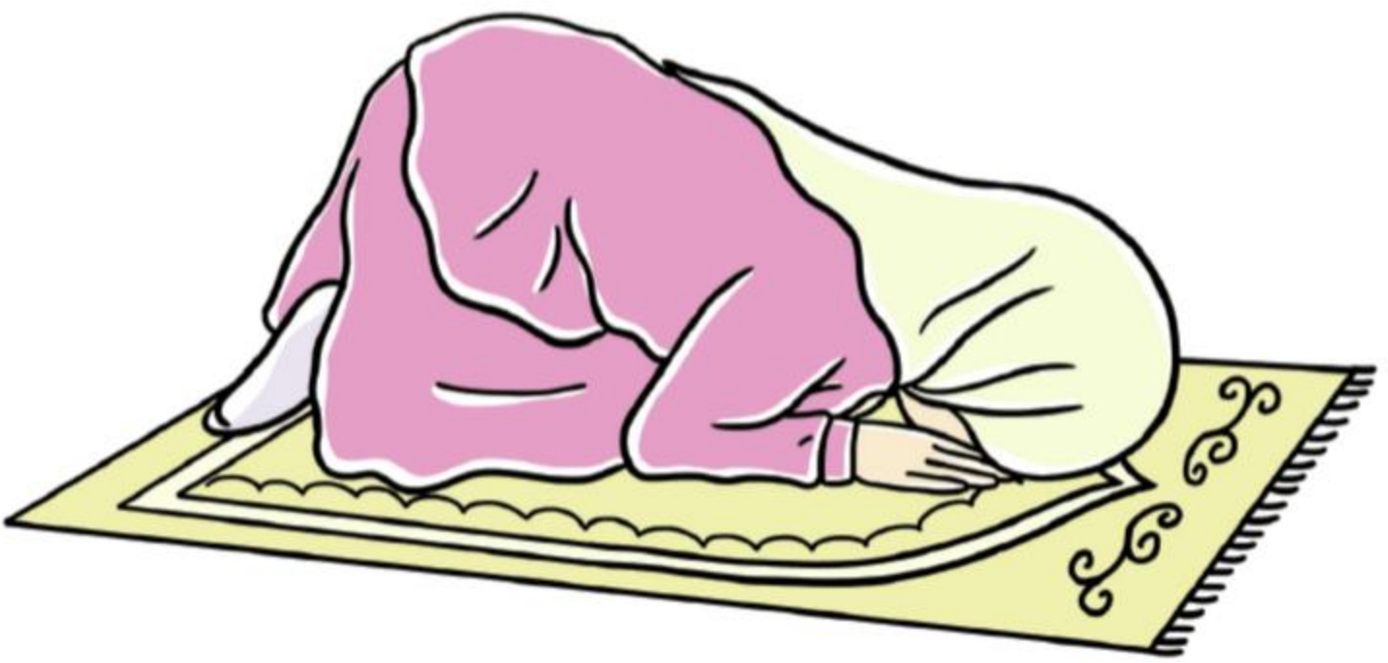

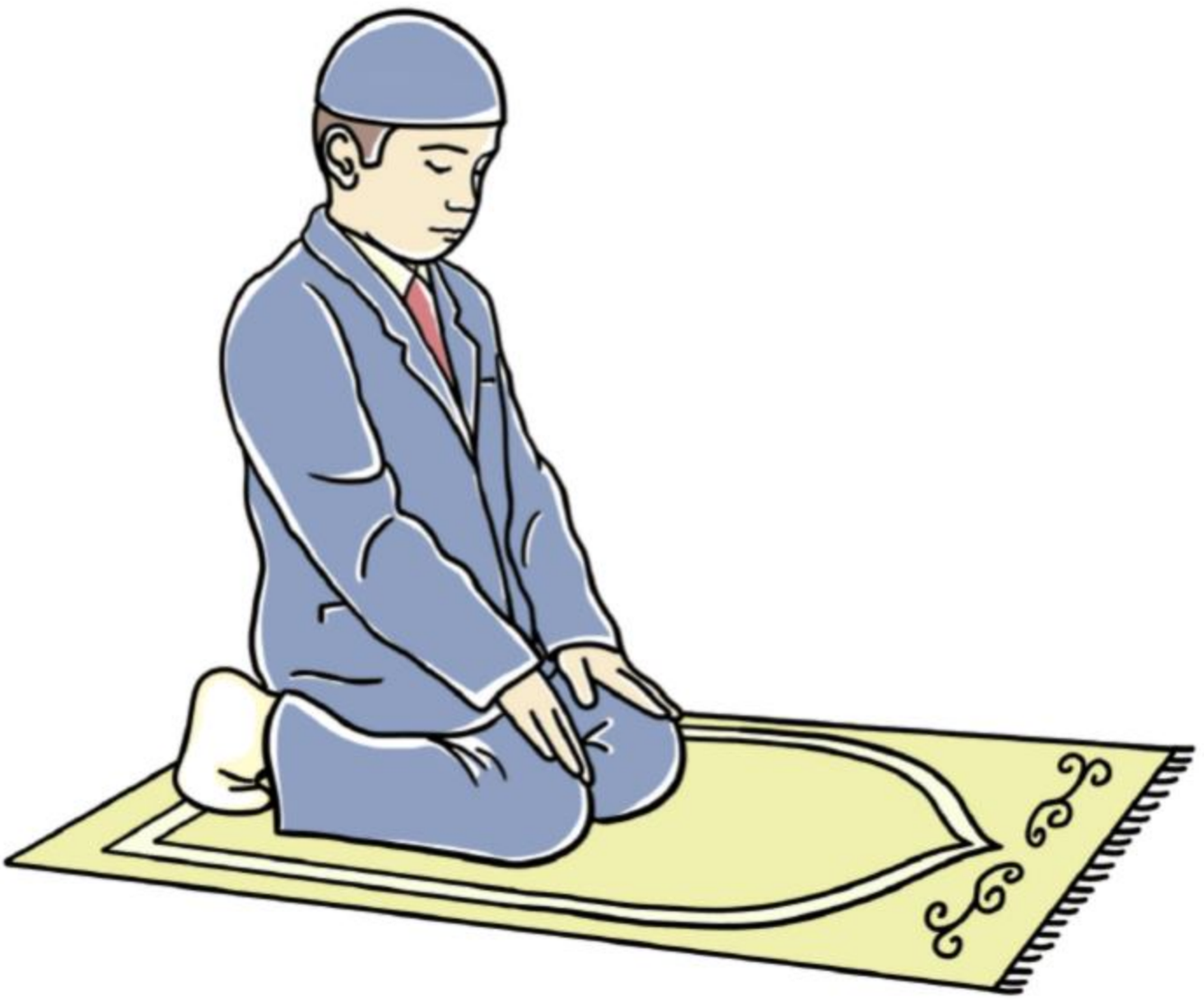

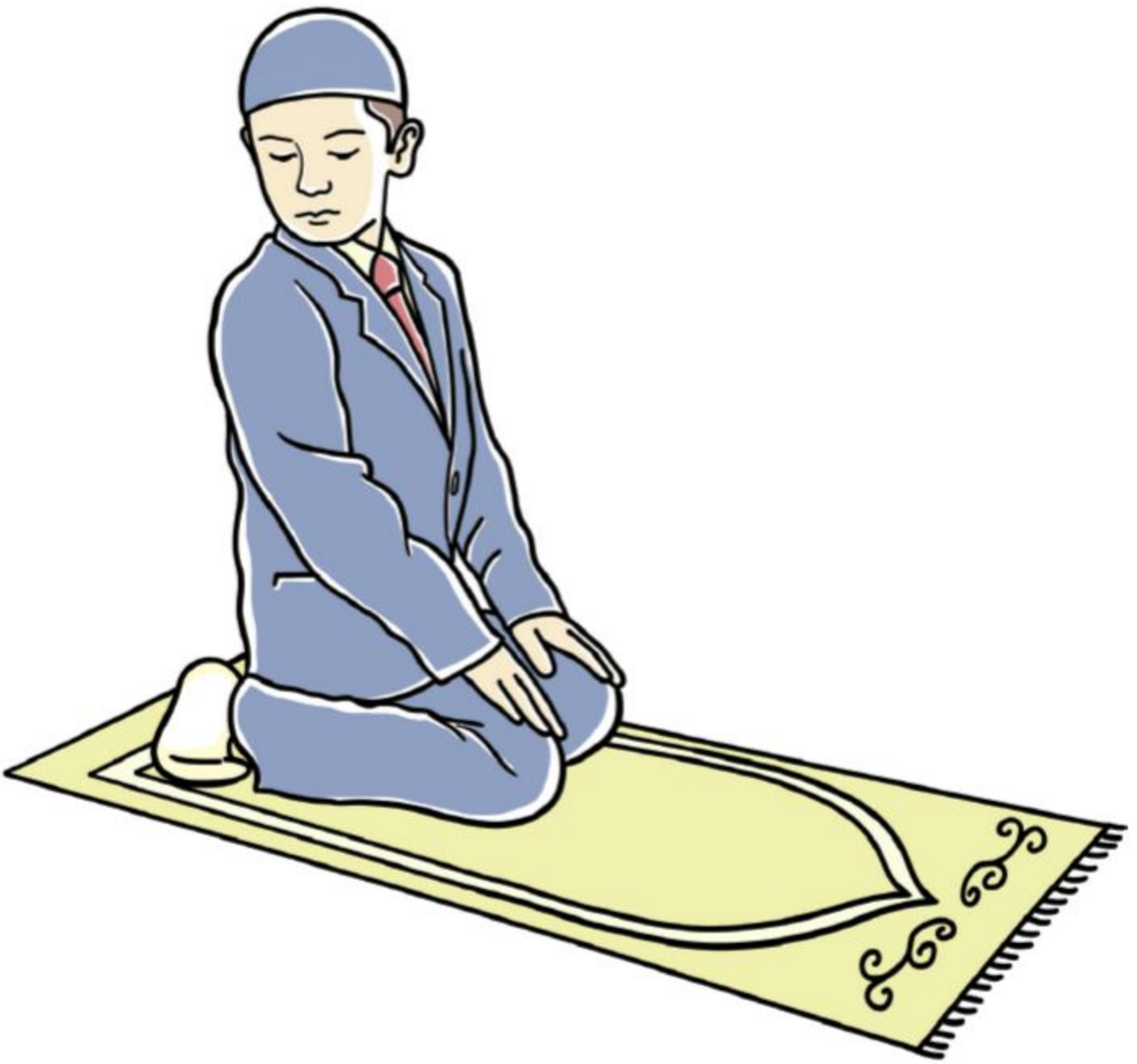

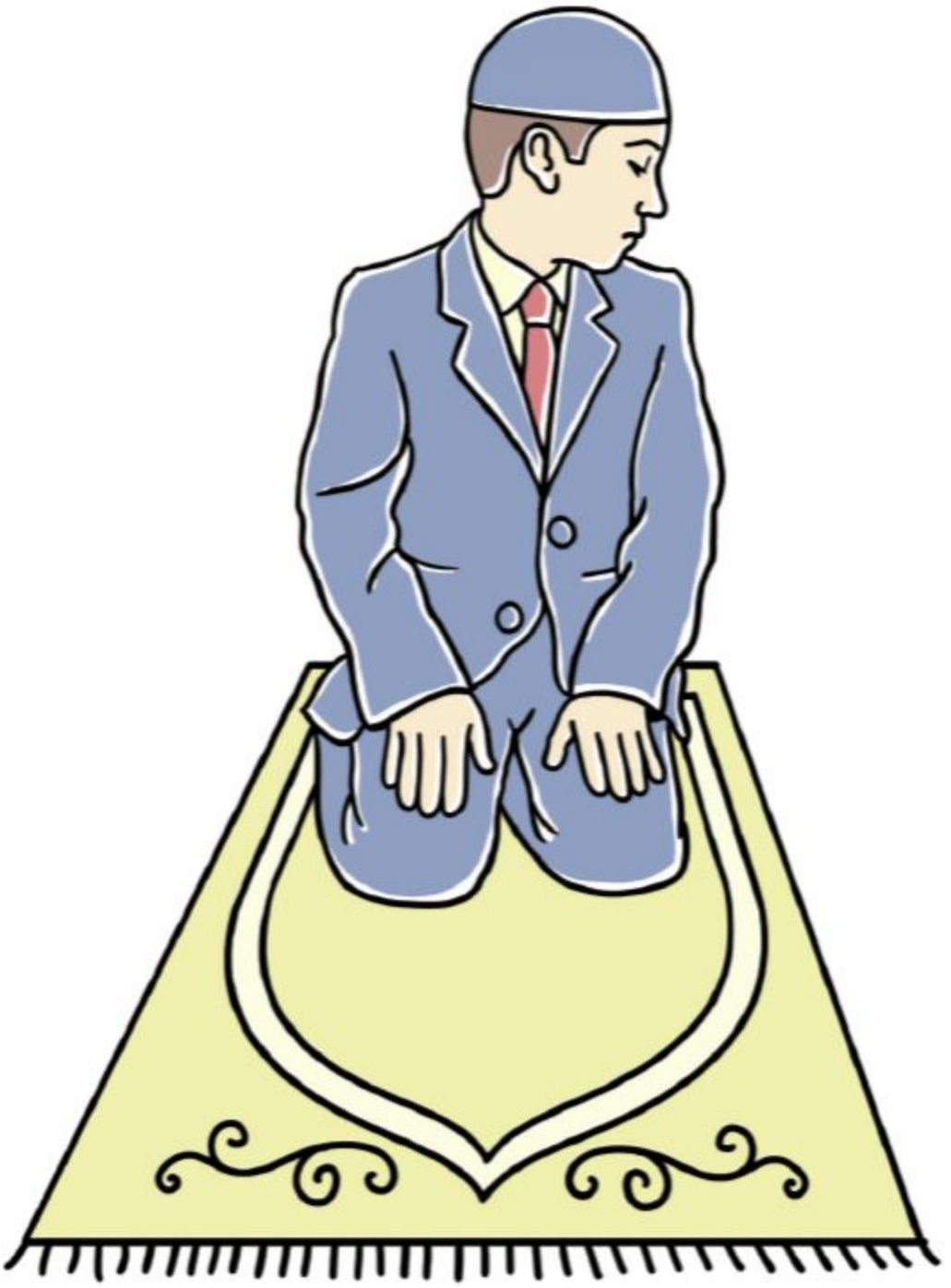

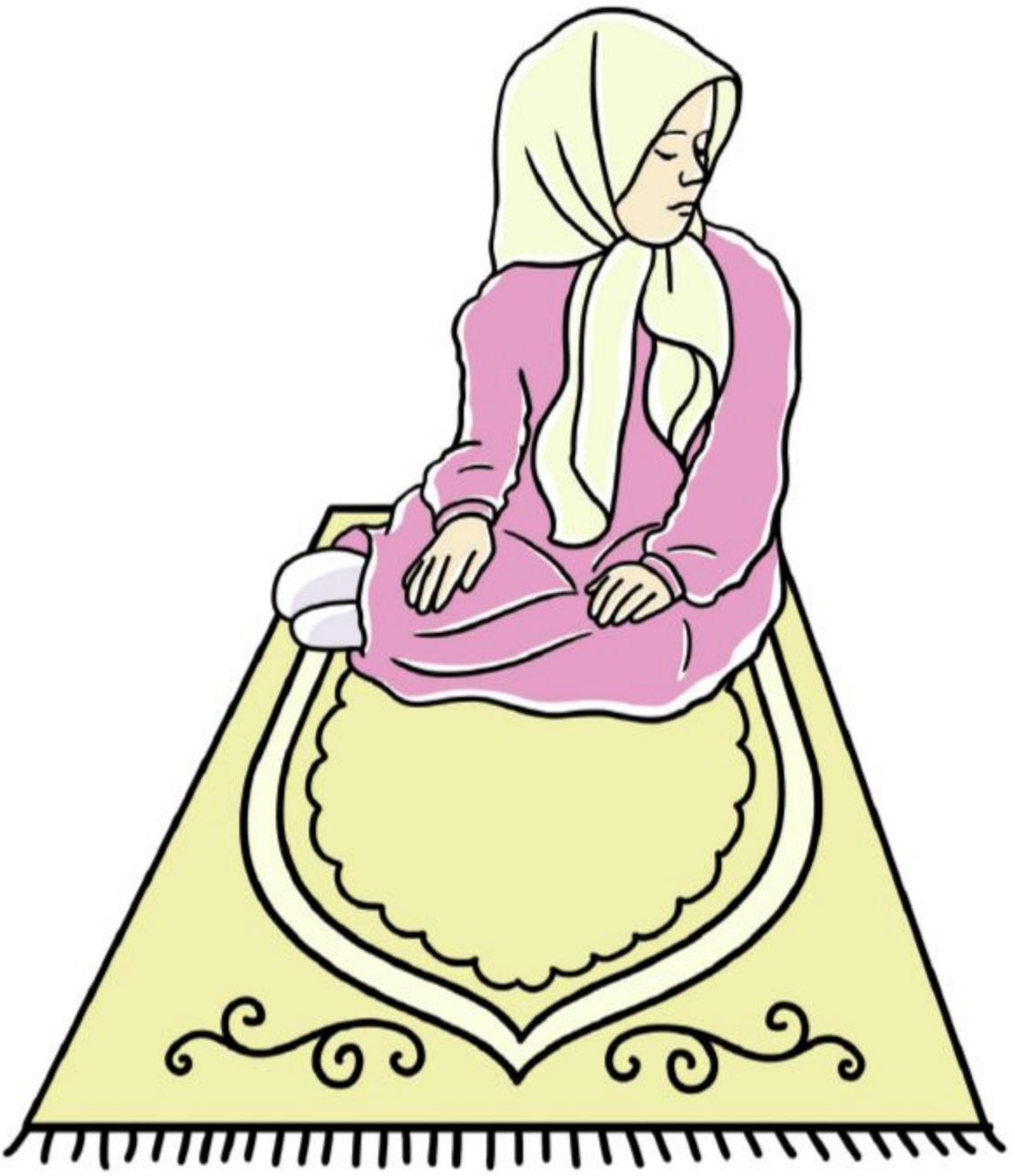

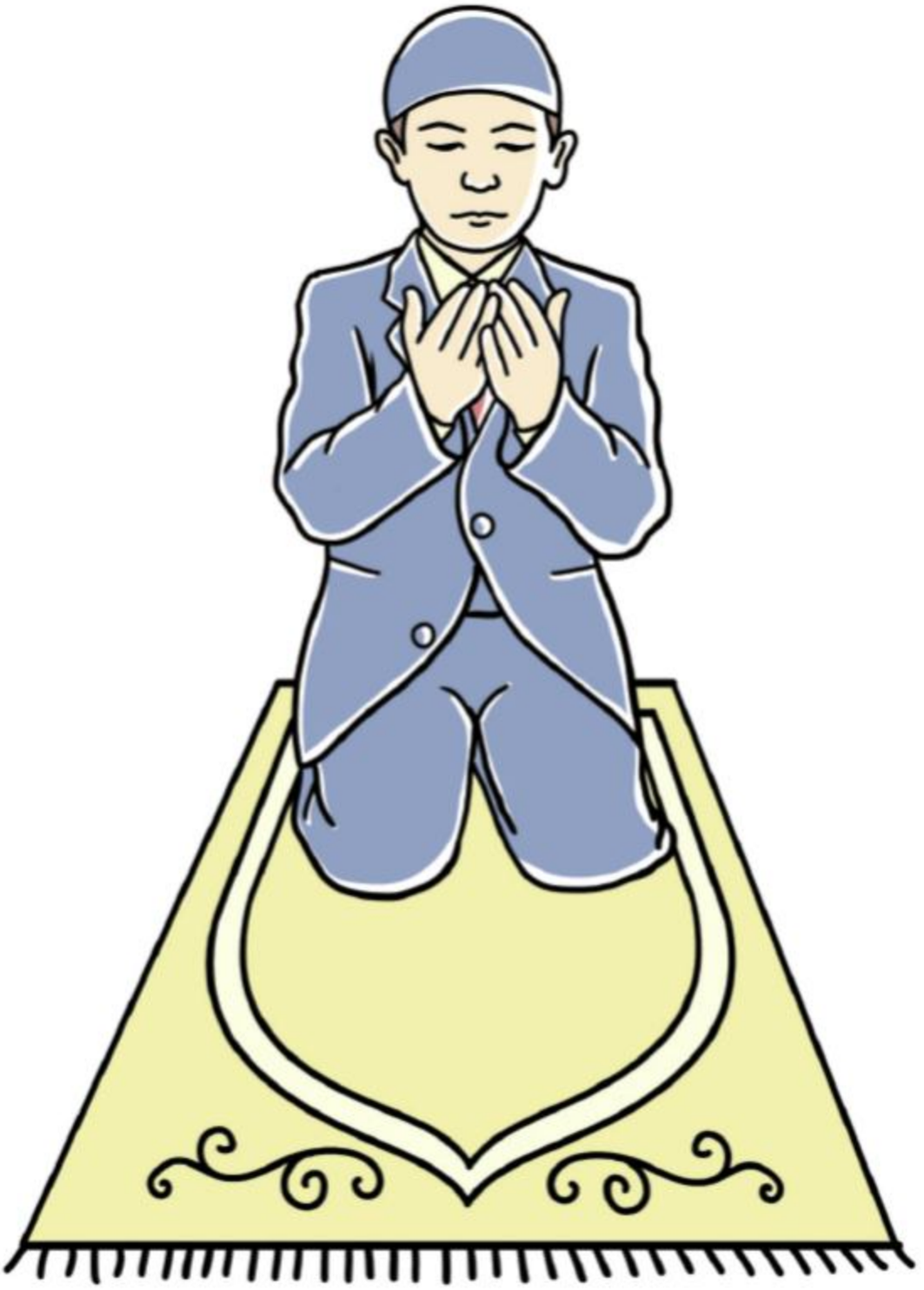

BEŞ VAKİT NAMAZ

1- Sabah Namazı

Sabah namazı ikisi sünnet, ikisi farz olmak üzere 4 rek'attir. İlk önce sünnet, sonra farz kılınır. Namaz kılmak isteyen kimse, abdestli olarak kıbleye döner ve ayakta olduğu halde, kalbinden "**sabah namazının sünnetini kılmaya**" niyet edip, "**Allâhü Ekber**" diyerek tekbîr alır ve aynen "**Namaz nasıl kılınır?**" bölümünde tarif edildiği gibi iki rek'at namaz kılar. Böylece sabah namazının sünnetini kılmış olur. Sabah namazının farzı da tıpkı sünneti gibi kılınır. Farza başlarken kâmet getirir ve kalbinden "**Bugünkü sabah namazının farzına**" diye niyet eder. (Kadınlar hiç bir namazda kâmet getirmezler.) Bilenlerin sabah namazının farzında uzun sûre okumaları sünnettir. İki rek'at bitip selâm verdikten sonra yukarıda tarif edildiği gibi, tesbihleri okur ve duâ eder.

2- Öğle Namazı

Öğle namazını kılacak kimse, önce "**öğle namazının sünnetine**" niyet edip, tıpkı sabah namazının sünneti gibi iki rek'at kıldıktan sonra oturur, "**Ettehıyyâtü**" okur. Selâm vermeden "**Allâhü Ekber**" deyip üçüncü rek'ata kalkar ve "**Fâtiha**" okur. Üçüncü ve dördüncü

rek'atları tıpkı evvelki iki rek'at gibi kıldıktan sonra oturur. "**Ettehıyyâtü**", "**Allâhümme salli**", "**Allâhümme bârik**", "**Rabbenâ âtinâ**" duâlarını sonuna kadar okuyup selâm verir.

Öğle namazının farzı da sünneti gibi kılınır. Yalnız, erkekler önce kâmet okurlar. "**Bugünkü öğle namazının farzını kılmaya**" diye niyet edilir. Üçüncü ve dördüncü rek'atlarında yalnız "**Fâtiha**" okunur. Başka bir sûre veya başka bir âyet okunmaz. Diğer farz namazların üçüncü ve dördüncü rek'atlarında da sadece "**Fâtiha**" okunup, başka bir şey okunmaz.

Öğlenin son sünneti de tıpkı sabah namazının sünneti gibi kılınır. (Bakınız s. 123, Namaz Nasıl Kılınır) Yalnız, başlarken "**Bugünün öğle namazının son sünnetine**" diye niyet edilir.

3- İkindi Namazı

İkindi namazını kılmak isteyen kimse, önce dört rek'at sünnet kılar. "**Bugünkü ikindi namazının sünnetini kılmaya**" diye niyet eder. İlk iki rek'ati sabah namazının sünneti gibi kılar. Ancak ikinci rek'atte "**Ettehıyyâtü**"den sonra "**Allâhümme salli**, **Allâhümme bârik...**" okur ve selâm vermeden "**Allâhü Ekber**" diye üçüncü rek'ata kalkar, "**Fâtiha**"dan önce "**Sübhâneke**" ve Eûzü-Besmele okumak sûretiyle iki rek'at daha kılar.

İkindinin farzı, aynen öğlenin farzı gibi kılınır. Yalnız niyet değişiktir. "**İkindinin farzına**" diye niyet edilir. Farza başlamadan önce erkeklerin, kâmet getirmeyi ihmâl etmemeleri lâzımdır.

4- Akşam Namazı

Akşam namazının önce farzı sonra sünneti kılınır. Akşam namazını kılacak kimse, önce kâmet edip "**Bugünkü akşam namazının farzına**" diye niyetlenir, üç rek'at farz kılar. Birinci ve ikinci rek'atleri sabah namazının farzı gibi kıldıktan sonra, oturup "**Ettehıyyâtü**"yü okuyup "**Allâhü Ekber**" diyerek üçüncü rek'ata kalkar. Üçüncü rek'atte Fâtiha'dan sonra rükû ve secde edip oturur. "**Ettehıyyâtü**, **Allâhümme salli**, **Allâhümme bârik**, **Rabbenâ âtinâ...**" gibi duâları okur, selâm verir.

Farzdan sonra, "**Akşam namazının sünnetine**" diye kalben niyetlenerek, aynen sabah namazının sünneti gibi iki rek'at sünnet kılar.

5- Yatsı Namazı

Yatsı namazında, önce tıpkı ikindinin sünneti gibi dört rek'at sünnet, ondan sonra kâmet getirerek öğlenin farzı gibi dört rek'at farz, daha sonra sabah namazının sünneti gibi iki rek'at son sünnet kılınır. Bunların farkı yalnız niyetlerdedir. Başka fark yoktur.

Vitir Namazı

Vitir namazı vâcip olup üç rek'attir. Yatsı namazından sonra kılınır. Her rek'atte Fâtiha ve bir sûre okunur.

Vitir namazı şöyle kılınır:

İlk önce, "**Bugünün vitir namazını kılmaya**" diye kalben niyet edilir. "**Allâhü Ekber**" deyip tekbîr alınarak namaza durulur. Sabah namazının sünneti gibi iki rek'at kıldıktan sonra oturur. Sadece "**Ettehıyyâtü**" okuyup "**Allâhü Ekber**" diyerek üçüncü rek'ate kalkılır. Fâtiha ve bir sûre okuduktan sonra rükûa gitmeden eller bırakılır. "**Allâhü Ekber**" diyerek eller kaldırılır ve tekbîr alınır.

Sonra eller bağlanıp kunut duâları okunur. Bundan sonra elleri bırakıp, diğer namazlarda olduğu gibi "**Allâhü Ekber**" diye rükû yapılır. Secdelerden sonra da oturulur, tahiyyat, salavât ve duâdan sonra selâm verilir.

Beş vakit namazdaki rek'atlerin sayıları:

1- Farzlar:

Sabah 2, Öğle 4, İkindi 4, Akşam 3, Yatsı 4 olmak üzere, **17 rek'attir**.

2- Vâcip:

Sadece vitir namazı olmak üzere, **3 rek'attir**.

3- Sünnet-i müekkedeler:

Sabah 2, Öğle 4+2, Akşam 2, Yatsı 2 olmak üzere **12 rek'attir.**

4- Sünnet-i gayr-i müekkedeler:

İkindi 4,Yatsı 4 olmak üzere, **8 rek'attir.**

Böylece bir günde farzıyla, vâcibiyle ve sünnetleriyle beraber 40 rek'at kılınmış olur.

SEHİV SECDESİ

Sehiv secdesi, namazda unutma veya gafletle yapılan bir noksanlık veya fazlalıktan meydana gelen hatayı düzeltmek için yapılması vâcip olan secdedir.

Sehiv Secdesinin İcabettiği Yerler

Sehiv secdesi namaz içindeki bir vâcibin terk edilmesinden veya geciktirilmesinden, farzın ise sadece geciktirilmesinden dolayı lazım gelir. Farzın terk edilmesinde ise, sehiv secdesi kâfî gelmez; namazın yeniden kılınması gerekir.

Namazın sünnetlerinden herhangi biri terkedilmiş ise sehiv secdesi lazım gelmez.

Bir kimse namazda gizli okunacak yerde âşikâr okusa, vitir namazında kunutu terk etse veya dört rek'atli bir namazda birinci oturuşu unutarak terketmiş olsa, **sehiv secdesi** yapar. Böylece noksanını tamamlamış, hatasını düzeltmiş olur.

Sehiv Secdesi'nin Yapılışı

Sehiv secdesi icabettiği zaman, "**Ettehıyyâtü**"yü okuduktan sonra iki tarafa selâm verilir, "**Allâhü Ekber**" diye tekbîr getirerek arka arkaya iki secde yapılır.

İkinci secdeden sonra oturulup, "**Ettehıyyâtü, Allâhümme salli, Allâhümme bârik ve Rabbenâ âtinâ...**" duaları okunarak selâm verilir.

Sehiv secdesi yapacak kimse imamsa, yalnız sağ tarafına selâm verip sehiv secdesi yapar.

CUMA NAMAZI

Cuma namazı, cuma günü öğle vakti cemâatle kılınması farz olan bir namazdır.

Beş vakit namazın şartlarından başka cuma namazının iki şartı daha vardır:

1-Vücûbunun, yani bir Müslüman üzerine farz olmasının şartları,

2-Sıhhatinin, yani cuma namazının sahih olmasının şartları.

Cuma Namazının Vücûbunun Şartı Yedidir:

1- Erkek olmak, (Kadın ve hünsâya farz değildir.)

2- Hür olmak, (Esir veya hapiste olana farz değildir.)

3- Mukîm olmak, (90 km. yola gidene farz değildir.)

4- Sıhhatli olmak, (Namaza gidemeyecek kadar hastaya farz değildir.)

5- Gözleri sağlam olmak, (Âmâya; görmeyene farz değildir.)

6- Ayakları sağlam olmak, (Kötürüme farz değildir.)

7- Namaza gitmeye mâni' ve gitmemeyi mübah kılan bir özrü bulunmamak. (Düşman korkusu, şiddetli yağmur, çamur gibi şeyler cumaya mâni' hâllerdir.)

Cuma Namazının Sıhhatinin Şartı Altıdır:

1- Cuma namazı kılınacak yer, şehir olmak (izin ve berât verilen köylerde de kılınabilir),

2- Emîr veya vekîlinin kıldırması,

3- Öğle namazı vaktinde kılınması,

4- Cemâatin huzûrunda hutbe okumak,

5- İmamdan başka üç kişi bulunmak,

6- Cuma kılınan yer herkese açık olmak.

Cuma Namazına Niyet

Evvelâ kılınan dört rek'ata "cuma'nın ilk sünnetine" diye niyet edilir. Sonra imamla kılınan iki rek'at, cuma namazının farzıdır. Bundan sonra kılınan dört rek'at, cumanın son sünnetidir.

Ondan sonra kılınan dört rek'at ise "zuhr-i ahîr"dir. Buna şöyle niyet edilir: "Niyet ettim edâsı üzerime farz olup da henüz üzerimden sâkıt olmayan en son öğle namazının farzına."

Böylece eğer şartlarında bir noksanlıktan dolayı o günün cuma namazı kabul olunmamışsa, öğle namazı kılınmış olur. Kabul olunmuşsa, en son kazâya kalmış öğle namazına sayılır.

Zuhr-i ahîrden sonra kılınan iki rek'ata "vaktin sünnetine" diye niyet edilir.

Cumanın farzından sonra bu on rek'at kılınmadığı takdirde, şartlarında bir noksanlıktan dolayı cuma namazı kabul olunmamışsa, öğle namazı, üzerine borç olarak kalır. Bu sebeple cumanın farzından sonra kılınacak bu on rek'ati kat'iyyen terk etmemelidir.

BAYRAM NAMAZI

Kendilerine cuma namazı farz olan kimselere bayram namazları vâciptir.

İki bayram namazı vardır: Biri, **Ramazan Bayramı** namazı, diğeri de **Kurban Bayramı** namazıdır.

Bayram namazlarının vakti, güneşin doğmasından takrîben 45 dakika sonra başlayıp kaba kuşluğa kadardır.

Bayram namazları ikişer rek'attir ve cemâatle kılınır. "Niyet ettim Allah rızası için bayram namazı kılmaya uydum imama" diye niyet edilir. Aynen sabah namazının farzı gibi olup, fazla olarak her rek'atte üçer tekbîr vardır.

Üçü, birinci rek'atte Sübhâneke'den sonra Fâtiha'dan evvel; üçü de ikinci rek'atte kırâatten; (sûre veya üç âyetten) sonradır. Bu altı tekbîr vâciptir. Her iki rek'a-

tin rükû tekbîrleri de vâcip olan tekbîrlere yakın olduğundan vâciptir. İftitâh tekbîri her namazda olduğu gibi bayram namazlarında da farzdır. Diğer tekbîrler sünnettir.

Bayram namazlarında hutbe, namazdan sonra okunur. Ramazan bayramında **sadaka-i fıtır** yani **fitreden**, kurban bayramında da kurbandan bahsedilir.

Kurban bayramının arefe günü sabah namazından, dördüncü günün ikindi namazına kadar **23 vakit namazda**, farzdan sonra teşrik tekbîri okumak vâciptir.

Teşrik tekbîri şöyledir:

Allâhü Ekber Allâhü Ekber. Lâ ilâhe İllallâhü vallâhü ekber. Allâhü ekber ve lillâhi'l-hamd.

Bu tekbîri her mükellef kadın ve erkeğin, -Namazı ister cemâatle ister tek başına kılsın, ister müsâfir, ister mukim olsun- farzın selamından sonra hemen okumaları vâciptir.

KAZÂ NAMAZLARI

Erkek ve kadın her akıllı müslümanın bâliğ olduktan (ergenlik çağına girdikten) sonra, diğer dinî vazifelerle beraber beş vakit namazı hiç geçirmeden eda etmeleri farzdır. Kat'iyyen geçirmemeye gayret etmelidir. Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hak ellibeş yerde her müslümana namazla emretmektedir. Ayrıca otuz üç yerde, namaz zekâtla beraber emrolunmaktadır.

Namaz hakkında emrin bu kadar çok tekrar edilmesi, namazın fazilet ve sevâbının büyüklüğünü, terk edenler için de, cezasının çok ağır olacağını gösterir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîflerinde "**Kıyâmet gününde kulun en evvel sorguya çekileceği şey, namazdır.**" buyurmuşlardır. Bu hadîs-i şerîf, namaz hesabını tam verenlerin diğerlerinde kolaylık göreceğini, veremeyenlerin zorda kalacağını bildirmektedir.

Bir insan, bir vakit namazın yerine milyonlarca lira sadaka verse veya birinin iki rek'at namazı yerine bir başkası yüz rek'at namaz kılsa, namaz borcunu ödemiş olmaz.

Namaz kime farz olmuşsa onun tarafından kılınmak sûretiyle ancak edâ edilir. Bir kimse gaflet veya tembellik yüzünden vaktinde kılamadığı namazlarını hiç zaman geçirmeden kazâ etmeli, bu namazı kazâya bıraktığı için de ayrıca tevbe ve istiğfâr etmelidir.

Namaz borcu olan kimse, borçlarını hesaplar. **En sonundan başlayarak kazâ edip bitirir.** En evvelinden başlamak câiz ise de, en kâmil yaşta kazâya kalanların cezâsının daha ağır olacağından dolayı önce onları affettirmek düşüncesiyle sonundan başlayarak, kazâ etmek evlâdır. Kazâ ederken **yalnız farzlar ve vitir** kılınır. Sünnetler kazâ edilmez.

Kazâ namazı, kerâhet vakitleri haricinde, her zaman kılınabilir.

Kazâ borcu olan; beş vakit namazın sünnetleri, teheccüd, evvâbin, duhâ, tesbih namazları ve mübârek gecelerde kılınan hâcet namazlarını ve sâir nâfileleri kılabilir. Bunları kılmasında hiç bir mahzur yoktur.

BAZI NÂFİLE NAMAZLAR

Farz namazları kılmakla beraber, nâfile olarak evvâbîn, teheccüd, duhâ ve tesbih namazlarını da kılmaya gayret etmelidir. Çünkü bunlarda sayılamayacak kadar büyük sevap vardır. Bir hadîs-i kudsîde Cenâb-ı Hak: "**Kulum farzlarla benim azâbımdan kurtulur, nâfilelerle de bana yaklaşır.**" buyuruyor.

Evvâbîn Namazı

Evvâbîn namazında yüz hasene (ilâhî ihsan) vardır. Cenâb-ı Hak bunun yetmişbeşini âhirette, yirmibeşini de dünyada verir. Evvâbîn namazını kılmaya devam edenler mahşer sıkıntısı çekmezler.

Evvâbîn namazı akşam namazından sonra 2 rek'atta bir selam ile 6 rek'at olarak kılınır.

Duhâ Namazı

Duhâ namazında da yüz sevap vardır. Cenâb-ı Hak bunun yetmişbeşini dünyada, yirmibeşini âhirette verir. Duhâ namazı kılmaya devam edenler dünya sıkıntısı çekmezler.

Duhâ namazı, güneş doğduktan 45 dakika sonra 2 rek'atta bir selam ile 6 rek'at olarak kılınır.

Teheccüd Namazı

Teheccüd namazının sevâbı hudutsuzdur. Kılmaya devam edenlerin duâsı kabul, dereceleri yüksek olur. Resûlüllâh Sallallâhü Aleyhi ve Sellem Efendimiz'in hiç terketmediği bir namazdır. Bu da 2 rek'atta bir selam ile 6 rek'at olarak teheccüd vaktinde kılınır. Teheccüd vakti, geceyarısı yani, öğlenin girdiği vaktin zıddıdır, imsak vaktine kadar devam eder. Mesela: Gündüz öğle vakti saat 12.00'de ise gece saat 12.00'de teheccüd vakti giriyor demektir.

Bu namazların niyetleri ve kılınışı "**Mübârek Gün ve Gecelerde Yapılması Tavsiye edilen DUÂ ve İBÂDETLER**" kitabımızda izah edilmiştir.

Tesbîh Namazı

Tesbîh namazı tevbenin, istiğfârın en büyüğü ve bütün vücutla yapılanıdır.

Hazret-i Resûlü Ekrem (sallallâhü aleyhi ve sellem) muhterem amcaları Hazret-i Abbas'a (r.a.) şöyle buyurmuşlar:

"Ey amca, sana on haslet haber vermekle ikrâm etmiş olayım ki, onu işlediğin vakit günâhının evveli ve âhiri, yenisi ve eskisi, hata ile ve kasden (bilerek) yapılanı, küçüğü ve büyüğü, gizlisi ve âşikâr olanı mağfiret edilmiş, bağışlanmış olsun... Gücün yeterse bu tesbih namazını her gün kıl. Her gün kılamazsan ayda bir kere kıl. Onu da yapamazsan senede bir, onu da yapamazsan ömründe bir kere kıl."

Tesbîh Namazının Kılınışı

Tesbîh namazı 4 rek'attir. Bu namazda 300 defa şu tesbih okunur:

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ۞

Sübhânellâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber. Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm.

Bu tesbîh, namaz içinde şöyle okunur:

15 Kere Sübhâneke'den sonra (Fâtiha'dan önce),

10 Kere Zamm-ı sûreden sonra,

10 Kere Rükûda,

10 Kere Rükûdan kalkınca ayakta (kavmede),

10 Kere Birinci secdede,

10 Kere İki secde arasındaki oturmada (celsede),

10 Kere İkinci secdede,

Birinci rek'atte okunan tesbihlerin adedi 75'tir. İkinci rek'atte aynı sıralama ile yine 75 defa okunur. İkinci rek'atten sonra oturulduğunda "Ettahiyyâtü"den sonra "Allâhümme salli ve Allâhümme bârik", üçüncü rek'at için ayağa kalkıldığında da "Sübhâneke" okunur. Üçüncü ve dördüncü rek'atler de ilk iki rek'at gibi kılınır.

Tesbih namazı, kılınması teşvik edilmiş bir namazdır. Bunu alışkanlık haline getirmek müstehaptır.

Kılmasını bilmeyenlerin de istifâde etmesi maksadı ile cemâatle de kılınabilir. Cemâatle kılınırsa imam olacak kimse bu namazı kılmayı evvela nezreder ve namazı kıldırırken tesbihleri her yerde cehrî (sesli) okur. Cemâat ise dinler.

CENÂZE BAHSİ

Vefât etmek üzere olan Müslüman sağ tarafı üzerine yatırılarak yüzü kıbleye çevrilir. Yanında Kelime-i Şehâdet getirilir ve Yâsîn Sûresi okunur.

Vefât edince, bir bez ile çenesi başı üzerinden bağlanır. Gözleri kapatılıp elleri iki tarafına uzatılır. Şişmemesi için karnı üzerine bir demir parçası konulur. Yıkanıncaya kadar yanında Kur'ân-ı Kerîm okunmaz. Başka bir odada okunabilir. Yıkanılacağı zaman, ayakları kıbleye gelecek şekilde teneşir üzerine yatırılır. Avret yeri açılmadan elbisesi çıkarılır ve ısıtılmış su ile yıkanır.

Vefât eden, namaz kılmakla mükellef birisi ise, yıkayıcı eline bir bez sararak örtüyü açmadan avret mahallini yıkar. Ağzına, burnuna su vermeden abdest aldırır. Cünüp olduğu biliniyorsa ağzına ve burnuna da su verilir. Cünüp değilse parmağına sardığı bir bez ile dudaklarının içi, burun delikleri ve göbek çukuru silinir.

Başı ve sakalı sabunlu su ile yıkanır. Fakat saçları taranmaz. Yıkayıcı daha sonra cenâzeyi sol tarafı üzerine yatırıp sağ tarafını, sağ tarafı üzerine yatırıp sol tarafını yıkar. Sonra, belden yukarısını doğrultup, kendisine dayayarak karnını mesheder. Bir şey çıkarsa su ile temizler, yeniden abdest aldırmak icap etmez. Temiz bir bezle kurulayıp kefenler.

Kefen

Kefen; vefât eden Müslümanın, sarılıp kabre konulduğu bezdir.

Kefen; erkekler için, kamîs, izâr, lifâfe; kadınlar için ise, kamîs, izâr, lifâfe, baş örtüsü ve göğüsler üzerine bağlanan bezden ibarettir.

Yetecek kadar bez bulunamayacak olursa, erkekler için izâr ve lifâfe, kadınlar için de izâr, lifâfe ve başörtüsü kâfîdir. Bu kadar da bulanamazsa, cenâze bir beze sarılıp gömülür. Kefenin beyaz ve pamuk kumaştan olması faziletlidir.

Cenâze Nasıl Kefenlenir?

Cenâze, **kamîs**; yensiz ve dikişsiz gömlek ile boynundan ayağına kadar,

İzâr ile de başından ayağına kadar kefenlenir.

Lifâfe ile de baştan ayağına kadar sarılıp dürülür ve iki ucu bağlanır.

Kefende, önce sol taraf sonra sağ taraf dürülür, sağ üstte olur.

Kadınlarda kefen, bunlardan başka gömleğin üzerine bir baş örtüsü ve bir de göğüs örtüsü olmak üzere beş kat bezdir.

CENÂZE NAMAZI

Cenâze namazı, vefat eden din kardeşlerimiz hakkında duâ olmak üzere bir farz-ı kifâyedir.

Cenâze namazının kılınması için aşağıdakiler şarttır:

1- Ölenin Müslüman olması. Müslüman olduğu bilinmeyen kimsenin cenâze namazı kılınmaz.

2- Ölünün yıkanıp temiz kefene sarılmış olması,

3- Ölünün, imam ve cemâatin önünde olması,

4- Ölünün tamamının veya bedeninin çoğunun mevcut olması. Eğer bedeninin çoğu gitmiş veya başsız olarak yarısı varsa namazı kılınmaz, yıkanmaz. Bir beze sarılarak gömülür.

Cenâze Namazının Kılınışı

Cenâze namazı dört tekbîr ve kıyâmla edâ edilir. Bu namazda secde ve rükû yoktur.

İmam, ölünün göğsü hizâsında durur. Cemâat da arkasında saf tutar. Cemâate ölünün erkek veya kadın olduğu duyurulur, ona göre niyet edilir. Yani "**Allâh için namaza, meyyit için duâya, er kişi (veya hâtun kişi) niyetine uydum hâzır olan imâma**" diye kalben niyet edip imamın arkasından tekbîr alınır. İlk tekbîri alırken eller kulak hizasına kadar kaldırılıp göbek altında bağlanır, Sübhâneke, "**ve celle senâüke**" ile okunur.

Bundan sonra eller kaldırılmadan ikinci bir tekbîr alınır. Bu tekbîrleri imam âşikâr, cemâat ise gizli alır. "**Allâhümme salli ve Allâhümme bârik...**" okunur. Bundan sonra üçüncü tekbîr alınır ve cenâze duâsı okunur.

Cenâze duâsını bilmeyenler burada "**Allâhümme innâ nesteînüke...**"yi yani kunut duâsını veya duâ niyeti ile Fâtiha-i şerîfeyi okurlar. Daha sonra dördüncü tekbîr alınır, eller yan tarafa bırakılıp selâm verilir.

Üçüncü tekbîrden sonra okunacak cenâze duâsı:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَكَبِيرِنَا
وَصَغِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا. اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ
عَلَى الْاِسْلٰامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيمَانِ .
وَخُصَّ هٰذَا الْمَيِّتَ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ
وَالرِّضْوَانِ . اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِى اِحْسَانِهِ
وَ اِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ وَلَقِّهِ الْاَمْنَ وَالْبُشْرٰى
وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفٰى بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

“Allâhümmaġfir lihayyinâ ve meyyitinâ ve şâhidinâ ve ġâibinâ ve kebîrinâ ve saġîrinâ ve ẕekerinâ ve ünṯânâ. Allâhümme men ahyeytehû minnâ feahyihî ‘ale’l-İslâmi ve men teveffeytehû minnâ feteveffehû ‘ale’l-îmâni ve ḫussa hâẕe’l-meyyite[33] birravhı verrâhati verrahmeti velmaġfirati verıḍvân. Allâhümme in kâne muhsinen[34] fezid fî ihsânihî ve in kâne müsîen fetecâvez ‘anhü ve lakkıhi’l-emne velbüşrâ velkerâmete vezzülfâ birahmetike yâ erhamerrâhimîn.”[35]

Cenâze erkek çocuk ise, yukarıdaki duâ “ale’l-îmâni”den îtibâren şöyle okunur: “Allâhümmec‘alhü lenâ feratan vec‘alhü lenâ ecran ve ẕuhrâ. Allâhümmec’alhü lenâ şâfi‘an ve müşeffe‘an.”

Cenâze kız çocuk ise, yukarıdaki cenâze duâsı “ale’l-îmâni”den itibâren şöyle okunur: “Allâhümmec‘alhâ lenâ feratan vec’alhâ lenâ ecran ve ẕuhrâ. Allâhümmec‘alhâ lenâ şâfi‘aten ve müşeffe‘aten.”

---

[33] Kadın ise “hâzihil-meyyite” denir.

[34] Kadın ise “in kânet muhsineten fezid fî ihsânihâ ve in kânet müsîeten fetecâvez anhâ ve lakkıhe’l-emne” denir.

[35] Manası: Allâh’ım! Bizim dirilerimizi, ölülerimizi, hâzır ve gâib olanlarımızı, büyüklerimizi ve küçüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı affet ve mağfiret buyur. Yâ Rab! Bizden yaşattıklarını İslâm üzere yaşat. Bizden öldürdüklerini îmân üzere öldür. Bilhassa bu ölüyü kolaylığa, rahatlığa, mağfirete, rızâna erdir. Yâ Rab! Eğer bu ölü, iyilik işlemişse iyiliğini artır ve eğer kötülük işlemişse affet. Kendisine rahmetinle emniyet, müjde, kerâmet ve yakınlık nasîb buyur, yâ erhamerrâhimîn.”

Mühim Hatırlatma:

1- Cenâze namazının dördüncü tekbîrinde, hiç ellerini bırakmadan selâm vermek veya sağ tarafa selâm verince sağ elini, sol tarafa selâm verince de sol elini yana bırakmak hatadır. Doğrusu, dördüncü tekbîri aldıktan sonra her iki eli yana bırakıp selâm vermektir. (Dürer, 1/ 53)

2- Cenâze namazı içinde imam açıktan "Allâhü Ekber" diye tekbîr aldıkça kafayı kaldırmak hatadır.

3- Cenâze namazı kılınacak yer veya ayakkabı temiz değilse, ayakkabıyı çıkarıp üzerine basmalıdır.

Kabir ve Defin

Cenâze namazı kılındıktan sonra, tabutun dört kolundan tutup götürmek sünnettir. Önce ön tarafından sağ omuza, sonra ayak tarafından sağ omuza, sonra ön taraftan sol omuza, daha sonra ayak tarafından sol omuza alarak her tarafından onar adım taşımalıdır. Taşıyanlar süratle ve sallamadan götürürler. Cenâzeyi takip ederken yüksek sesle zikir yapmak, mezarlıkta cenâze yere konmadan oturmak mekruhtur.

Kabir en az yarım adam boyu derinlikte ve cenâzenin rahatça girebileceği genişlikte kazılmalıdır. Daha derin kazılması daha iyidir. Kabrin kazılması tamamla-

nınca yer sert ise lahit yapılır. Yani kabrin kıble tarafı, cenâzenin sığabileceği kadar oyulur ve cenâze oraya konulur. Cenâze kabre kıble tarafından indirilir. Kabre koyan kimse, cenâzeyi sağ tarafı üzerine koyarak yüzünü kıbleye çevirir.

Koyarken de, "**Bismillâhi ve alâ milleti Rasûlillâh**" der. Kefenin baş ve ayak tarafındaki bağlar çözülür. Lahdin içindeki cenâzenin üzerine toprak dökülmemesi için kerpiç, tahta veya benzeri şeyler konulur. Kabrin üzeri toprakla örtülür. Aynı yerden çıkan topraktan olması şartı ile bir karış kadar yükseltilir, deve hörgücü gibi yapılır. Uzunca veya dört köşe yapılmaz.

Kabir sahibinin eseri kaybolmaması için taşlarına yazı yazmakta beis yoktur. Cenâzeyi ev içine gömmek mekruhtur. Ev içine gömülmek peygamberlere mahsustur. Sahibinden zorla alınan yere defnetmek de câiz değildir.

Cenâze sahiplerine tâziye yani başsağlığı dilemek üç gündür. **Üç günden sonra tâziye mekruhtur.**

Ölen kimsenin rûhu için **Kelime-i Tevhîd ve Kur'ân-ı Kerîm** hatimleri yaptırılıp rûhuna hediye edilmelidir. Bu ve benzeri hatimlerde ölü için çok büyük ecir, sevap ve fâide vardır. Yine ölünün rûhu için sadaka verip hayırlar yapmalı, fakirlere yardım ve ikrâmda bulunulmalıdır.

Kabir Suâli

İnsan öldükten sonra kabre konulunca ona iki melek gelip; rabbinden, dîninden, peygamberinden, kitabından suâl sorarlar. Îman, itâat ve iyi amel sahiplerine Cenâb-ı Hak orada meleklerin suâline cevap verecek bir kudret verir. Böylece meleklerin suâllerini cevaplandırmaya muktedir olurlar. Fakat kâfirler ve isyan ehli, Münker ve Nekir adlı suâl meleklerini görünce, onların heybetlerinden tutulup kalır, cevap veremezler.

Melekler, suâllerine cevap verebilen mü'minleri cennetle müjdeler ve o kimsenin kabri cennet bahçesi olur.

Cevap veremeyen kâfirlere ve günahkârlara ise: "Vah, yazıklar olsun sana" derler ve o kimsenin kabri cehennem çukurlarından bir çukur olur.

KABİRDE SUÂL VE CEVAPLAR

- Rabbin kimdir?
- **Rabbim, Allâhü Teâlâ.**
- Dînin nedir?.
- **Dînim, İslâm Dîni.**
- Peygamberin kimdir?
- **Peygamberim, Muhammed aleyhisselâm.**
- Kitâbın nedir?
- **Kur'ân-ı Azîmüşşân.**
- Kıblen neresidir?
- **Kıblem, Kâbe-i Muazzamâ'dır.**

Kabirleri Ziyâret

Erkek ve kadınlar için kabirleri ziyâret menduptur. Ziyâret esnâsında, 1 Fâtiha, 11 İhlâs-ı Şerîf okunur ve hediye edilir. Ayrıca Yâsîn-i Şerîf ve Elhâkümüttekâsür sûrelerini de okumak müstehabdır. Okumak için kabirler üzerine oturmakta kerâhet yoksa da, okumamak, üzerlerinde uyumak veya kirletmek mekrûhtur. Eğer kabirlere basmak zarûreti varsa, 1 Fâtiha, 11 İhlâs-ı Şerîf okunup, o kabristanda yatan müslümanların ruhlarına hediye edildikten sonra basılıp geçilebilir. Kabir üzerindeki otları yolmak ve ağaçları kesmek mekruhtur. Çünkü ağaç ve otlar yaş olarak devam ettiği müddetçe, altında yatanların günahlarına keffârettir. Kurumuş olan ağaçlar kesilebilir ve otlar yolunabilir. Evlâ olan, ondan da kaçınmaktır. Bilhassa insan kendi evine götürüp yakmamaya çok dikkat etmelidir.

SEFER BAHSİ

Sefer, karada deve ile veya yaya yürüyüşle onsekiz saatlik yani doksan kilometrelik, denizde ise altmış millik bir mesâfeye gitmektir. Bu kadar mesâfeye yolculuk yapan kimse “müsâfir” olur. Hangi vâsıta ile ve ne kadar kısa zamanda giderse gitsin, niyet edip yola çıkan kimse sefer hükümlerine tâbi’dir.

Köyün veya şehrin evleri hudûdunu çıkınca seferîdir. Ramazan ayı içinde bulunuyorsa oruç tutmayabilir. Tutamadığı günleri sonra kazâ eder. Sıhhatine zarar vermeyecekse, orucu tutması daha hayırlıdır.

Müsâfir dört rek'atli farzları iki rek'at kılar. Akşam namazının farzını ve vitir namazını kısaltmadan, tam olarak kılar.

Yolda emniyet ve konak yerlerinde geniş vakit bulursa, sünnetleri olduğu gibi kılar. Bir korku veya yolculuk sebebiyle darlık ve meşakkat bulunursa sünnetleri kılmaz.

Bir kimse dört rek'atli farzları, seferî iken dört kılarsa hata etmiş olur. Bundan dolayı istiğfâr etmesi lazım gelir. Ayrıca selâmı tehir etmiş olduğundan dolayı sehiv secdesi icap eder. Ancak seferî iken gittiği yerlerde, mukîm imama uyarsa imamla beraber tam kılar. Şâyet kendisi imam olursa iki rek'at kılar ve selâm verir. Kendisine uyan cemâat seferî ise imamla beraber selâm verir. Eğer cemâat seferî değilse, imam selâm verdikten sonra cemâat kalkar. Kıyâmda, isterse Fâtiha okur, isterse okumaz. Okumadığı takdirde okuyacak kadar bekledikten sonra rükû'a gider ve namazını tamamlar.

Müsâfir, gittiği şehir veya köyde en az onbeş gün ikâmete (kalmaya) niyet ederse, müsâfirlikten çıkmış

olur ve namazları tam kılar. Onbeş gün ikâmete niyet etmediği halde herhangi bir sebeple bugün çıkarım, yarın çıkarım diyerek aylarca, hatta senelerce kalsa yine de sefer hükümlerine tâbidir.

Müsâfir kimse, asıl vatanına geldiğinde müsâfirlikten çıkmış olur. Asıl vatanında ne kadar az kalsa, yine de mukim olup tam kılar.

Müsâfir bir kimse, seferde kazâya kalmış olan dört rek'atli farzları seferde veya memleketine döndüğünde iki rek'at olarak kazâ eder. Mukim iken kazâya bırakmış olduğu dört rek'atli namazları ise, seferde iken de dört rek'at olarak kazâ eder.

Vatan üç kısımdır:

1- Vatan-ı aslî,

2- Vatan-ı ikâmet

3- Vatan-ı süknâ

Vatan-ı aslî: İnsanın doğduğu veya evlendiği yerdir. Orada doğmamış ve evlenmemişse de yaşamaya niyet edip, ayrılmak istemediği yere de **vatan-ı aslî**, denir.

Vatan-ı aslî, ancak diğer bir vatan-ı aslî ile bozulur. Meselâ, insanın doğup büyüdüğü yer asıl vatanı iken, başka bir şehirden evlense ve eşinin doğup büyüdüğü

yerde devamlı kalmaya niyet etse, kendi doğduğu yer asıl vatan olmaktan çıkar. Eski asıl vatanında, 15 günden daha az bir müddet için gelip kalacak olsa, 4 rek'atli farzları kısaltır ve 2 rek'at kılar. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Medîne'den, doğup büyüdüğü ve evlendiği Mekke şehrine geldiğinde namazlarını kısaltarak kılmıştır.

Bir kimsenin birden fazla zevcesi olsa, bunların her birini ayrı ayrı şehirlere yerleştirse, o şehirlerin hiç birinde seferî olmaz.

Vatan-ı aslî, Vatan-ı ikâmet ile bozulmaz.

Vatan-ı ikâmet: Müsâfirin en az 15 gün kalmaya niyet ettiği ve asıl vatanına en az 90 kilometre mesâfede bulunan yerdir. Burada, namazlar kısaltılmadan 4 rek'at kılınır. Vatan-ı ikâmet, diğer bir vatan-ı ikâmet ile ve vatan-ı aslîye dönmekle bozulur. Vatan-ı ikâmet, vatan-ı süknâ ile bozulmaz.

Vatan-ı süknâ: Müsâfirin 15 günden daha az bir müddet için oturmaya niyet ettiği ve asıl vatanına 90 kilometre veya daha fazla bir mesafede bulunan yerdir. Burada, 4 rek'atli farz namazlar iki rek'at kılınır.

KUR'ÂN KERÎMDEKİ TİLÂVET SECDELERİ

Kur'ân-ı Kerîm'de tilâvet secdesi bulunan âyetlerin kenarında سَجْدَه diye yazılıdır. Kur'an okuyan kimse bu âyeti okuduğu zaman secde etmek üzerine vâcip olur. Bu kimse, kıbleye döner, ellerini kaldırmadan "Allâhü Ekber" diye tekbîr alarak secdeye varır. Secdede 3 kere "Sübhâne rabbiye'l-a'lâ"dan sonra tekrar "Allâhü Ekber" diye tekbîr alarak doğrulur. Ayağa kalkarken de "Semi'nâ ve e**ta**'nâ ġufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr" der.

Secde âyetini işiten kimsenin de secde etmesi lazım gelir.

KUR'ÂN-I KERÎM'DEKİ SECDE ÂYETLERİ

1- Sûre-i A'râf, 206. âyet
2- Sûre-i Ra'd, 15. âyet
3- Sûre-i Nahl, 49. âyet
4- Sûre-i İsrâ, 107. âyet
5- Sûre-i Meryem, 58. âyet
6- Sûre-i Hac, 18. âyet
7- Sûre-i Furkân, 60. âyet
8- Sûre-i Neml, 25. âyet
9- Sûre-i Secde, 15. âyet
10- Sûre-i Sâd, 24. âyet
11- Sûre-i Fussılet, 37. âyet
12- Sûre-i Necm, 62. âyet
13- Sûre-i İnşikâk, 21. âyet
14- Sûre-i Alak, 19. âyet

MÜBÂREK GECELERDE YAPILACAK İBADETLER

MEVLİD GECESİ

Rebîulevvel ayının 12'nci yani onbirini onikisine bağlayan gece Mevlid Gecesi; Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) dünyâyı şereflendirdikleri gecedir.

Bu gecede bir tesbih namazı kılınır. **Namaza şöyle niyet edilir**: "Yâ Rabbi! Bu gece teşrifleri ile dünyâyı nûra gark ettiğin Sevgili Habîbin, başımızın tâcı Resûlü Zîşân Efendimizin hürmetine, ben âciz kulunu da afv-ı ilâhîne, feyz-i ilâhîne mazhar eyle. Allâhü Ekber."

REGÂİB GECESİ

Üçayların ilki olan **Receb** ayının ilk cuma gecesi, yani perşembeyi cumaya bağlayan gece, **Regâib Gecesi**'dir. Bu gecede akşam ile yatsı arasında 12 rek'at hâcet namazı kılınır. 2 rek'atte bir selâm verilir.

Hâcet namazına şöyle niyet edilir: "Yâ Rabbi, beni, Peygamber Efendimiz hürmetine feyz-i ilâhîne, afv-ı ilâhîne, rızâ-i ilâhîne nâil eyle. Âbid kulların arasına kaydeyle. Dünya ve âhiret sıkıntılarından halâs eyle."

Her rek'atte, 1 Fâtiha, 3 İnnâ enzelnâhü, 12 İhlâs-ı şerîf okunur. 12 rek'at bittikten sonra 7 veya 70 defa Salât-ı Ümmiye okunur. Salât-ı Ümmiye şudur:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلِّمْ

"Allâhümme salli 'alâ seyyidinâ Muhammedini'n-Nebiyyi'l-ümmiyyi ve 'alâ âlihî ve sahbihî ve sellim."

Secdeye varıp, secdede 70 defa şu tesbih okunur:

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلٰٓئِكَةِ وَالرُّوحِ

"Sübbûhun Kuddûsün Rabbünâ ve Rabbü'l-melâiketi ve'r-rûh"

Secdeden kalkıp oturarak şu duâ okunur:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمُ

"Rabbiġfir verham ve tecâvez 'ammâ ta'lem. İnneke ente'l-e'azzü'l-ekram."

Tekrar secdeye varılıp yine 70 defa, "Sübbûhun Kuddûsün Rabbünâ ve Rabbü'l-melâiketi ve'r-rûh" okunur.

Mİ'RÂC GECESİ

Receb ayının 27'nci gecesi yani 26'sını 27'sine bağlayan gece **Mi'râc Gecesi**'dir. Bu gecede yatsıdan sonra 12 rek'at Hâcet namazı kılınır. Her rek'atte Fâtiha'dan sonra 10 İhlâs-ı şerîf okunur ve iki rek'atte bir selâm verilir. Namazdan sonra:

- 4 Fâtiha-i şerîfe,
- 100 defa:

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

"Sübhânellâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber. Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."

- 100 defa da:

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ وَاَتُوبُ اِلَيْكَ

"Estaġfirullâhe'l-'aẓîm ve etûbü ileyk."

- 100 defa salevât-ı şerîfe okunur. Yukarıda tarif edilen namaz 12 rek'at yerine 100 rek'at da kılınabilir.

BERÂT GECESİ

Şâban ayının 15'inci gecesi, yani 14'ünü 15'ine bağlayan gece **Berât Gecesi**'dir. Bu gece yüz rek'at namaz kılan kimse o sene ölürse şehit olarak vefât eder.

Namaza şöyle niyet edilir: "Yâ Rabbi, niyet ettim rızâ-i şerîfin için namaza. Beni afv-ı ilâhîne, feyz-i ilâhîne mazhar eyle. Kasvet-i kalbden, dünya ve âhiret sıkıntılarından halâs eyleyip, saîdler defterine kaydeyle."

İki rek'atte bir selâm verilir. Her rek'atte bir Fâtiha, 10 İhlâs-ı Şerîf okunur. Böylece 100 rek'at kılınır.

Namazdan sonra okunacaklar:

• 14 defa:

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ وَاَتُوبُ اِلَيْكَ

"Estaġfirullâhe'l-'aẓîm ve etûbü ileyk,"

• 14 defa:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ

"Allâhümme salli ve sellim ve bârik 'alâ seyyidinâ Muhammedin ve 'alâ âl-i Muhammed."

- 14 Fâtiha-i şerîfe,
- 14 Âyetü'l-Kürsî,
- 14 Lekad cā̆eküm,
- 14 kere "Yâsîn" dedikten sonra 1 Yâsîn-i şerîf,
- 14 İhlâs-ı şerîf
- 14 Kul e'ûẕü birabbi'l-felâk,
- 14 Kul e'ûẕü birabbi'n-nâs,
- 14 defa "Sübhânellâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lā̆ ilâhe illallâhü vallâhü ekber. Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-aẓîm."
- 14 defa Salevât-ı Şerife (Salât-ı Münciye okumak efdaldir).

Bunlardan sonra duâ yapılır.

KADİR GECESİ

Kadir gecesinde 4 rek'at namaz kılınır. İki rek'atte bir selam verilir.

1'nci rek'atte: 1 Fâtiha, 3 İnnā̆ enzelnâhü,

2'nci rek'atte: 1 Fâtiha, 3 Kul hüvallâhü ehad...

3. ve 4. rek'atlar da aynen bunun gibi kılınır. Bu namaza şöyle niyet edilir: "**Yâ Rabbi! Bu gece hürmetine, Efendimiz hürmetine, rahmet-i ilâhiyen hürmetine, benim tevbelerimi kabul eyle. Afv-ı ilâhîne, feyz-i ilâhîne mazhar eylediğin zümreye ilhâk eyle.**"

Namazdan sonra, bir defa:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ

“Allâhü Ekber, Allâhü Ekber. Lā ilâhe illallâhü vallâhü Ekber. Allâhü Ekber ve lillâhi’l-hamd.”

- 100 İnnâ enzelnāhü...
- 100 Elem neşrah leke...
- 100 defa:

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّى

“Allâhümme inneke ‘Afüvvün Kerîmün tühıbbü’l-‘afve fa‘fü ‘annî.”

ORUÇ

Oruç, ibadet niyetiyle imsaktan güneş batıncaya kadar hiç bir şey yememek, içmemek ve cinsî münâsebette bulunmamaktır.

ORUCUN FARZLARI

1- Niyet etmek

2- Niyette orucun ilk ve son vaktini bilmek,

3- İkinci fecirden (imsaktan) itibaren güneş batıncaya kadar, orucu bozan şeylerden kendini tutmaktır.

Oruca başlama zamanına "**imsak**", orucu açmaya da "**iftâr**" denir.

ORUCUN KISIMLARI

Oruç altı kısımdır:

1- Farz,

2- Vâcip,

3- Sünnet,

4- Mendûp,

5- Nâfile,

6- Mekrûh.

1- Farz Oruç: Ramazan orucunun edâ ve kazâsı ve keffâret orucu.

2- Vâcip Oruç: Bozulan nâfile orucun kazâsı ve adak orucu.

3- Sünnet Oruç: Muharrem ayının 9'uncu günüyle beraber Âşûrâ günü yani 10'ncu günü tutulan oruçtur.

4- Mendûp Oruç: Her aydan tutulan 3 gün oruç. O üç günün "eyyâm-ı biyz" yani ayın 13, 14, 15'inci günleri olması da mendûptur.

5- Nâfile Oruç: Bu oruçlardan başka mekrûh olmayan oruçlar nâfiledir.

6- Mekrûh Oruç: Yalnız Âşûrâ gününde tutulan oruçtur. Ramazan bayramının birinci, kurban bayramının 1, 2, 3 ve 4'üncü günleri oruç tutmak tahrîmen mekruhtur.

ORUÇ AYRICA İKİ KISIMDIR:

1- Geceden niyet icap eden oruçlar: Ramazanın kazâsı, nâfileden bozulan ve gününe gün tutulan oruç, keffâret oruçları, zamanı belli olmayan nezir oruçları. Bunlarda mutlaka geceden niyet şarttır.

2- Geceden niyet icap etmeyen oruçlar: Ramazan ayında tutulan oruç, zamanı muayyen olan nezir orucu ve nâfile oruçlar. Bunlara geceden niyet şart değildir. Gece niyet edilebildiği gibi, gündüzün kaba kuşluğa kadar da niyet edilebilir. Ramazan günlerinde ister mutlak oruca niyet edilsin, isterse nâfileye veya başka bir vâcibe niyet edilsin, oruç ramazan orucu olur.

Orucu Bozup da Sadece Kazâ İcabettiren Şeyler

1- Oruç hatırında iken boğazına birşey kaçmak,

2- Ağzına aldığı veya burnuna çektiği su hata ile boğazına kaçmak,

3- Ramazan orucuna niyet etmeyerek orucu yemek,

4-Unutarak yedikten sonra, orucu bozulmadığı halde bozulduğunu zannederek bilerek yemek ve içmek,

5- Ağzına giren kar veya yağmur suyunu istemeyerek yutmak,

6- İğne vurdurmak,

7- Burnuna ilaç çekmek,

8- Kulağına yağ akıtmak,

9- İmsak vaktinin girmediğini sanarak sahur yemek,

10- Güneş battığı zannı ile iftâr etmek,

11- Kusmuğunu ağzından çıkarmayıp yutmak,

12- Eşinden veya sevdiğinden başkasının tükrüğünü yutmak,

13- Kendi tükrüğünü dışarı çıkarıp sonra yutmak,

14- Su veya yağ ile ıslanmış parmağını ayıp yerlerine sokmak,

15- Dişi kanayıp kanı, tükrüğünden fazla veya tükrüğü ile müsâvî olduğu halde yutmak,

16- Buhur yakıp, dumanını boğazına kaçırmak.

Orucu Bozup Kazâ ve Keffâret İcabettiren Şeyler

1- Bilerek yemek-içmek

2- Bilerek cinsî münâsebette bulunmak,

3- Bilerek sigara içmek,

4- Gıybet ettikten sonra, orucunun bozulduğunu zannedip bilerek orucu bozmak,

5- Eşinin veya sevdiği bir kimsenin tükrüğünü yutmak,

Yukarıda sayılanlardan birini yapan kimse bozduğu orucu kazâ eder ve keffâret olarak da ara vermeden iki ay oruç tutar.

Oruçluya Mekruh Olan Şeyler

1- Zarûretsiz bir şey tatmak,

2- Zarûretsiz bir şey çiğnemek,

3- Önceden çiğnenmiş ve tadı kalmamış bir sakızı çiğnemek,

4- Öpmek,

5- Kişinin eşiyle sarılması ve kucaklaşması,

6- Tükrüğünü ağzında biriktirip yutmak,

7- Kan aldırmak.

Orucu Bozmayan Şeyler

1- Unutarak yemek, içmek ve cinsî münâsebette bulunmak,

2- Sırf bakmak veya düşünmekle meni gelmesi,

3- Uyurken ihtilâm olmak,

4- Meni gelmeksizin öpmek,

5- Hacâmat olmak

6- Ağza gelen balgamı yutmak,

7- Burnuna inen akıntıyı yutmak,

8- Kulağına su kaçmak,

9- Dişleri arasında kalan nohuttan küçük bir şeyi yemek,

10- Elinde olmayarak (çok dahi olsa) kusmak,

11- Sürme çekmek,

12- Gıybet etmek,

13- Göze ilaç damlatmak.

TERÂVİH NAMAZI

Terâvih namazı ramazan ayının sünnetidir.

Kadın ve erkeğe sünnet-i müekkede olup yirmi rek'attir. Cemaatle kılmak sünnettir. Tek başına da kılınabilir. Yatsı namazından sonra, vitir namazından evvel kılınır. İki veya dört rek'atte bir selâm verilir. Her selâmdan sonra biraz oturmak sünnettir. Bu esnada salevât-ı şerîfe, salât-ı ümmiye,[36] âyet veya duâlar okunur. Ayağa kalkarken "**Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammed**" okunur.

Terâvih namazı kıldıran imam cemâatte Şâfiî mezhebinden olan varsa iki rek'atte bir selâm verir.

İTİKÂF

İtikâf, cemâatle namaz kılınan bir mescitte veya mescit hükmünde bulunan bir yerde îtikâf niyetiyle bir müddet kalmaktan ibârettir. İtikâf, vâcip, sünnet-i müekkede ve müstehab olmak üzere üç kısımdır.

Adanan îtikâf, vâciptir. Ramazân-ı Şerîf'in son on gününde yapılan bir îtikâf, kifâyet yoluyla sünnet-i müekkededir. Başka zamanda ibâdet ve tâat maksadıyla bir mescitte bir müddet yapılan îtikâf da müstehabdır.

---

[36] "Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedini'n-Nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim."

İtikâfın şartları: İtikâfa girecek kimse; Müslüman ve akıllı olmalı, cünüp, hayız ve nifas olmamalı, îtikâfa niyet etmiş olmalıdır. İtikâf, bir mescitte veya mescit hükmünde bulunan bir yerde yapılmalıdır. Vâcip olan bir îtikâfta oruçlu bulunmalıdır.

Kadınlar için kendi evlerinde mescit olarak kullandıkları yerler, birer mescit hükmündedir.

İtikâflının mescitten özrü olmadan çıkması veya hanımı ile münâsebette bulunması îtikâfını bozar. İtikâflının dînî, beşerî veya zarûrî bir ihtiyaçtan dolayı mescitten dışarı çıkması îtikâfı bozmaz. Cuma namazını kılmak için en yakın bir câmiye gitmesi gibi.

SADAKA-İ FITIR (FİTRE)

Ramazan ayında verilmesi vâcip olan bir sadakadır. Nisâba mâlik olan her Müslümana vâciptir.

Fıtır sadakasının vâcip olmasının şartları:

Müslüman olmak, hür olmak ve aslî ihtiyaçlarından fazla olarak nisâb miktarı mala sahip bulunmaktır. Zekâtta olduğu gibi bu malın nâmî (çoğalıp üreyici) olması ve üzerinden bir yıl geçmesi şart değildir.

Zekâtın verildiği yerlere sadaka-i fıtır da verilebilir.

Vâcip olmasının vakti, ramazan bayramı günü tan yerinin ağarmasıyla, bayram namazından çıkma zamanına kadardır. Vaktinden evvel verilmesi de câizdir.

ZEKÂT

Zekât senelik mâlî bir ibâdettir. Cenâb-ı Hakk'ın rızası için, zengin Müslümanların her sene mallarından kırkta birini; Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilen sekiz sınıftan birine tamamen vermelerinden ibârettir.

Zekâtın farz olmasının şartı: Bâliğ (ergen), akıllı, hür olan ve borcu bulunmayan müslümanın, aslî ihtiyâcından fazla olarak üzerinden bir yıl geçen nisab miktarı mala sahip olmasıdır. Nisab miktarı malda, ayrıca nemâ (üreme, çoğalma) da şarttır. Altın ve gümüş, çoğalmasa da, nisab miktarı olunca zekâtları verilir.

Nisab: Zekâtın vâcip olması için dinin koyduğu bir ölçüdür. Kişinin aslî ihtiyacından ve borcundan başka

20 miskâl (80.18 gram) altın veya bunun değerinde para ve ticaret malına sahip olmasıdır.

Aslî ihtiyaç, ev ve ev için lüzumlu eşya, elbiseler, âletler, kitaplar, binek (at veya araba) ve erzaktır.

Paranın her 40 liradan bir lirası zekât olarak verilecektir. Canlı hayvanların zekâtı: Koyunda; kırkta bir, devede; beş devede bir koyun, sığırda; otuzda bir danadır.

Madenler de zekâta tâbîdir.

ÖŞÜR

Öşür, arâzî mahsûllerinin zekâtıdır ve çıkan mahsûlden onda birini vermektir. Şâyet arazi para ile sulanıyorsa yirmide biri verilir. Arazi mahsulleri, buğday, arpa, pirinç, darı, karpuz, salatalık, patlıcan, yonca, zeytin, susam, bal, kudret helvası, şeker kamışı ve meyveler gibi mahsûllerdir. Türkiye'de araziler tapulu ve sahipli olduğu için Türkiye arazisi öşür arazisidir. Zirâatle uğraşan Müslümanların yediklerinin helâl olabilmesi için bu öşürlerini mutlaka vermeleri lazımdır.

ZEKÂTIN VERİLECEĞİ YERLER

Tevbe sûresinin 60. âyetinde açıklanmıştır.

1- (Nisâba sâhip olmayan) Fakirler,

2- (Hiç birşeyi bulunmayan) Miskinler,

3- Zekât toplama me'mûrları,
4- Müellefe-i kulûb,
5- Kölelikten kurtulacak kimseler,
6- (Borcunun karşılığı malı olmayan) Borçlular,
7- (Fi sebîlillâh) Allâh yolundakiler,
8- (Harçlıksız) Yolda kalmışlar.

Zekât bu sekiz yerden herhangi birine verilebilir. Ancak verilmesi en fazîletli yer, hiçbir şeyi olmayan miskinler ve Allâh yolundakilerdir.

HAC

Hac, zilhicce ayında ihrâma girerek arefe günü Arafat'ta vakfe yapmak, sonra da Kâbe'yi tavâf etmekten ibârettir.

Gücü yeten her Müslümana, ömründe bir defa haccetmek farzdır.

HACCIN FARZ OLMASININ ŞARTLARI

1- Müslüman olmak,
2- Ergenlik çağına ulaşmış olmak,
3- Akıllı olmak,
4- Hür olmak,
5- Aslî ihtiyaçlarına ve evine dönünceye kadar âile

fertlerine yetecek, yol ve vasıta masraflarını karşılayacak kadar paraya sahip bulunmak,

6- İslam memleketi olmayan yerde Müslüman olan kişi, haccın farz olduğunu bilmek.

HACCIN EDÂSININ FARZ OLMA ŞARTLARI

1- Vücudun sıhhatte olması,

2- Yol emniyetinin bulunması,

3- Kadının, kocası veya mahreminin (oğlu, kardeşi, babası gibi, nikâhlanması câiz olmayan bir yakınının) yanında bulunması.

4- Kocası ölen veya boşanmış olan kadının iddetinin bitmiş olması,

5- Hapislik gibi bir engelin bulunmaması.

HACCIN SIHHATİNİN ŞARTLARI

1- İhrâm (Hac niyeti ile ihrâma girmek)

2- Zaman (Zilhicce ayı)

3- Mekân (Kâbe ve Arafat)

4- İslâm (Müslüman olmak)

Hac hakkında daha geniş bilgi için "**HAC ve UMRE REHBERİ**" kitabımıza mürâcaat edilebilir.

KURBAN

Kurban, Allâhü Teâlâ'ya yakınlık için, ibadet niyetiyle kurban bayramı günlerinde, koyun, keçi, sığır ve deve cinsinden bir hayvanı kesmektir.

Kendisine fıtır sadakası vâcip olan kimselere kurban da vâciptir. Yani nisâba mâlik olan hür, mukîm, her Müslümana vâciptir.

Kurban, kesenin kendi nefsine bedel olarak kesilir. Allâh rızâsı için hâlisâne bir niyetle kesilen kurbanın akan ilk kanı ile birlikte kurban kesen mü'minin günahlarının bağışlanacağı beyan olunmuştur.

Kurbanın Kesilme Vakti

Kurbanın kesilecek vakti, Kurban Bayramı'nın birinci, ikinci ve üçüncü günüdür. Ancak birinci günü kesmek daha faziletlidir.

Kurbanı Kesme Şekli ve Niyet

Kurbanlık hayvan incitilmeden kıbleye karşı yatırılır. Üç defa "Allâhü Ekber, Allâhü Ekber. Lā ilâhe illallâhü vallâhü Ekber. Allâhü Ekber ve lillâhi'l-hamd." diye tekbîr alınır ve şöyle niyet edilir:

"Yâ Rabbi! Şu vücudum sana karşı o kadar hata, o kadar isyan etti ki, affedilebilmem için bu vücudu sana kurban etmem icabediyor. Fakat sen şerîatınla insan

kurban etmeyi haram kıldığından vücuduma bedel olarak bu hayvanı kesiyorum, kabul eyle Yâ Rabbi, Bismillâhi Allâhü ekber." deyip kurban kesilir.

Evlâ olan, kişinin kurbanını kendisi kesmesidir. Ancak kesemeyen, Müslüman birini vekil edip yanında durmalıdır.

Kurbanın eti üçe taksim edilir. Bir parçası kendi âilesine nafaka, ikinci parçası dost ve ahbâba ziyafet, üçüncü parçası da fakirlere sadaka olarak verilir.

Akîka Kurbanı

Yeni doğan çocuk için Cenâb-ı Hakk'a şükür olarak kesilen kurbana 'Akîka kurbanı' denir. Akîka kurbanı kesmek müstehabtır. Doğduğu günden itibâren her zaman kesilebilir. Yedinci günü kesmek daha faziletlidir.

Doğumun yedinci günü çocuğun saçları tıraş edilir ve saçların ağırlığınca altın veya gümüş sadaka verilip kurbanı kesilir. Erkek ve kız çocuğu için birer kurban kesilir. Erkek çocuk için iki kurban kesilmesini söyleyen âlimler de vardır. Kurbana elverişli olan her hayvan akîka için kesilebilir.

Akîka kurbanın kemikleri, çocuğun sağlık ve selâmetine bir hayır dileği olsun diye kırılmayıp ek yerlerinden ayrılabilir veya çocuğun mütevazı olmasına ve kötü huylardan korunmasına bir temennî olsun diye kırılabilir. İkisi de müstehap görülmüştür.

Akîka kurbanının etinden sahibi yiyebilir, başkalarına da yedirebilir, etin bir kısmını, tamamını veya kurbanın kendisini bağışlayabilir.

GÜNAH NEDİR VE BAŞLICA GÜNAHLAR

Günah: Allâh'ın haram kıldığı herhangi bir şeydir.

Günahlar İki Kısımdır:

1- Büyük günahlar,
2- Küçük günahlar.

Başlıca Büyük Günahlar:

1- Allâh'a şirk (ortak) koşmak,
2- Haksız yere insan öldürmek,
3- Namuslu kadına iftira etmek,
4- Zinâ etmek,
5- Harpden kaçmak,
6- Sihir yapmak,
7- Yetim malı yemek,
8- Müslüman ana babaya âsî olmak,
9- Harem-i şerîfte günah işlemek,
10- Fâiz yemek,
11- Hırsızlık yapmak,
12- İçki içmek.

Devamlı yapılan küçük günahlar da büyük günah olur.

Günah Hastalığından Kurtulmanın İlâcı: TEVBE VE İSTİĞFAR

Maddi kirleri sabun ve su giderdiği gibi kalbi karartan, insanı cehennemlik yapan, manevi hastalık ve kirleri de tevbe, istiğfar ve Allâh'tan korkarak gözlerden akıtılan nedâmet yaşları giderir.

Doğuştan, insan gayet temiz ve güzel yaratılmıştır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), insan kalbinin fıtraten ayna gibi temiz yaratılmış olduğunu beyan buyuruyor. İnsan bu kalbi, şüphe, vesvese, fitne, fesat, kin, intikam ve hased gibi zulmânî hislerle karartırsa o insan korkunç bir hastalığa tutulmuştur. Bu hastalıktan kurtulamazsa -Allâh korusun- gideceği yer cehennemdir. Bu hastalıktan kurtulmanın çaresi de tevbe ve istiğfâr etmek, ayrıca kalbinden kötü niyet ve hisleri atarak, pişmanlık gözyaşları dökmektir.

İnsan günah kirlerinden temizlenmek için tevbe ve istiğfâra devam etmelidir. Bilhassa gece yarılarında ve seher vakitlerinde namaz kılarak ve salevât-ı şerîfe ve dualar okuyarak Cenâb-ı Hak'tan af ve mağfiret dilemelidir.

Ümitsizlik Doğru Değildir

"Ben şu kadar hayırlar yaptım; artık Cennet'i kazandım." gibi inanç ve düşünce içinde olarak kendisini Allâh'ın gazabından emin kabul etmek küfürdür. Yine

“Ben bu kadar günahlar işledim. Cehennemi boyladım. Bana kurtuluş yoktur.” gibi ümitsizlik içinde bulunmak da küfürdür. Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Mü’min, korku ile ümit arasında olmalıdır.” buyuruyor. Mü’min, Cenâb-ı Hakk’ın rahmetinden dolayı ümit edecek, kendi noksanından dolayı da korkacaktır. Öyle ki, Cennet’e bir kişi girecek deseler, “Acaba ben miyim?” diye ümitlenecek, Cehennem’e bir kişi atılacak deseler, “Acaba ben miyim?” diye korkacaktır.

Bir hadîs-i kudsîde Cenâb-ı Hak: “Kulum bana bir karış gelirse ben ona bir kulaç varırım, kulum bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak varırım.” buyuruyor. Bu hadîs, Cenâb-ı Hakk’ın kendisinden af ve hidayet isteyen kuluna af ve hidayeti lütfetmekteki rahmetinin ifâdesidir.

Tevbenin Kabul Olmasının Şartları

İnsan, işlediği günâhın zararını bilmelidir. Çünkü günah insanı dünya ve âhiret saâdetinden uzaklaştırır.

İnsan, işlediği günahlardan pişmanlık duymalıdır.

Bir daha günah yapmamaya kararlı olmalıdır. Bir günah işleyince hemen akabinde iyilik yapmalı, istiğfâr etmelidir. En büyük istiğfâr tesbih namazıdır. Ayrıca hakkına tecavüz ettiği kimselerle helâlleşmelidir. Kalb gâfil ve günah yapmaya istekli olduğu halde sırf dil ile yapılan tevbe ve istiğfâr faydasızdır.

Büyük İstiğfar

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيمِ

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ وَاَتُوبُ اِلَيْكَ

"Sübhânallâhi ve bihamdihî sübhânallâhi'l-'aẓîm. Estaġfirullâhe'l-'aẓîm ve etûbü ileyk."

Bilhassa kendisinden büyük günah sâdır olmuş kimseler şu duâya çokça devam etmelidir:

اَللّٰهُمَّ مَغْفِرَتُكَ اَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِى وَرَحْمَتُكَ اَرْجٰى عِنْدِى مِنْ عَمَلِى

"Allâhümme maġfiratüke evse'u min ẕünûbî ve rahmetüke ercâ 'ındî min 'amelî."

İnsanda bütün günahların ve kötü ahlâkların baş sebebi "nefs-i emmâre"dir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Senin en büyük düşmanın iki kaşının arasındaki nefsindir." buyurmuşlardır. Mehmed Şemseddîn Nûrî Hazretlerinin Miftâhu'l-Kulûb isimli kitabından nefse dair:

Nefs-i Emmâre

"İnsanda iki ruh vardır: Birine hayvânî rûh denir ki, bu Cenâb-ı Hakk'ın celal sıfâtının tecellîsi ile yaratılmıştır. Birine de sultânî rûh denir. O da Cenâb-ı Hakk'ın cemâl sıfatının tecellîsi ile yaratılmıştır. Beden ülkesinde bu iki padişahın birer veziri ile birer şeyhulislâmları vardır ki, vücût iklimini onlarla idare ederler. Hayvânî rûhun veziri akl-ı maâş ve danışmanı, Şeytan'dır. O, Şeytanlarla istişâre eder. Sultânî rûhun de veziri akl-ı maâd ve şeyhulislâmı melektir. O da onlarla istişâre eder. Hayvânî rûhun zevki, yiyip içmek, giyip kuşanmaktır.

Yani zahirde insana lezzet verecek ne varsa onların hepsinden safâ ve kuvvet bulup, sultânî rûha galip gelir. Sultânî rûhun zevki, zikir, fikir, ibadet ve Allâh'ın emirlerine itaat ve yasaklarından kaçınmaktır. Sultânî rûh, işte bunları yapmakla hayvânî rûha galip gelir.

Yukarıda anlatıldığı gibi, bunlar vücutta hükmederler. Birinin sıfatı diğerinin sıfatına zıt olduğu için daima birbirleriyle muhârebe ve mücâdele ederler. Hayvânî rûhun aslı "emmâre bi's-sû'" dur. Yani mübâlağa ve şiddetle kötülüğü emredicidir. Ona "nefis" ismi verilir. İşte bu sıfat Cenâb-ı Hakk'ın celâl sıfatının mazharıdır ki, daima hakkın rızâsına muhâlif şeylerden lezzet ve kuvvet bulur.

Sultânî rûhun aslı sıfat-ı sâfiyedir. Ona sıfat-ı insan ismi verilir. (İnsan bu sıfata sahip olduğu zaman kâmil insan olur.) Bu sıfat Cenâb-ı Hakk'ın cemâl sıfatının mazharıdır ki, daima Cenâb-ı Hakk'ın rızâsındadır ve ondan bir adım ayrılmak istemez. Bu sebeple, bu iki sıfat birbirine tamamen zıt olup, vücut ülkesinde muhârebe ederler.

Mesela, bir vücutta sultânî rûh hayvânî rûha galip olmayıp, hayvânî rûh kendi haline bırakılırsa, sıfat-ı emmârelikte kalır. Zamanla hayvânî rûh, sultânî rûha galip olur ki, o kimse hayvan gibidir. Belki daha alçak olup "hasira'd-dünyâ ve'l-âhireh" (Dünya ve âhireti hüsranda) kalır. Amma, sultânî rûh, hayvânî rûhu kendi haline bırakmayıp, her an mücâhede ve muhârebe ederse, o zaman hayvânî rûhu ister istemez kendine bağlar. Her emrine itaat ettirerek ilâhî emri yerine getirmiş olur. İşte bu kimselerin kurtuluşa ereceği umulur. Fakat yine de düşmesinden korkulur. Çünkü nefsin hilesi çoktur."

CİHÂD

Cihâd, sırf Allâhü Teâlâ'nın dinini yaymak için yapılan gayretlerdir. Müslümanlar her gün yerine getirmekle mükellef bulundukları ibadet vazifelerinin yanında ayrıca cihâdla da memurdurlar.

Bid'at ve bâtıllarla mücadele etmek, imanı ve ahlâkı kemiren şer cereyanların ortadan kaldırılması için malı, canı ve bütün varlığı ile çalışmak her Müslüman için başlıca vazifedir.

Cihâd, îlâ-yı kelimetullâh için yapılır. Yani kelime-i tevhidin nûrunu yaymak, bu nurla müşerref olanların imanını küfürden korumak, bu nurla müşerref olmayanlara da bu nûru aşılamak için yapılır. Hak ile bâtıl çeşitli şekil ve surette daima mücadele halinde olduklarından cihâd da her yerde, her zaman kıyamete kadar vardır.

Cihâdın bu şekli zâhirî olanıdır. Bir de bâtınî cihâd vardır ki, bu da insanın kendi vücudundaki nefse karşı yaptığı cihâddır. Bu ise cihâdların en büyüğüdür.

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) cihâdın ehemmiyetini bildiren mübarek hadislerinden:

* "Bir kimse Allâh yolunda cihâd etmeyerek ve gönlünden cihâd etmeyi geçirmeyerek ölürse bir nevi nifak üzere ölür." Bundan Allaha sığınırız.

* "Cihâd, kadın ve erkek her Müslümana farzdır."

MÜSLÜMANLARIN CEMİYET İÇİNDEKİ VAZİFELERİ

1- Komşu Hakkına Riayet

Aile ve akrabalarımızdan sonra bize en yakın olan komşularımızdır. Komşu hakkını son derece gözetmek; elimizle, dilimizle ve diğer hareketlerimizle onları katiyyen rahatsız etmemek gerekir. Çünkü Peygamber Efendimiz (s.a.v.): "**Bana Cebrâil komşu hakkı husûsunda o kadar çok tavsiyelerde bulundu ki, nerede ise komşuyu komşunun malına vâris kılacak sandım**" buyurmuşlardır.

2- Müsafire Karşı Vazifelerimiz

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "**Her kim ki Allâh'a ve âhiret gününe iman ederse müsafire ikrâm etsin.**" buyuruyorlar. Müsafir, geldiği yerde bereket ve bolluğa vesile olur. Bir hadis-i şeriflerinde de "**Müsafir geldiği eve on nasibi ile gelir. Birini yer, dokuzu orada kalır.**" buyuruyorlar. Evleri ve imkânları müsait olan Müslümanların, İslâmî hususlara riayet ederek, müsafire ikrâmda bulunmaları çok mühim vazifelerdendir.

3- Diğer Vazifelerimiz

a- Başkalarının haklarını tanımak ve hiç kimseye zarar vermemek, namus ve mülkiyet haklarına riayet etmek,

b- İyilik yapmak, kimseye haset etmemek,

c- Başkaları ile alay etmemek,

d- Başkalarının ayıplarını ortaya çıkarmamak.

BAZI DUÂLAR

Sabahleyin Evden Çıkarken Okunur

بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ
الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

"Bismillâhi tevekkeltü 'alellâh. Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."[37]

Sabah ve Akşam
Bilhassa Çarşı ve Pazarda Okunur

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ.
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ
لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[37] Manası: Allâh'ın adı ile çıkarım. Allâhü Teâlâ'ya tevekkül ettim. İbadete güç, kuvvet ve isyandan; günahtan itâate dönmek ancak Aliyyü'l-Azîm olan Allâhü Teâlâ'nın muvaffak kılması iledir.

Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve hayyün lâ yemût. Bi yedihi'l-ẖayr ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.[38]

Bu duâ her sabah ve akşam 11 defa okunur. Çarşıya çıkarken, yollarda, sokaklarda, her yerde okunur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.): "**Bunu okuyana Cenâb-ı Hak milyon hasene verir, milyon günahını siler, derecesini de milyon yükseltir.**" buyurmuşlardır. Okuyan mü'minin imanı tazelenmiş olur. Bu dua Resûlullâh'ın (s.a.v.) şefâatine en büyük vesiledir.

Vasıtalara Binerken Okunacak Duâ

بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرٖيهَا وَمُرْسٰيهَا اِنَّ رَبّٖى لَغَفُورٌ رَحٖيمٌ

Bismillâhi mecrâhâ ve mürsâhâ inne Rabbî le-Ġafûrun Rahîm.[39]

---

[38] Manası: Allâh'dan başka hiçbir ilâh yoktur. Ancak tek o vardır. Onun ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd ona mahsustur. Öldürür ve diriltir. O diridir, ölmez. Hayır, onun kudretindedir. O, her şeye kâdirdir.

[39] Manası: Yürüme ve durma anında Allâhü Teâlâ'nın ismiyle onun içine girin. Muhakkak Rabbim Mü'minleri mağfiret edici ve merhametiyle felaketten kurtarıcıdır.

Sabah Akşam Okunacak Duâ

سُبْحَانَ اللهِ مِلْءَ الْمِيزَانِ وَمُنْتَهَى الْعِلْمِ وَمَبْلَغَ الرِّضٰى وَزِنَةَ الْعَرْشِ

Sübhânellâhi mil'el-mîzâni ve müntehe'l-'ılmi ve mebleġa'r-riżâ ve zinete'l-'arş.[40]

Bu dua sabah ve akşam üç defa okunur. Ömrün uzun ve mes'ud olmasına, imanla ölmeye, kabir azabından kurtulmaya, sırat köprüsünden geçmeye ve cennete vâsıl olmaya vesile olur.

Helâya Girerken Okunacak Duâ

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ

E'ûẕü billâhi mine'l-ḫubusi ve'l-ḫabâiṣ.[41]

Helâdan Çıkınca Okunacak Duâ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَذْهَبَ عَنَّا الْاَذٰى وَعَافَانِى مِنْ ذٰلِكَ

---

[40] Manası: Allâhü Teâlâ'yı mîzânın dolusunca, ilmin nihayetince, rızası büyüklüğünce ve Arş'ın ağırlığınca tesbih ederim.

[41] Manası: Pislikten ve pis olmaktan (Şeytanlardan, küfür ve isyandan) Allâh'a sığınırım.

Elhamdü lillâhilleẕî eẕhebe ‘anne’l-eẕâ ve ‘âfânî min ẕâlik.[42]

Helâdan çıkınca bu duâyı okumaya devam edenler idrâr ve abdest yollarında hastalık görmezler.

Helâ ve hamama sol ayakla girilir, sağ ayakla çıkılır. Eve ve camiye ise sağ ayakla girilir, sol ayakla çıkılır.

Korkulu Bir Rüya Görünce Yapılacak Duâ

Korkulu bir rüya gören kimse, rüyanın kötüye çıkmaması için “Hüvellâhüllezî...” âyetinden başlayıp Haşir Sûresi’nin sonuna kadar okur ve bir Fâtiha, onbir ihlâs-ı şerîf okuyup Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) rûhuna hediye ederek,

“**Yâ Rabbi, eğer gördüğüm şu rüya hayır ise hayrında dâim, şerse hayra tebdîl eyle. Hayır ise bize, şer ise düşmanlarımıza olsun.**” diye duâ eder.

Hayırlı bir rüyanın da çabuk çıkması için, yine bir Fâtiha, onbir İhlâs-ı şerîf okunup, Resûlullah Efendimiz’e hediye edilmelidir.

---

[42] Manası: Hamd olsun O Allâh’a ki, benden ezâyı giderdi ve beni ondan kurtardı.

Zengin Olmak İçin

Allâhü Teâlâ'nın izni ile zengin olmak için şu duâyı üçer defa sabah akşam okumalıdır:

يَا حَمِيدَ الْفِعَالِ ذَا الْمَنِّ عَلٰى جَمِيعِ خَلْقِهِ بِلُطْفِهِ

Yâ Hamîde'l-fi'âli ẕe'l-menni 'alâ cemî'ı ḫalkıhî bi lut-fihî.[43]

Uyumadan Önce Okunacak Duâ

اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيٰى

Allâhümme bismike emûtü ve ahyâ.[44]

Uyanınca Okunacak Duâ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَحْيَانَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا

وَاِلَيْهِ الْبَعْثُ وَالنُّشُورُ

Elhamdü lillâhilleẕî ahyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyhi'l-ba'ṯü ve'n-nüşûr.[45]

---

[43] Manası: Ey bütün yaptıkları övülmeye layık olan ve lütfu ile bütün mahlûkâtına ihsan sâhibi olan (Allâh'ım).

[44] Manası: Allâh'ım; isminle ölür, isminle dirilirim.

[45] Manası: Hamd olsun o Allâh'a ki, öldürdükten sonra bizi diriltti. Öldükten sonra diriliş ve dönüş ancak onadır.

Devamında Büyük Fayda Olan Duâlar

اَللّٰهُمَّ اَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا الْاِتِّبَاعَ اِلَيْهِ
وَاَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلاً وَارْزُقْنَا الْاِجْتِنَابَ عَنْهُ

Allâhümme erine'l-hakka hakkan verzukne'l-ittibâ'a ileyh. Ve erine'l-bâtıle bâtılen verzukne'l-ictinâbe 'anh.[46]

اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِى عَلٰى دِينِكَ
وَطَاعَتِكَ الْاِسْلَامِ

Allâhümme yâ mukallibe'l-kulûb, ṣebbit kalbî 'alâ dînike ve tâ'atike'l-İslâm.[47]

Belaya Uğramış Bir Kimseyi Görünce Okunur

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى عَافَانِى مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِى عَلٰى
كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلاً

---

[46] Manası: Ey benim Allâh'ım, bize hakkı hak olarak göster ve bizi hakka tâbi kıl; bâtılı bâtıl olarak göster ve ondan ictinâb ettir, uzaklaştır.

[47] Manası: Ey kalbleri döndüren (kalblere hükmeden) Allâh'ım; benim kalbimi dînin ve İslâmî itâatın üzerine sabit kıl.

Elhamdü lillâhilleẕî ‘âfânî mimmebtelâke bihî ve faḍḍalenî ‘alâ keṯîrin mimmen ḫaleka tafḍîlâ.[48]

Bu duâ belaya uğramış bir kimse görülünce, o belanın kendisine de isâbet etmemesi için okunur.

İnsan asla başkasına gülüp, onu ayıplamamalı. Zira güldüğü şey kendi başına da gelebilir.

Sabah Namazının Sünneti İle Farzı Arasında Okunacak Duâ

يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

اَسْأَلُكَ اَنْ تُحْيِيَ قَلْبِى بِنُورِ مَعْرِفَتِكَ اَبَدًا

يَا اَللّٰهُ يَا اَللّٰهُ يَا اَللّٰهُ يَا بَدِيعَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

Yâ Hayyü yâ Kayyûmü yâ ẕe’l-celâli ve’l-ikrâm. Es’elüke en tuhyiye kalbî bi nûri ma‘rifetike ebeden yâ Allâhü, yâ Allâhü, yâ Allâhü, yâ bedî‘a’s-semâvâti ve’l-arḍ.[49]

---

[48] Manası: Hamd olsun o Allâh’a ki, seni mübtelâ kıldığı şeyden bana afiyet verdi ve beni yarattığı birçoklarından üstün kıldı.

[49] Manası: Ey Hay ve Kayyûm olan (Allâh’ım); Ey celâl ve ikrâm sahibi olan (Allâh’ım)! Ey gökleri ve yeri eşi ve benzeri olmayan bir mükemmellikte yaratan (Allâh’ım)! Yâ Allâh yâ Allâh, yâ Allâh’ım! Kalbimi mârifet nûrunla ebediyyen ihyâ etmeni isterim.

Bu duâyı sabah namazının sünneti ile farzı arasında en az üç defa okumaya devam eden kimseye son nefesinde imanla gitmek nasip olur.

Sabah Erken Kalkmak

Bütün rızıklar, sabah fecir vaktinde taksim olduğu için, bu vakti uykuda geçirenler rızıklarını tam alamazlar. **Evdeki küçük, büyük herkesin kaldırılması** yerinde olur. Güneş doğduktan sonra isterlerse tekrar uyurlar.

Duâları mümkün olursa üçer defa okumalıdır. Zira üçer defa okumak duânın kabulüne sebep olur.

SALEVÂT-I ŞERÎFELER

Her gün Peygamber Efendimiz'e (s.a.v.) çokça salavât okumalıdır. Bilhâssa salât-ı münciye, salât-ı nâriye ve salât-ı fethiyye'ye devam edilmelidir. Herhangi bir sıkıntı anında bunların hatmi yapılarak duâ edilirse, Cenâb-ı Hak dilekleri kabul eder. Salât-ı Münciye'nin hatmi 1.000, Salât-ı Nâriye'nin hatmi ise 4.444 defa okumaktır.

Salât-ı Münciye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْاَهْوَالِ وَالْاٰفَاتِ
وَ تَقْضِى لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ
جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَ تَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ اَعْلَى الدَّرَجَاتِ
وَ تُبَلِّغُنَا بِهَا اَقْصَى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِى
الْحَيَاةِ وَ بَعْدَ الْمَمَاتِ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرٌ.

Allâhümme salli ‘alâ seyyidinâ Muhammedin ve ‘alâ âli seyyidinâ Muhammedin salâten tüncînâ bihâ min cemî‘ıl-ehvâli ve’l-âfât. Ve takḍî lenâ bihâ cemî‘al-hâcât. Ve tütahhirunâ bihâ min cemî‘ıs-seyyi’ât. Ve terfe‘unâ bihâ ‘ındeke a‘le’d-deracât. Ve tübelliġunâ bihâ aksa’l-ġâyât. Min cemî‘ıl-ḫayrâti fi’l-hayâti ve ba‘de’l-memât. İnneke alâ külli şey’in kadîr.[50]

---

[50] Manası: Allâh’ım, Efendimiz Muhammed’e ve Efendimiz Muhammed’in âline rahmet eyle. Öyle rahmet ki onunla bizi dünya ve âhirette bütün korku ve âfetlerden kurtarırsın, bütün ihtiyaçlarımızı verirsin, bütün günahlarımızdan temizler, nezdindeki derecelerin en yücesine ulaştırırsın, hayatta ve ölümden sonra bütün hayırların nihayetine kavuşturursun. Muhakkak sen her şeye kâdirsin.

Salât-ı Fethiyye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْفَاتِحِ
لِمَا اُغْلِقَ وَالْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ نَاصِرِ الْحَقِّ بِالْحَقِّ
وَالْهَادِى اِلٰى صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيمِ وَعَلٰى اٰلِهٖ
حَقَّ قَدْرِهٖ وَ مِقْدَارِهِ الْعَظِيمِ.

Allâhümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidinâ Muhammedini'l-fâtihı limâ uġlika ve'l-ẖâtimi limâ sebeka nâsıri'l-hakkı bi'l-hakkı ve'l-hâdî ilâ sırâtı-ke'l-müstakîm. Ve 'alâ âlihî hakka kadrihî ve mikdârihi'l-'aẓîm.[51]

[51] Manası: Allâh'ım; kilitlenmişlerin açıcısı, öncekilerin sonuncusu, Hakka hak ile yardımcı, doğru yoluna hidâyet eden Efendimiz Muhammed'e ve onun ehl-i beytine onun kadrince ve azîm mikdarınca salât ve selâm eyle ve mübârek kıl.

Salât-ı Nâriye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَ سَلِّمْ سَلَامًا تامًّا
عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِى تَنْحَلُّ بِهِ الْعُقَدُ
وَ تَنْفَرِجُ بِهِ الْكُرَبُ وَ تُقْضٰى بِهِ الْحَوَائِجُ وَ تُنَالُ بِهِ
الرَّغَائِبُ وَ حُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَ حُسْنُ الْخَوَاتِمِ
وَ يُسْتَسْقَى الْغَمَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَ عَلٰى اٰلِهٖ وَ صَحْبِهٖ
فِى كُلِّ لَمْحَةٍ وَ نَفَسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَ.

Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen ‘alâ seyyidinâ Muhammedini’l-leẕî tenhallü bihi’l-‘ukadü ve tenfericü bihi’l-kürabü ve tuḳḍâ bihi’l-havâicü ve tünâlü bihi’r-raġâibü ve husnü’l-ẖavâtimi ve husnü’l-ẖavâtimi ve yüsteska’l-ġamâmü bi vechihi’l-kerîmi ve ‘alâ âlihî ve sahbihî fî külli lemhatin ve nefesin bi ‘adedi külli ma‘lûmin lek.[52]

---

[52] Manası: Allâh’ım, kendisi hürmetine düğümler çözülen, gamlar-kederler açılan, ihtiyaçlar giderilen, isteklere, hüsn-ü hâtimelere (güzel âkıbetlere) nâil olunan, kerem (cömertlik) sâhibi yüzü-suyu hürmetine bulutların sulandığı, Efendimiz Muhammed Mustafâ (s.a.v) ve onun âli ve ashâbına; her bakış ve her nefeste ve zâtınca malum olanların sayısınca, kâmil bir rahmet ve tam bir selamet ihsan eyle.

Ahzâb Duâsı

اَللّٰهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اِهْزِمِ الْاَحْزَابَ. اَللّٰهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ وَزَلْزِلْهُمْ. اَللّٰهُمَّ يَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّينَ وَيَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ. اِكْشِفْ عَنَّا هَمَّنَا وَغَمَّنَا وَكُرْبَتَنَا فَاِنَّكَ تَرٰى مَا نَزَلَ بِنَا وَبِالْمُؤْمِنِينَ جَمِيعًا. اَللّٰهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَاٰمِنْ رَوْعَاتِنَا يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ وَيَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. بِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْاَعْظَمِ. وَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَ مُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَ مُنْتَهَى الْفَضْلِ فِى نَبِيِّكَ الرَّحْمَةِ وَ بِحَقِّ حُبِّ ذَاتِكَ. اَللّٰهُمَّ بِحُبِّ ذَاتِكَ تَحَصَّنَّا يَا اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ حَقًّا وَصِدْقًا. اَللّٰهُمَّ شَفِّعْهُ فِينَا بِجَاهِهِ عِنْدَكَ. اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

Allâhümme münzile'l-kitab, serî'a'l-hisâb, ihzimi'l-ahzâb. Allâhümmehzimhüm vensurnâ 'aleyhim ve zelzilhüm.

Allâhümme yâ mücîbe'l-mużtarrîn veyâ sarîḫa'l-mekrûbîn. İkşif annâ hemmenâ ve ġammenâ ve kürbetenâ fe inneke terâ mâ nezele binâ ve bi'l-mü'minîne cemî'â.

Allâhümmestur 'avrâtinâ ve âmin rav'âtinâ yâ ekrame'l-ekramîne ve yâ erhame'r-râhımîn. Bi hakkı'smike'l-'aẓîmi'l-a'ẓâm. Ve bime'âkıdi'l-'ızzi min Arşik ve münteherrahmeti min Kitâbik ve müntehe'l-fażlı fî nebiyyike'r-rahmeti ve bi hakkı hubbi ẕâtik.

Allâhümme bi hubbi ẕâtike tehassannâ yâ Allâh, Lâ ilâhe illallâh, seyyidünâ Muhammedün Resûlüllâhi hakkan ve sıdkâ.

Allâhümme şeffi'hü fînâ bicâhihî 'ındek. İnneke 'alâ külli şey'in kadîr.

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm.

Hatim Duâsı

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰاةُ وَالسَّلٰامُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِينَ.

وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا وَاَنْتَ اَكْرَمُ الْاَكْرَمِينَ.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ هٰذَا الْخَتْمَ الشَّرِيفَ وَالْفَاتِحَةَ الشَّرِيفَةَ وَالْاِخْلَاصَ الشَّرِيفَ وَالصَّلَوَاتِ الشَّرِيفَةَ اَوَّلًا هَدِيَّةً وَاصِلَةً اِلٰى رُوحِ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ رَسُولِ الثَّقَلَيْنِ اِمَامِ الْحَرَمَيْنِ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاِلٰى اَرْوَاحِ اَهْلِ بَيْتِهٖ وَاٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ وَاِلٰى اَرْوَاحِ جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ صَلَوَاتُ اللّٰهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ وَاِلٰى اَرْوَاحِ جَمِيعِ سِلْسِلَةِ سَادَاتِنَا الْكِرَامِ قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ اَجْمَعِينَ.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ هٰذَا جُزْءًا مِنْ جُزْءِ صَدَقَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُزْءًا مِنْ جُزْءِ هَدِيَّاتِ سِلْسِلَةِ سَادَاتِنَا الْكِرَامِ اِلٰى اَرْوَاحِنَا اِلٰى اَرْوَاحِ

اٰبَائِنَا وَاُمَّهَاتِنَا وَاَقْرِبَائِنَا وَتَعَلُّقَاتِنَا وَلِجَمِيعِ مَنْ لَهُمْ حَقٌّ عَلَيْنَا خَاصَّةً اِلٰى هِدَايَةِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَ اَوْلَادِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً اِلٰى خَلٰاصِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَ اَوْلَادِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً اِلٰى سَلٰامَةِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَ اَوْلَادِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً اِلٰى قَهْرِ اَعْدَاءِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَ اَوْلَادِ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ.

اَللّٰهُمَّ انْصُرْ مَنْ نَصَرَ الدِّينَ وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمِينَ بِحَقِّ اَسْرَارِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَبِحَقِّ اَسْرَارِ جَمَالِكَ يَا جَمِيلُ جَلَّ جَلَالُهُ يَا قَاهِرُ يَا قَهَّارُ يَا مُهْلِكُ يَا مُمِيتُ يَا ضَارُّ يَا قَاهِرُ يَا قَهَّارُ يَا مُهْلِكُ يَا مُمِيتُ يَا ضَارُّ يَا قَاهِرُ يَا قَهَّارُ يَا مُهْلِكُ يَا مُمِيتُ يَا ضَارُّ.

اَللّٰهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ، اِهْزِمِ الْاَحْزَابَ، اَللّٰهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ وَزَلْزِلْهُمْ. اَللّٰهُمَّ يَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّينَ، وَيَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ، اِكْشِفْ عَنَّا هَمَّنَا وَغَمَّنَا وَكُرْبَتَنَا فَاِنَّكَ تَرٰى مَا نَزَلَ بِنَا وَبِالْمُؤْمِنِينَ جَمِيعًا. اَللّٰهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَاٰمِنْ رَوْعَاتِنَا يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا حِفْظَ الْمُرْسَلِينَ وَ اِلْهَامَ الْاَنْبِيَاءِ وَفَهْمَ الْاَوْلِيَاءِ بِكَرَمِكَ يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ وَبِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلٰامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Yemek Duâsı

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی اَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِینَ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ. وَالصَّلٰاةُ وَالسَّلٰامُ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِینَ .

”وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَی الْقَوْمِ الْکَافِرِینَ“ (۳ دفعه)

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ اَنْوَاعِ الرِّزْقِ وَالْفُتُوحَاتِ یَا بَاسِطُ الَّذِی یَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ یَشَاءُ بِغَیْرِ حِسَابٍ. اُبْسُطْ عَلَیْنَا رِزْقًا وَاسِعًا مِنْ کُلِّ جِهَةٍ مِنْ خَزَائِنِ غَیْبِكَ بِغَیْرِ مِنَّةِ مَخْلُوقٍ بِمَحْضِ فَضْلِ کَرَمِكَ بِغَیْرِ حِسَابٍ. یَا اَکْرَمَ الْاَکْرَمِینَ وَیَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ. اِفْتَحِ الْبَابَ یَا اَللّٰهُ اِفْتَحِ الْبَابَ یَا اَللّٰهُ اِفْتَحِ الْبَابَ یَا اَللّٰهُ یَا اَللّٰهُ یَا کَافِی یَا فَتَّاحُ یَا مُفَتِّحُ فَتِّحْ بِالْخَیْرِ. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ صَاحِبَ هٰذَا الطَّعَامِ وَالْاٰکِلِینَ. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ دَوْلَتَهُمْ دَائِمًا اَوْلَادَهُمْ عَالِمًا صَالِحًا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَیْهِمْ ظَالِمًا اَللّٰهُمَّ زِدْ وَلَا تَنْقُصْ نِعْمَةً کَثِیرَةً بِحُرْمَةِ الْفَاتِحَةِ.

Elhamdü lillâh. Elhamdü lillâh. Elhamdü lillâhilleẕî et‘amenâ ve sekânâ ve ce‘alenâ mine’l-müslimîn. Elhamdü lillâhi Rabbil-‘âlemîn. Vessalâtü vesselâmü ‘alâ seyyidinâ Muhammedin ve ‘alâ âlihî ve sahbihî ecme‘în. “Va‘fü ‘annâ vaġfir lenâ verhamnâ ente mevlânâ fensurnâ ‘ale’l-kavmi’l-kâfirîn.” (3 defa)

Allâhümme salli ‘alâ seyyidinâ Muhammedin bi ‘adedi envâ‘ı’r-rizkı ve’l-fütûhât. Yâ bâsitulleẕî yebsüturrizka limen yeşāü bi ġayri hisâb. Übsut aleynâ rizkan vâsi‘an min külli cihetin min ẖazâini ġaybike bi ġayri minneti maẖlûkın bi mahżı fażlı keramike bi ġayri hisâb. Yâ ekrame’l-ekramîne ve yâ erhame’r-râhımîn. İftehı’l-bâbe yâ Allah, İftehı’l-bâbe yâ Allâh, İftehı’l-bâbe yâ Allâh, Yâ Allâhü yâ Kâfî, yâ Fettâhu yâ Müfettih fettih bi’l-ẖayr.

Allâhümmaġfir sâhibe hâze’t-ta‘âmi ve’l-âkilîn. Allâhümmec‘al devletehüm dâimen evlâdehüm ‘âlimen sâlihâ ve lâ tüsellıt ‘aleyhim ẓâlimâ. Allâhümme zid ve lâ tenkus ni‘meten keşîraten bi hurmeti’l-Fâtiha.

OTUZİKİ FARZ

Îmânın şartları	:	Altı
İslâm'ın şartları	:	Beş
Guslün farzları	:	Üç
Abdestin farzları	:	Dört
Teyemmümün farzları	:	İki
Namazın farzları	:	Oniki
Yekûn	**:**	**Otuz iki**

Îmânın Şartları

1- Allâhü Teâlâ'ya inanmak,
2- Meleklerine inanmak,
3- Kitaplarına inanmak,
4- Peygamberlerine inanmak,
5- Âhiret gününe; öldükten sonra dirilmenin hak olduğuna inanmak,
6- Kadere; hayır ve şerrin Allâh'ın bilip dilemesi ve yaratması ile olduğuna inanmaktır.

İslâm'ın Şartları

1- Kelime-i şehâdet getirmek,
2- Namaz kılmak,
3- Zekât vermek,
4- Ramazan orucunu tutmak,
5- Hacca gitmek.

Guslün Farzları

1- Ağzına su vermek,
2- Burnuna su vermek,
3- Bütün bedenini yıkamak.

Abdestin Farzları

1- Yüzünü yıkamak,
2- Ellerini dirsekleriyle beraber yıkamak,
3- Başının dörtte birini meshetmek,
4- Ayaklarını (topuklarıyla beraber) yıkamak.

Teyemmümün Farzları

1- Niyet,
2- İki darb ve meshetmek.

Namazın Farzları

Dışında olanlar:

1- Hadesten tahâret,
2- Necâsetten tahâret,
3- Setr-i avret,
4- İstikbâl-i Kıble,
5- Vakit,
6- Niyet.

İçinde olanlar:

1- İftitah tekbîri,
2- Kıyâm,
3- Kırâat,
4- Rükû,
5- Secde,
6- Kâde-i ahîre.

ELLİDÖRT FARZ

1- Allâhü Teâlâ'yı bir bilip zikretmek,[53]
2- Helâl kazanılmış temiz elbise giymek,
3- Abdest almak,
4- Beş vakit namaz kılmak,
5- Cünüplükten gusletmek,
6- Rızık için Allâh'a tevekkül (itimad) etmek,
7- Helâlinden yeyip, içmek,
8- Allâh'ın taksîmine kanâat etmek,
9- Tevekkül etmek,
10- Kazâya (yani Allâh'ın hükmüne) râzı olmak,
11- Nîmete karşılık şükretmek,
12- Belaya sabretmek,
13- Günahlara tevbe etmek,
14- İbâdetleri ihlâs ile yapmak,
15- Şeytânı düşman bilmek,
16- Kur'ân'ı delil tanımak,
17- Ölüme hazırlıklı olmak,
18- İyiliği emredip kötülükten alıkoymak,
19- Gıybet etmemek, kötü şeyleri dinlememek,
20- Anaya-babaya iyilik ve itâat etmek,

---

[53] Zikir: Dil veya kalb ile yapılır. Kalb ile yapılana zikr-i hafî denir. Kur'ân-ı Kerîm okumak, Kelime-i tevhid, tehlil, salevât-ı şerîfe ve duâları okumak da dil ile yapılan zikirlerdendir.

21- Akrabayı ziyâret etmek,
22- Emânete hıyânet etmemek,
23- Dinin kabul etmeyeceği şakayı yapmamak,
24- Allâh ve Resûlüne itaat etmek,
25- Günahtan kaçınıp Allâh'a sığınmak,
26- Allâh için sevmek, Allâh için sevmemek (buğzetmek),
27- Her şeye ibretle bakmak,
28- Tefekkür etmek (Cenâb-ı Hakk'ın kudretini, azametini ve insanın yaradılışındaki gayeyi düşünmek),
29- İlim öğrenmeye çalışmak,
30- Kötü zandan sakınmak,
31- İstihzâ (alay) etmemek,
32- Harama bakmamak,
33- Daima doğru olmak,
34- Şımarıklık ve azgınlığı terketmek,
35- Sihir yapmamak,
36- Ölçü ve tartıda doğru olmak,
37- Allâh'ın azâbından korkmak,
38- Bir günlük yiyeceği-içeceği olmayana sadaka vermek,
39- Allâh'ın rahmetinden ümit kesmemek,
40- Nefsinin kötü arzularına tâbi olmamak,
41- İçki içmemek, uyuşturucu kullanmamak,
42- Allâh'a ve mü'minlere sû-i zandan sakınmak,
43- Zekât vermek ve malî cihatta bulunmak,

44- Hayız ve nifas halinde eşiyle cinsi münasebette bulunmamak,
45- Bütün günahlardan, kalbini temiz tutmak,
46- Yetim malı yememek,
47- Kibirlenmemek,
48- Livata ve zina yapmamak,
49- Beş vakit namaza eksiksiz devam etmek,
50- Zulüm ile halkın malını yememek,
51- Allâh'a şirk (ortak) koşmamak,
52- Riyâdan (gösterişten) sakınmak,
53- Yalan yere yemin etmemek,
54- Verdiği sadakayı başa kakmamak.

24

MÜSLÜMAN ÇOCUĞUNA
BAZI DİNİ SUALLER

SUAL : Sen müslüman mısın?

CEVAP : Müslümanım Elhamdülillâh.

SUAL : Müslümanım demenin mânâsı nedir?

CEVAP : Allâh'ı bir bilmek, Kur'ân-ı Kerîm'i ve Muhammed Aleyhisselâm'ı tasdik etmektir.

SUAL : Ne zamandan beri Müslümansın?

CEVAP : "Belâ" dediğimiz zamandan beri müslümanım.

SUAL : "Belâ" zamanı neye derler?

CEVAP : Mîsâk'a derler. Cenâb-ı Hak ruhlarımızı yarattığı vakit bunlara hitâben "Elestü birabbiküm" yani (Ben sizin rabbiniz değil miyim?) diye sordu. Onlar da "Belâ" (Evet, Rabbimizsin) dediler. O zamandan beri Müslümanım demektir.

SUAL : Rabbin kimdir?

CEVAP : Allâh.

SUAL : Seni kim yarattı?

CEVAP : Allâh.

SUAL : Sen kimin kulusun?

CEVAP : Allâh'ın kuluyum.

SUAL : Allâh kaçtır diyenlere ne dersin?

CEVAP : Allâh birdir, derim.

SUAL : Allâh'ın bir olduğuna delilin nedir?

CEVAP : İhlâs Sûresi'nin ilk âyeti kerîmesidir.

SUAL : Bunun manası nedir?

CEVAP : "Sen söyle ki ey Habîbim, Allâh birdir." demektir.

SUAL : Allâh'ın varlığına aklî delilin nedir?

CEVAP : Bu âlemin varlığı ve âlemdeki nizâm ve intizâmın devamıdır.

SUAL : Allâh'ın zâtı hakkında düşünce câiz midir?

CEVAP : Câiz değildir. Çünkü akıl, Allâh'ın zâtını anlamaktan acizdir. Allâh'ın, ancak sıfatı hakkında düşünülür.

SUAL : İman-ı yeis nedir?

CEVAP : Firavun gibi ölürken iman etmektir.

SUAL : Allâhü Teâlâ bu îmânı kabul eder mi?

CEVAP : Hayır, kabul etmez.

SUAL : Tevbe-i yeis nedir?

CEVAP : Îmânı ve ameli olan kimsenin ölürken günahlarından pişman olup tevbe etmesidir.

SUAL : Allâhü Teâlâ bu tevbeyi kabul eder mi?

CEVAP : Evet, kabul eder.

SUAL : Dinin nedir?

CEVAP : İslâm dinidir.

SUAL : Kitabın nedir?

CEVAP : Kur'ân-ı Kerîm'dir.

SUAL : Kıblen neresidir?

CEVAP : Kâbe-i Muazzamâ'dır.

SUAL : Kimin zürriyetindensin?

CEVAP : Âdem Aleyhisselâm'ın zürriyetindenim.

SUAL : Kimin milletindensin?

CEVAP : İbrâhim Aleyhisselâm'ın milletindenim.

SUAL : Kimin ümmetindensin?

CEVAP : Muhammed Aleyhisselâm'ın ümmetindenim.

SUAL : Peygamberimiz nerede doğdu ve şimdi nerede bulunuyor?

CEVAP : Mekke'de doğdu. Elli yaşından sonra Medîne'ye hicret etti. Şimdi Medîne'de "Ravza-i Mutahhara"sındadır.

SUAL : Peygamberimizin kaç adı vardır?

CEVAP : Güzel isimleri çoktur. Fakat dördünü bilmek lâzımdır. Bunlar: Muhammed, Mustafâ, Ahmed, Mahmûd.

SUAL : Peygamberimizin en çok kullanılan ismi nedir?

CEVAP : Hazret-i Muhammed Mustafâ sallallâhü aleyhi ve sellem'dir.

SUAL : Peygamberimizin babasının adı nedir?

CEVAP : Hazret-i Abdullah'tır.

SUAL : Annesinin adı nedir?

CEVAP : Hazret-i Âmine'dir.

SUAL : Süt annesinin adı nedir?

CEVAP : Halîme Hâtun'dur.

SUAL : Ebesinin adı nedir?

CEVAP : Şifâ Hâtun'dur.

SUAL : Dedesinin adı nedir?

CEVAP : Abdülmuttalib'dir.

SUAL : Peygamberimiz kaç yaşında iken kendisine fiilen peygamberlik geldi?

CEVAP : 40 yaşında iken fiilen peygamberlik geldi.

SUAL : Fiilen kaç sene peygamberlik yaptı?

CEVAP : 23 sene peygamberlik yaptı.

SUAL : Fânî hayatı kaç yaşında sona erdi?

CEVAP : 63 yaşında sona erdi.

SUAL : Peygamberimizin kaç kızı vardı?

CEVAP : Dört kızı vardı: 1- Zeynep, 2- Rukiyye, 3- Ümmü Gülsûm, 4- Fâtıma (radıyallâhü anhünne) hazretleridir.

SUAL : Peygamberimizin kaç oğlu doğdu?

CEVAP : Üç oğlu doğdu: 1- Kâsım, 2- Abdullâh (diğer adı Tayyib) 3- İbrâhîm (radıyallâhü anhüm) hazretleridir.

SUAL : Ezvâc-ı Tâhirât'ı yani Peygamberimizin mübârek hanımlarını sayar mısın?

CEVAP : Sayarım:

1- Hazret-i Hadîce, 2- Hz. Sevde, 3- Hz. Âişe, 4- Hz. Hafsa, 5- Hz. Zeynep binti Huzeyme, 6- Hz. Ümmü Seleme, 7- Hz. Zeynep binti Cahş, 8- Hz. Cüveyriye, 9- Hz. Ümmü Habîbe, 10- Hz. Safiyye, 11- Hz. Meymûne, 12- Hz. Mâriye (radıyallâhü anhünne) vâlidelerimiz. Bunlardan Hz. Hadîce (radıyallâhü anhâ) vâlidemiz peygamberimizin ilk zevcesidir. Efendimizden 15 yaş büyük olup 25 sene beraber hayat sürmüştür.

SUAL : Peygamberimizin 53 yaşından sonra çok evlenmesinin sebep ve hikmetlerinin bazılarını sayar mısın?

CEVAP : Peygamberimiz, kabileleri İslâmiyet'e bağlamak, ayrıca kadınlara ait hükümleri kadınlar vasıtasıyla yaymak, bazılarını sefâletten kurtarmak, bazılarının ise iffet ve namuslarını korumak için onlarla evlenmiştir. Asıl hikmet ve gaye kadınlar vasıtasıyla İslâm'ı yaymaktır.

SUAL : Peygamberimizin en son vefât eden eşi kimdir?

CEVAP : Hz. Ümmü Seleme (radıyallâhü anhâ)'dir.

SUAL : Gelmiş ve gelecek insanların en yücesi kimdir?

CEVAP : Peygamberimiz Muhammed Mustafâ Sallallâhü aleyhi ve sellem'dir.

SUAL : Peygamber Efendimizin en faziletli torunları kimlerdir?

CEVAP : Hasan ve Hüseyin (radıyallâhü anhümâ) hazretleridir.

SUAL : Bunlar kimin çocuklarıdır?

CEVAP : Hz. Ali ve Hz. Fâtıma (radıyallâhü anhümâ)'nındır.

SUAL : Peygamber kime denir?

CEVAP : Ahkâm-ı İlâhiye'yi insanlara tebliğ için Allâh'ın vazifelendirdiği zâta denir.

SUAL : Allâh tarafından mahlûkâta gönderilen peygamberlerin sayısı kaçtır?

CEVAP : Peygamberimizden yapılan bir rivâyete göre yüz yirmi dört bin, diğer bir rivâyete göre, iki yüz yirmi dört bindir.

SUAL : Kur'ân-ı Kerîm'de ismi geçen peygamberlerin sayısı kaçtır?

CEVAP : Yirmisekizdir.

SUAL : İsimlerini sayar mısınız?

CEVAP : Sayarım:

Âdem, İdris, Nûh, Hûd, Sâlih, İbrâhîm, Lût, İsmâîl, İshâk, Yâkûb, Yûsuf, Eyyûb, Şuayb, Mûsâ, Hârûn, Dâvûd, Süleymân, Yûnus, İlyas, Elyesâ, Zülkifl, Zekeriyyâ, Yahyâ, Îsâ, Üzeyr, Lokmân, Zülkarneyn ve Hazret-i Muhammed Mustafâ Salevâtullâhi alâ nebiyyinâ ve aleyhim ecmeîn hazretleridir. Üzeyr, Lokman ve Zülkarneyn (aleyhimüsselâm) hazretlerine bazıları velîdir, demişlerdir.

SUAL : Hazret-i Muhammed Mustafâ (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz kaç tarihinde doğdu ve kaç tarihinde vefat etti?

CEVAP : Rebîulevvel ayının onikinci pazartesi günü mîlâdî 571 tarihinde doğdu ve yine Rebîulevvel ayının onikisinde mîlâdî 632 tarihinde vefat etti.

SUAL : Peygamberimiz Mekke-i Mükerreme'den Medîne-i Münevvere'ye kaç tarihinde hicret etti?

CEVAP : Milâdî 622 tarihinde hicret etti. Hicret biz müslümanlarca tarih başlangıcıdır.

SUAL : Melek nedir?

CEVAP : Allâh'ın nurdan yarattığı ve istedikleri şekle girebilen, daima ibadet eden günahsız varlıklardır.

SUAL : Dört büyük melek hangileridir?

CEVAP : Cebrâîl, Mîkâîl, İsrâfîl ve Azrâîl Aleyhimüsselâmdır.

SUAL : Dört büyük kitap hangileridir ve hangi peygamberlere inmiştir?

CEVAP : Tevrat Mûsâ Aleyhisselâma, Zebûr Dâvûd Aleyhisselâma, İncîl Îsâ Aleyhisselâma, Kur'ân-ı Kerim Peygamberimiz Muhammed Mustafâ Sallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz Hazretlerine inmiştir.

SUAL : Suhuf ne demektir, kaç tanedir ve kimlere verilmiştir?

CEVAP : Cenâb-ı Hakk'ın, dört kitaptan başka Cebrâil (a.s.) vasıtasıyla bazı peygamberlere gönderdiği sahifelere suhuf denir ki, yüz tanedir. Âdem Aleyhisselâma 10, Şit Aleyhisselâma 50, İdris Aleyhisselâma 30, İbrâhim Aleyhisselâma ise 10 suhuf verilmiştir.

SUAL : Mezhep nedir?

CEVAP : Büyük din müctehidlerinin şer'î delillerden çıkardıkları mes'eleler ve hükümler topluluğudur.

SUAL : Ehl-i sünnet ve cemâatin îtikatta mezhep imamları kaçtır?

CEVAP : İkidir.

SUAL : Kimlerdir?

CEVAP : İmam Ebû Mansur Muhammed Mâtürîdî ve İmam Ebü'l-Haseni'l-Eş'arî Hazretleridir.

SUAL : Ehl-i sünnetin amelde mezhebi kaçtır?

CEVAP : Dörttür.

SUAL : Nelerdir?

CEVAP : Hanefî, Şâfiî, Mâlikî, Hanbelî mezhepleridir.

SUAL : Îtikatta mezhebin nedir?

CEVAP : Ehl-i sünnet ve cemâat mezhebidir.

SUAL : Amelde mezhebin nedir ve imâmı kimdir?

CEVAP : Hanefî mezhebidir ve imâmı İmâm-ı Âzam Hazretleridir.

SUAL : Bizim itikatta mezhebimizin imâmı kimdir?

CEVAP : İmam Ebû Mansûr Muhammed Mâtürîdî rahimehüllâh Hazretleridir.

SUAL : Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezhebine mensup olanların îtikatta imamları kimdir?

CEVAP : Ebü'l-Haseni'l-Eş'arî rahimehüllâh Hazretleridir.

SUAL : İmam Ebû Mansûr Muhammed Mâtürîdî nerelidir?

CEVAP : Semerkand'ın Mâtürid köyündendir.

SUAL : İmam Mâtürîdî ne zaman vefat etmiştir?

CEVAP : Hicrî 333 tarihinde vefat etmiştir.

SUAL : Ebü'l-Haseni'l-Eş'arî Hazretleri nerelidir? Ne zaman vefât etmiştir?

CEVAP : Basralı olup Hicrî 324 tarihinde vefat etmiştir.

SUAL : Namazın kazâya kalmasına meşrû sebep kaçtır?

CEVAP : Üçtür

SUAL : Sayar mısınız?

CEVAP : Sayarım: 1- Uyku 2- Muharebe esnasında düşmandan hiç fırsat bulamamak, 3- Unutmak.

SUAL : Otuz iki farzı sayar mısınız?

CEVAP : Sayarım: 6 İmanın şartı, 5 İslâm'ın şartı, 4 Abdestin farzı, 3 Guslün farzı, 2 Teyemmümün farzı, 12 Namazın farzı. Tamamı 32 eder.

SUAL : İmanın şartları nelerdir?

CEVAP : Allâh'ın varlığına, birliğine, meleklerine, kitaplarına peygamberlerine, âhiret gününe, kadere, hayır ve şerrin yaratıcısının Allâh olduğuna inanmaktır.

SUAL : İslâm'ın şartı kaçtır?

CEVAP : Beştir: 1- Kelime-i Şehâdet getirmek, 2- Namaz kılmak, 3- Zekât vermek, 4- Oruç tutmak, 5- Hacca gitmek,

SUAL : Abdestin farzı kaçtır?

CEVAP : Dörttür.

1- Yüzünü saç bitiminden, kulak yumuşağından, çene altına kadar yıkamak,

2- Ellerini dirsekleriyle beraber yıkamak,

3- Başının dörtte birini meshetmek,

4- Ayaklarını (topuklarıyla beraber) yıkamak.

SUAL : Guslün farzı kaçtır?

CEVAP : Üçtür: 1- Bol su ile ağzı yıkamak, 2- Bol su ile burnu yıkamak, 3- Hiç kuru yer kalmamak şartı ile bütün vücûdu yıkamak.

SUAL : Gusül abdestini tarif eder misin?

CEVAP : Ederim: Önce gizlice besmele çeker niyet ederim. Avret mahallini yıkarım. Namaz abdesti gibi abdest alırım. Bu arada 3 defa ağzıma dolu dolu su alırım, 3 defa burnuma iyice su veririm. Sonra 3 defa başımdan aşağı su dökerim, 3 defa sağ, 3 defa sol omuzuma su döker, her defasında bütün vücudumu, hiç kuru yer kalmayıncaya kadar ovalarım. Yüzük altı ve göbek kıvrığını ıslatırım. Suyun deriye geçmesine mani olacak şey varsa giderir ve orayı da ıslatırım. Kadınlar küpe deliklerini de ıslatırlar.

SUAL : Teyemmümün farzı kaçtır?

CEVAP : İkidir: 1- Niyet, (Teyemmüme niyet etmek.)

2- Ellerini iki defa toprağa vurup birincide yüzünü, ikincide kollarını mesh etmek; silmek.

SUAL : Teyemmüm nasıl yapılır?

CEVAP : Teyemmüm etmeye niyet ederim. Ellerimi temiz toprağa vurur yüzümü mesh ederim. Ellerimi temiz toprağa tekrar vurur, sağ kolumu sol elle, sol kolumu sağ elle mesh ederim.

SUAL : Namazın farzı kaçtır?

CEVAP : Altısı içinde, altısı dışında olmak üzere 12'dir.

SUAL : Dışındakiler nelerdir?

CEVAP : Hadesten tahâret, necâsetten tahâret, setr-i avret, istikbâl-i kıble, vakit, niyet.

SUAL : İçindekiler nelerdir?

CEVAP : İftitâh tekbîri, kıyâm, kırâat, rükû, secde, kâde-i ahîrede teşehhüd miktarı oturmak.

SUAL : Bir günde kaç vakit namaz kılınır?

CEVAP : Sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı olmak üzere beş vakit namaz kılınır.

SUAL : Bu vakitler kaç rek'attir?

CEVAP : Sabah namazı 4 rek'attir; ikisi sünnet, ikisi farz. Önce sünnet kılınır, sonra farz kılınır. Öğle namazı on rek'attir. Dördü ilk sünnet, dördü farz, ikisi son sünnet. Önce sünnet kılınır, sonra farz, daha sonra son sünnet kılınır. İkindi namazı 8 rek'attir. Dördü sünnet dördü farz. Önce sünnet kılınır, sonra farz. Akşam namazı 5 rek'attir; üçü farz, ikisi sünnet. Önce farz sonra sünnet kılınır. Yatsı namazı 13 rek'attir; dördü sünnet, dördü farz, ikisi son sünnet, üçü vitir vâciptir. Önce sünnet, sonra farz, sonra son sünnet, en sonra da vitir vâcip kılınır. Cem'an günde 40 rek'at namaz kılınır.

SUAL : Namazda zammı sûreyi unuttuğun zaman ne lazım gelir?

CEVAP : Sehiv secdesi yapmak lazım gelir.

SUAL : Sehiv secdesi kaç yerde yapılır?

CEVAP : Vâcibin terkinde ve geciktirilmesinde, farzın yalnız geciktirilmesinde yapılır.

SUAL : Sehiv secdesi yapılmasa ne olur?

CEVAP : Namaz noksan olmuş olur.

SUAL : Sehiv secdesi nasıl yapılır?

CEVAP : Namazda son olarak oturduğumuz zaman tahiyyat okuyup bir veya iki tarafa selam verdikten sonra iki defa secdeye gidilir, ikinci secdeden sonra oturulur. Tahiyyât, salli, bârik, sonuna kadar okunur, selam verilir.

SUAL : Sehiv secdesi icabeden birkaç yer sayar mısın?

CEVAP : Sayarım:

1- Zammı sûreyi unuttuğum zaman,

2- Vitir namazında kunut tekbîrini, kunut duâlarını veya her ikisini unuttuğum zaman,

3- Dört rek'atli namazlarda ilk oturmada tahiyyât okunduktan sonra hemen kalkmayı unutup salli - bârik'ten en az "Allâhümme salli alâ Muhammedin" kısmını okuyup üçüncü rek'ata geç kaldığım zaman sehiv secdesi yaparım.

SUAL : İbâdetle tâatla ihyâ etmeye bilhassa kıymet verdiğimiz gecelere ne denir?

CEVAP : Kandil Geceleri denir.

SUAL : Kaç kandil vardır?

CEVAP : Beş kandil vardır.

1- Mevlid kandili, 2- Regâib kandili, 3- Mi'râc kandili,

4- Berât kandili, 5- Kadir gecesi.

SUAL : Mevlid kandili nedir?

CEVAP : Peygamberimizin dünyaya geldiği gecedir.

SUAL : Regâib kandili neye denir?

CEVAP : Hazret-i Âmine'nin yüce Peygamberimize hâmile olduğunu anladığı gecedir.

SUAL : Mi'râc kandili nedir?

CEVAP : Peygamberimizin, ilâhî saltanatı seyretmek üzere Allâh'ın dâveti ve gücü ile eşsiz bir mûcize olarak göklere ve daha nice âlemlere seyâhat ettiği gecedir.

SUAL : Berât kandili nedir?

CEVAP : Kur'ân-ı Kerîm'in levh-i mahfuzdan dünya semâsına indirildiği, insanların bir senelik hayat ve rızıklarının takdir edildiği müslümanların af ve lütuflara nâil olduğu gecedir.

SUAL : Kadir gecesi nedir?

CEVAP : Kur'ân-ı Kerîm'in dünya semâsından Peygamberimize indirilmeye başlandığı gecedir.